

ปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทย
กรณีศึกษา ตลาดน้ำตลิ่งชัน เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประชากรศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ. 2550

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

ปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นนักท่องเที่ยวยุคดิจิทัลของนักท่องเที่ยวชาวไทย
กรณีศึกษา ตลาดน้ำตลิ่งชัน เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร

..... กานติมา วัฒนวาณิชย์

นางสาวกานติมา วัฒนวาณิชย์

ผู้วิจัย

.....
รองศาสตราจารย์สุภวัลย์ พลายน้อย

กศ.ด.

ประธานคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

.....
ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิลาสินี อโนมะศิริ

วท.ด.

กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

.....
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปฐพี มอนซอน

M.O.H.

กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

.....
ศาสตราจารย์ นพ. บรรจง มไหสวริยะ

พ.บ.

คณบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

.....
รองศาสตราจารย์สุภวัลย์ พลายน้อย

กศ.ด.

ประธานคณะกรรมการประจำหลักสูตร

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาประชากรศึกษา

คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

ปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นนักท่องเที่ยวยุคดิจิทัลของนักท่องเที่ยวชาวไทย

กรณีศึกษา ตลาดน้ำตลิ่งชัน เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร

ได้รับการพิจารณาให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประชากรศึกษา

วันที่ 5 ตุลาคม พ.ศ. 2550

กานต์มา วัฒนพานิชย์

นางสาวกานต์มา วัฒนพานิชย์
ผู้วิจัย

อาจารย์อุทัยทิพย์ รักษารายบรรณ
ปร.ด.
ประธานคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

อาจารย์ธีระพงษ์ ศรีโพธิ์
ศษ.ด.
กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิลาสินี อโนมะศิริ
วท.ด.
กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ศาสตราจารย์ นพ. บรรจง มไหสวริยะ
พ.บ.
คณบดี
บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหิดล

รองศาสตราจารย์ศุภวัลย์ พลายน้อย
กศ.ด.
กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปฐพี มอนซอน
M.O.H.
กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์จิราพร จักรไพวงศ์ ศก.ม.
รักษาราชการแทนคณบดี
คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาในการให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่าง ๆ ที่มีคุณค่ายิ่งจากรองศาสตราจารย์ ดร. ศุภวัฒน์ พลายน้อย ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปฐติ มอนซอน กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิลาสินี โอนมะศิริ กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ รวมทั้งอาจารย์ ดร. อุทัยทิพย์ รักจรรยาบรรณ ประธานคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และ ดร. ชีระพงษ์ ศรีโพธิ์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ซึ่งผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงต่อคณาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาประชากรศึกษาทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทองค์ความรู้ใหม่ให้แก่ผู้วิจัย รวมทั้งขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ภาควิชาศึกษาศาสตร์ทุกท่านที่ช่วยอำนวยความสะดวกในด้านธุรการมาโดยตลอด

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์วราพร ศรีสุพรรณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชุตินา แสงเงิน และรองศาสตราจารย์สุมาลี เทพสุวรรณ ที่ให้ความกรุณาในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย พร้อมทั้งชี้แนะแนวทางในการแก้ไขเครื่องมือจนเกิดความสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณประธานประชาคมตลาดน้ำตลิ่งชันและเจ้าหน้าที่ทุกท่านของประชาคมตลาดน้ำตลิ่งชัน ที่กรุณาให้ความร่วมมือและความอนุเคราะห์เป็นอย่างดีในการสนับสนุนการเก็บรวบรวมข้อมูล รวมทั้งขอขอบพระคุณนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่ตลาดน้ำตลิ่งชันที่กรุณาเสียสละเวลาและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการตอบแบบสอบถาม พร้อมทั้งได้ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวิจัยครั้งนี้

ท้ายนี้ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ (ผู้ล่วงลับ) คุณตา คุณยาย คุณป้า คุณน้า รวมถึงญาติพี่น้อง และเพื่อน ๆ ทุกคนที่ให้การสนับสนุนในทุกวิถีทาง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คอยเป็นกำลังใจ ห่วงใย และช่วยเหลือแก้ไขปัญหายุ่งยากทุกสิ่งทุกอย่างด้วยดีเสมอมา รวมทั้งขอขอบพระคุณทุกท่านที่ไม่สามารถกล่าวนามได้ ณ ที่นี้ ซึ่งได้มีส่วนช่วยเหลือจนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงในที่สุด

กานติมา วัฒนาวณิชย์

ปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทย กรณีศึกษา ตลาดน้ำตลิ่งชัน เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร (FACTORS AFFECTING THE QUALITY OF THAI ECOTOURISTS : A CASE STUDY AT TALINGCHAN FLOATING MARKET, TALINGCHAN DISTRICT IN BANGKOK)

กานติมา วัฒนวานิชย์ 4536305 SHPE/M

ศศ.ม. (ประชากรศึกษา)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : สุภวัชช์ พลายน้อย, กศ.ค., ปุสดี มอนซอน, M.O.H.,
วิลาสินี โอนมะศิริ, วท.ค.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชัน และปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทยตามตัวแปร เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่อยู่ปัจจุบัน รูปแบบการมาท่องเที่ยว และประสบการณ์การมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชัน จำนวน 390 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ และใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัย พบว่า การเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชันโดยรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อทำการเปรียบเทียบตามตัวแปรอิสระ พบว่า การเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชันแตกต่างกันตามตัวแปร เพศและประสบการณ์การมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ในขณะที่ตัวแปร อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่อยู่ปัจจุบัน และรูปแบบการมาท่องเที่ยวไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เนื่องจากประสบการณ์การมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติมีผลต่อการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพ ดังนั้น ภาครัฐ เอกชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งประชาคมตลาดน้ำตลิ่งชันควรส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการเรียนรู้และเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประชาคมตลาดน้ำตลิ่งชันควรส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวได้มีโอกาสทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติร่วมกันอยู่เสมอ อาทิเช่น การปลูกต้นไม้ การรณรงค์เกี่ยวกับการจัดการเรื่องขยะ การเข้าร่วมกิจกรรมพิทักษ์ลำคลอง

คำสำคัญ : การเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพ / นักท่องเที่ยวชาวไทย / ตลาดน้ำ

FACTORS AFFECTING THE QUALITY OF THAI ECOTOURISTS : A CASE STUDY AT TALINGCHAN FLOATING MARKET, TALINGCHAN DISTRICT IN BANGKOK

KANTIMA WATANAVANICH 4536305 SHPE/M

M.A. (POPULATION EDUCATION)

THESIS ADVISORS : SUPAVAN PHLAINOI, Ed.D., PUTSATEE MONZON, M.O.H., WILASINEE ANOMASIRI, D.Sc.

ABSTRACT

This research is aimed to study quality of Thai ecotourists who come to take boat rides at Talingchan floating Market and factors affecting quality of ecotourists under these variables : gender, age, education, occupation, monthly average income and residence. Types of touring and travel experiences of tourists who have engaged in environmental and natural resource activities are also explored. This is a survey research, and the samples were selected from 390 Thai tourists who took boat rides at Talingchan Floating Market. The method of study employed systematic random sampling and questionnaires to collect data. This was designed from review of literature and related researches. The data were analyzed with percentage, mean, standard deviation, t-test and one-way analysis of variance.

The research found, in general, the quality of Thai ecotourists who took boat trips at Talingchan Floating Market was high. If compared with independent variables, this study found the quality of Thai ecotourists differed statistically significant under two variables, namely gender and experiences in previous environmental and natural resource activities. However, statistically, the variables under age, education, occupation, monthly average income, residence and types of touring were not significantly different at the level 0.05.

Since the experiences of having environmental and natural resource activities had an impact on the quality of ecotourists, it is recommended that public and private sectors, related agencies, including Talingchan Floating Market Civil Society promote more activities in enhancing learning, understanding and disseminating knowledge on ecotourism. Especially, Talingchan Floating Market Civil Society should promote participation of local people as well as tourists in carrying out activities relating to the environment and nature conservation such as planting trees, garbage management campaign, and canal protection.

KEY WORDS : QUALITY OF ECOTOURISTS / THAI ECOTOURISTS / FLOATING MARKET

142 pp.

สารบัญ

	หน้า	
กิตติกรรมประกาศ	ค	
บทคัดย่อภาษาไทย	ง	
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ	
สารบัญตาราง	ณ	
บทที่	บทนำ	1
1	1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
	1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
	1.3 สมมติฐานการวิจัย	6
	1.4 กรอบแนวคิดในการวิจัย	7
	1.5 ขอบเขตการวิจัย	7
	1.6 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	8
	1.7 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	10
2	ทบทวนวรรณกรรม	11
	2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน	11
	2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	14
	2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพ	24
	2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชัน	28
	2.5 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทย	32
	2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่มีผลต่อการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทย	36

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
3	วิธีดำเนินการวิจัย	42
	3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	42
	3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	45
	3.3 วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล	48
	3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	48
4	ผลการวิจัย	49
	4.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	49
	4.2 การเป็นนักท่องเที่ยวนิวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทย	54
	4.3 เปรียบเทียบการเป็นนักท่องเที่ยวนิวศคุณภาพของ นักท่องเที่ยวยุโรป	66
	4.4 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	72
5	อภิปราย	83
	5.1 การเป็นนักท่องเที่ยวนิวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชัน	83
	5.2 เปรียบเทียบการเป็นนักท่องเที่ยวนิวศคุณภาพของ นักท่องเที่ยวยุโรปที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชัน กับตัวแปรเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่อยู่ปัจจุบัน รูปแบบการมาท่องเที่ยว และประสบการณ์การมีส่วนร่วม ในกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ	86
	5.3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	90
6	สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	92
	6.1 สรุปผลการวิจัย	92
	6.2 ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย	94
	6.3 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	96
	6.4 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป	96

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทสรุปสำหรับผู้บริหารภาษาไทย	98
บทสรุปสำหรับผู้บริหารภาษาอังกฤษ	111
บรรณานุกรม	124
ภาคผนวก	131
ประวัติผู้วิจัย	142

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงการสุ่มตัวอย่างเที่ยวเรือที่ออกเดินทางจากตลาดน้ำตลิ่งชันในวันเสาร์และวันอาทิตย์	44
2	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่อยู่ปัจจุบัน และรูปแบบการมาท่องเที่ยว	51
3	ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกเป็นรายชื่อตามประสบการณ์การมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ	52
4	ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกเป็นรายชื่อตามด้านการเรียนรู้ในการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพ	55
5	ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกเป็นรายชื่อตามด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ	59
6	ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกเป็นรายชื่อตามด้านการเคารพในสิทธิของผู้อื่นและวัฒนธรรมท้องถิ่น	61
7	ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกเป็นรายชื่อตามด้านการส่งเสริมเศรษฐกิจท้องถิ่นเพื่อชุมชนเข้มแข็ง	63
8	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพโดยรวมทุกด้าน	66
9	เปรียบเทียบการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่ตลาดน้ำตลิ่งชันที่มีเพศแตกต่างกัน	67
10	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของอายุ	67
11	เปรียบเทียบการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่ตลาดน้ำตลิ่งชันที่มีอายุแตกต่างกัน	68
12	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการศึกษา	68
13	เปรียบเทียบการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่ตลาดน้ำตลิ่งชันที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน	68

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
14	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของอาชีพ	69
15	เปรียบเทียบการเป็นนักท่องเที่ยวยุคเชิงนิเวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชันที่มีอาชีพแตกต่างกัน	69
16	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของรายได้เฉลี่ยต่อเดือน	70
17	เปรียบเทียบการเป็นนักท่องเที่ยวยุคเชิงนิเวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชันที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน	70
18	เปรียบเทียบการเป็นนักท่องเที่ยวยุคเชิงนิเวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชันที่มีที่อยู่ปัจจุบันแตกต่างกัน	71
19	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของรูปแบบการมาท่องเที่ยว	71
20	เปรียบเทียบการเป็นนักท่องเที่ยวยุคเชิงนิเวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชันที่มีรูปแบบการมาท่องเที่ยวแตกต่างกัน	71
21	เปรียบเทียบการเป็นนักท่องเที่ยวยุคเชิงนิเวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชันที่มีประสบการณ์การมีส่วนร่วมในกิจกรรม ด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติแตกต่างกัน	72
22	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามทัศนคติของนักท่องเที่ยวชาวไทยเกี่ยวกับ ลักษณะที่สำคัญของนักท่องเที่ยวยุคเชิงนิเวศ	73
23	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยวชาวไทยใน การพัฒนาคุณภาพของนักท่องเที่ยวยุคเชิงนิเวศของตลาดน้ำตลิ่งชัน	74
24	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทย ในการที่จะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ จากการเดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชัน	75
25	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวตลาดน้ำตลิ่งชันในด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติ	76
26	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวตลาดน้ำตลิ่งชันในด้านการเคารพในสิทธิของ ผู้คนและวัฒนธรรมท้องถิ่น	77

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
27	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อเสนอแนะของนักทอ่งเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวตลาดน้ำตลิ่งชันในด้านการส่งเสริมเศรษฐกิจท้องถิ่นเพื่อชุมชนเข้มแข็ง	79
28	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของนักทอ่งเที่ยวชาวไทยที่มีต่อประชาคมตลาดน้ำตลิ่งชัน	80

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ และประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวในฐานะที่เป็นธุรกิจบริการที่มีศักยภาพเพื่อสร้างงานและกระจายรายได้สู่ชุมชน เน้นการมีส่วนร่วมของท้องถิ่นในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงคุณภาพและพัฒนาธุรกิจบริการที่มีศักยภาพใหม่ ๆ ให้สอดคล้องกับศักยภาพของท้องถิ่น ซึ่งรวมถึงวิถีชีวิต สภาพแวดล้อมตามธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม และประเพณีพื้นบ้าน ตลอดจนการส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในประเทศ เช่น การรณรงค์ “ไทยเที่ยวไทย” และการประสานความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน

อย่างไรก็ตาม ความต้องการของประเทศในการสร้างความสมดุลระหว่างการพัฒนากับการอนุรักษ์ และกระแสของโลกที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาอย่างยั่งยืน เป็นเหตุให้เกิดกระแสที่มี ผลต่อการเปลี่ยนแปลงการท่องเที่ยวที่สำคัญ 3 ด้าน คือ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2544:

1)

1. กระแสความต้องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ
2. กระแสความต้องการของนักท่องเที่ยวในการศึกษาเรียนรู้สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

3. กระแสความต้องการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน

จากเหตุผลของการเปลี่ยนแปลงกระแสโลกดังกล่าว จึงทำให้เกิดแนวคิดการพัฒนา รูปแบบการท่องเที่ยวแนวใหม่ที่ป้องกันผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและเพื่อรักษาระบบนิเวศ จึงได้เกิดศัพท์ใหม่ขึ้น เช่น Green tourism, Ecotourism หรือการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวแนวใหม่ที่มีกรอบความคิดและโครงสร้างรวมกัน แล้วสามารถนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้ (Sustainable Tourism)

นักวิชาการจากสมาคมส่งเสริมการท่องเที่ยวภาคพื้นแปซิฟิก (Pacific Asia Travel Association, PATA) องค์การการท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization, WTO) และ

นักวิชาการในอุตสาหกรรมทั้งจากยุโรป สหรัฐอเมริกา ต่างให้คำจำกัดความของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) ว่าเป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ มีการจัดการสิ่งแวดล้อม และการให้ความรู้ด้านการศึกษาระบบนิเวศวิทยาและสิ่งแวดล้อม โดยประชาชนในท้องถิ่นจะต้องมีส่วนร่วมในการจัดการ ร่วมคิด ดำเนินการ ได้รับผลประโยชน์ และบำรุงรักษา เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพ และประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี ทั้งนี้ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีสาระสำคัญ ดังนี้

1. แหล่งท่องเที่ยวที่จะส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ควรเป็นพื้นที่ธรรมชาติที่มีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม และอาจหมายรวมถึงแหล่งประวัติศาสตร์ โบราณคดี และวัฒนธรรมที่ปรากฏในพื้นที่ธรรมชาตินั้นด้วย
2. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการท่องเที่ยวที่ทุกฝ่ายมีความรับผิดชอบต่อสภาพแวดล้อม ธรรมชาติและระบบนิเวศ โดยเป็นการท่องเที่ยวที่ไม่ทำลายหรือทำให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม
3. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเน้นให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสหรือมีประสบการณ์กับสภาพแวดล้อมธรรมชาติโดยตรง และเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาเรียนรู้สภาพแวดล้อมธรรมชาติ ซึ่งนอกจากจะได้รับความพึงพอใจแล้ว ยังจะเป็นการเสริมสร้างจรรยาบรรณด้านสิ่งแวดล้อมเชิงคุณภาพด้วย
4. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะต้องเป็นการท่องเที่ยวที่ให้ประโยชน์กลับคืนสู่ธรรมชาติและ การอนุรักษ์ธรรมชาติ ในขณะที่เดียวกันจะเอื้อประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่นทั้งทางตรงและทางอ้อม นอกจากนี้จะมุ่งเน้นที่คุณค่าของธรรมชาติหรือลักษณะเด่นที่เป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งเป็นสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยว ไม่ใช่การเสริมแต่งสิ่งแปลกปลอม หรือการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติ

จากสาระสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศดังกล่าว จะเห็นได้ว่าการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีจุดมุ่งหมายหลัก คือ การสร้างความสมดุลให้เกิดขึ้นระหว่างกระแสการพัฒนาทางเศรษฐกิจกับกระแสการอนุรักษ์ ซึ่งควรจะอยู่ในทิศทางเดียวกัน นอกจากนี้หลักการกว้าง ๆ ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ได้แก่ การท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติและวัฒนธรรม โดยนักท่องเที่ยวจะได้รับความรู้จากการท่องเที่ยวอย่างแท้จริง และไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ วัฒนธรรม และจารีตประเพณี รวมทั้งท้องถิ่นควรจะมีส่วนร่วมในการพัฒนาด้วย

ถึงแม้ว่าการท่องเที่ยวโดยทั่วไปจะมีผลดีต่อเศรษฐกิจและการพัฒนารายได้ของประเทศชาติและประชาชน แต่ในมุมมองกลับการท่องเที่ยวก็มีผลกระทบในเชิงลบต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งจำเป็นจะต้องพิจารณาผลกระทบหรือผลเสียต่อสิ่งแวดล้อม อย่างไรก็ตาม การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

เป็นเพียงส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวที่ทํารายได้น้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวโดยรวม การท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีแรงจูงใจโดยเฉพาะทางด้านการชื่นชมธรรมชาติ ป่าฝน ป่าดงดิบ หรือพื้นที่ตามธรรมชาติที่ยังไม่ได้รับการพัฒนา แม้จะมีรายได้เล็กน้อย แต่ก็มีความสำคัญ เพราะแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติมีน้อยและมีข้อจำกัด ถ้าไม่มีการจัดการที่ดี แหล่งท่องเที่ยวย่อมจะไม่ยั่งยืนและก่อให้เกิดปัญหาจนยากที่จะแก้ไข ในอนาคตแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติทั่วโลกจะเป็นรายได้หลักร้อยละ 95 ของการเดินทางและการท่องเที่ยวในโลก (Goeldner & Ritchie, 2003: 463)

การวิจัยครั้งนี้ จะเน้นทรัพยากรธรรมชาติของประเทศไทยอันเป็นประเทศที่มีแม่น้ำลำคลองเป็นจำนวนมาก ทำให้คนไทยนิยมอาศัยอยู่ริมน้ำและอาศัยแม่น้ำลำคลองเป็นเส้นทางคมนาคมในการเดินทาง จึงทำให้เกิดการท่องเที่ยวทางน้ำขึ้น การท่องเที่ยวทางน้ำทำให้ได้พบเห็นวิถีชีวิตของชุมชนที่อาศัยอยู่ริมน้ำอันเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น มีวัฒนธรรม ประเพณีที่เรียบง่าย ซึ่งแสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตของการพึ่งพาสิ่งแวดล้อมได้เป็นอย่างดี ด้วยเหตุนี้จึงทำให้เกิดกิจกรรมการท่องเที่ยวทางน้ำที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจเป็นพิเศษ เช่น การล่องเรือชมธรรมชาติ การจัดให้มีตลาดน้ำในที่ต่าง ๆ รวมทั้งการฟื้นฟูตลาดน้ำที่สูญหายไปเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม ในปัจจุบันนี้ตลาดน้ำในชุมชนและจังหวัดต่าง ๆ ในภาคกลาง อาจกล่าวได้ว่าเป็นศูนย์กลางที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศ ซึ่งทำให้เกิดผลดีในการพัฒนาเศรษฐกิจและการเพิ่มรายได้ในท้องถิ่น

เมื่อก้าวถึงตลาดน้ำต่าง ๆ (Floating Markets) ตลาดน้ำที่เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศในปัจจุบันมักจะมีผู้กล่าวถึงตลาดน้ำดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ซึ่งมีระยะทางจากกรุงเทพมหานคร ประมาณ 101 กิโลเมตร ตามเส้นทางถนนเพชรเกษม หรือตลาดน้ำอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ซึ่งกำลังได้รับความนิยมอยู่ในขณะนี้ แต่ในขณะเดียวกันตลาดน้ำตลิ่งชันซึ่งอยู่ในเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร เป็นตลาดน้ำแห่งแรกที่มีนักท่องเที่ยวเข้าไปเที่ยวชมตั้งแต่ปี พ.ศ. 2500 เป็นต้นมา (สำนักงานเขตตลิ่งชัน, ม.ป.ป.: 2) กลับไม่เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวมากนักทั้งที่การเดินทางสะดวก และสามารถลดระยะเวลาในการเดินทางไปชมตลาดน้ำแห่งอื่น ๆ เพราะฉะนั้น ตลาดน้ำแห่งนี้จึงมีความเหมาะสมที่จะอนุรักษ์ให้คงอยู่ต่อไป และพัฒนาขึ้นมาเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพได้ นอกจากนี้จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่า มีผู้ทำการวิจัยเกี่ยวกับตลาดน้ำค่อนข้างน้อย ผู้วิจัยจึงเกิดความสนใจที่จะทำการศึกษาวิจัยตลาดน้ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งตลาดน้ำที่ตั้งอยู่ในเขตเมืองใหญ่

ตลาดน้ำตลิ่งชันตั้งอยู่บริเวณริมคลองชักพระ หน้าสำนักงานเขตตลิ่งชัน โดยมีประชาคมตลาดน้ำตลิ่งชันเป็นผู้บริหารจัดการดูแลตลาดน้ำ ตลาดน้ำแห่งนี้มีลักษณะเป็นตลาดกึ่ง

ชนบท ผสมผสานระหว่างชีวิตริมน้ำกับธรรมชาติ โดยยังคงวิถีชีวิตความเป็นธรรมชาติและชีวิตริมน้ำไว้สำหรับดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเลือกที่จะไปท่องเที่ยว และศึกษาวัฒนธรรม ประเพณีต่าง ๆ ของท้องถิ่น ตลาดน้ำแห่งนี้มีพ่อค้า แม่ค้า นำสินค้า อาหาร ผัก ผลไม้ต่าง ๆ มาจำหน่ายรอบ โป๊ะแพ สารพัดชนิด รวมไปถึงสินค้าจากภูมิปัญญาชาวบ้านไว้บริการนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปเที่ยวชม และเพื่อเป็นการสร้างรายได้ให้กับชุมชนในบริเวณตลาดน้ำแห่งนี้และบริเวณใกล้เคียง โดยตลาดน้ำแห่งนี้เปิดบริการเฉพาะวันเสาร์-อาทิตย์ หรือวันหยุดสุดสัปดาห์เท่านั้น เริ่มตั้งแต่เวลาประมาณ 08.00-18.00 น. (สำนักงานเขตตลิ่งชัน, ม.ป.ป.: 2) ดังนั้น แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีความสำคัญสำหรับการอยู่รอดของตลาดน้ำตลิ่งชัน เพราะตลาดน้ำจะต้องอาศัยทรัพยากรธรรมชาติเป็นหลัก การรักษาแม่น้ำลำคลอง ชุมชน มรดกทางวัฒนธรรม ได้แก่ วัดวาอาราม โบราณสถาน โบราณวัตถุ และชุมชนตามแม่น้ำลำคลอง ย่อมจะส่งเสริมให้ตลาดน้ำแห่งนี้มีชีวิตชีวาและดำรงอยู่ได้อย่างยั่งยืน

นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาที่ตลาดน้ำตลิ่งชันนับเป็นประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองใหญ่ ซึ่งมีชีวิตความเป็นอยู่ทางเศรษฐกิจและสังคมที่หลากหลาย โดยทั่วไปคนในสังคมเมืองมีชีวิตที่เร่งรีบและมีการแข่งขันสูง ซึ่งอาจจะก่อให้เกิดความเครียดได้ง่าย ดังนั้น ตลาดน้ำตลิ่งชันจึงเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศแห่งหนึ่งที่สามารถตอบสนองความต้องการของประชากรในกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นเมืองหลวงและเป็นเมืองใหญ่ได้ตามสมควร

จากการสัมภาษณ์ประชาชนประชาคมตลาดน้ำตลิ่งชันทำให้ทราบว่าจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาที่ตลาดน้ำตลิ่งชันในวันหยุดสุดสัปดาห์มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นทุกปี ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่าในปี พ.ศ. 2548 และปี พ.ศ. 2549 (ถึงเดือนมิถุนายน) มีจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาที่ตลาดน้ำตลิ่งชันถึงประมาณ 950,000 คน ซึ่งในจำนวนนี้เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยประมาณร้อยละ 80 และที่เหลือเป็นนักท่องเที่ยวต่างประเทศ ดังนั้น จึงอาจเฉลี่ยได้ว่าในแต่ละสุดสัปดาห์มีนักท่องเที่ยวเดินทางมาที่ตลาดน้ำตลิ่งชันประมาณ 12,000 คน

กิจกรรมการท่องเที่ยวทัศนจรคลองหรือการล่องเรือชมคลองนั้น ถือเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบหนึ่งที่ประชาคมตลาดน้ำตลิ่งชันได้จัดขึ้นมาเพื่อนำนักท่องเที่ยวนั่งเรือหางยาวไปสัมผัสบรรยากาศธรรมชาติ วิถีชีวิตริมคลอง และชมสวน (ตามฤดูกาล) ทั้งสวนผลไม้ และแหล่งพันธุ์ไม้ต่าง ๆ ที่จะทำให้เห็นถึงชีวิตความเป็นอยู่ริมน้ำของชาวตลิ่งชันได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้ จากการสัมภาษณ์มัคคุเทศก์ที่นำนักท่องเที่ยวล่องเรือ พบว่า ในแต่ละเดือนจะมีนักท่องเที่ยวชาวไทยเดินทางมาล่องเรือเป็นจำนวนมาก โดยมีสถิติจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชันประมาณเดือนละ 3,200 คน หรือประมาณสุดสัปดาห์ละ 800 คน

เหตุผลที่ผู้วิจัยเลือกศึกษาตลาดน้ำตลิ่งชัน เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานครนั้น เนื่องจากว่าตลาดน้ำแห่งนี้ เป็นตลาดน้ำที่มีชื่อเสียงแห่งหนึ่งในเขตเมืองใหญ่ และเป็นเมืองหลวงของประเทศไทย อีกทั้งมีนักท่องเที่ยวชาวไทยเป็นจำนวนมากต้องการที่จะล่องเรือชมคลองเพื่อชื่นชมความงดงามของธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่น ดังนั้น ถ้ามีการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวไม่ดี หรือนักท่องเที่ยวไม่ตระหนักถึงผลกระทบที่มีต่อสิ่งแวดล้อม ก็จะก่อให้เกิดผลเสียต่อระบบนิเวศและแหล่งท่องเที่ยวในบริเวณนี้อย่างกว้างขวางจนทำให้ตลาดน้ำต้องเลิกกิจการ เพราะมีปัญหาหลายประการ เช่น ขยะมูลฝอยและความเสื่อมโทรมของแม่น้ำลำคลอง ซึ่งล้วนเป็นสาเหตุที่ทำให้ไม่มีนักท่องเที่ยวมาทัศนารตลาดน้ำอีกต่อไป

ทั้งนี้ ปัญหาส่วนหนึ่งนั้น มักจะเกิดจากพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักท่องเที่ยว ซึ่งทำให้เกิดผลกระทบต่อแหล่งท่องเที่ยวตามมา ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชัน เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร ว่าเป็นอย่างไร และมีปัจจัยใดบ้างที่มีผลต่อการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชัน

การวิจัยครั้งนี้ จะนำแนวคิดของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ประสานผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมาผสมผสานเข้าด้วยกัน เพื่อสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการเสริมสร้างจิตสำนึกให้เกิดขึ้นกับนักท่องเที่ยว ทั้งนี้ ก็เพื่อที่จะให้นักท่องเที่ยวเป็นประชากรที่มีคุณภาพและมีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมของชุมชน สังคม และประเทศชาติต่อไปในอนาคต

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชัน

1.2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชัน ซึ่งได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ เหลือต่อเดือน ที่อยู่ปัจจุบัน รูปแบบการมาท่องเที่ยว และประสบการณ์การมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

1.3 สมมติฐานการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานในการวิจัยดังนี้

1.3.1 นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชันที่มีเพศแตกต่างกัน มีผลต่อการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพแตกต่างกัน

1.3.2 นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชันที่มีอายุแตกต่างกัน มีผลต่อการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพแตกต่างกัน

1.3.3 นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชันที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีผลต่อการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพแตกต่างกัน

1.3.4 นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชันที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีผลต่อการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพแตกต่างกัน

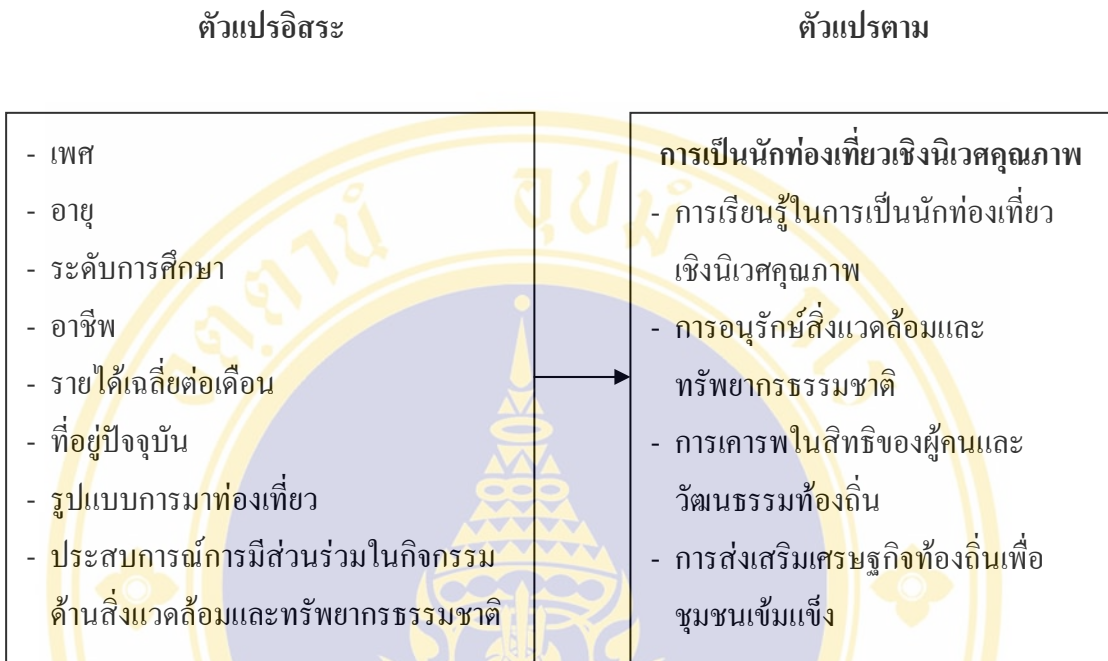
1.3.5 นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชันที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน มีผลต่อการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพแตกต่างกัน

1.3.6 นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชันที่มีที่อยู่ปัจจุบันแตกต่างกัน มีผลต่อการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพแตกต่างกัน

1.3.7 นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชันที่มีรูปแบบการมาท่องเที่ยวแตกต่างกัน มีผลต่อการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพแตกต่างกัน

1.3.8 นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชันที่มีประสบการณ์การมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติแตกต่างกัน มีผลต่อการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพแตกต่างกัน

1.4 กรอบแนวคิดในการวิจัย

1.5 ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเน้นศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่ตลาดน้ำตลิ่งชัน เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร โดยมีตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1.5.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่อยู่ปัจจุบัน รูปแบบการมาท่องเที่ยว ประสบการณ์การมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

1.5.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ การเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพ ซึ่งประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้

- 1.5.2.1 การเรียนรู้ในการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพ
- 1.5.2.2 การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ
- 1.5.2.3 การเคารพในสิทธิของผู้อื่นและวัฒนธรรมท้องถิ่น
- 1.5.2.4 การส่งเสริมเศรษฐกิจท้องถิ่นเพื่อชุมชนเข้มแข็ง

1.6 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศของตลาดน้ำตลิ่งชัน หมายถึง การเดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชันของนักท่องเที่ยวชาวไทย โดยนักท่องเที่ยวจะต้องมีความรับผิดชอบในแหล่งธรรมชาติและแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ เช่น ลำคลอง วัดวาอาราม สวนกล้วยไม้ เป็นต้น เพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตที่เป็นธรรมชาติ ชีวิตความเป็นอยู่ริมคลอง บ้านเรือนทรงไทยโบราณ การติดต่อสัญจรทางน้ำของประชาชนในท้องถิ่น รวมทั้งมีส่วนส่งเสริมเศรษฐกิจและความเข้มแข็งของชุมชน โดยการซื้อเครื่องอุปโภค บริโภคที่เกิดจากภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น อาหารและขนมไทยสูตรโบราณ ผลไม้พื้นบ้าน ไม้ดอก ไม้ประดับพันธุ์พื้นเมือง เป็นต้น

นักท่องเที่ยวชาวไทย หมายถึง ผู้เดินทางทั้งชายและหญิงที่มีสัญชาติไทยและมีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ที่พักอาศัยถาวรอยู่ในประเทศไทย ณ ที่ใดที่หนึ่งมาแล้วไม่ต่ำกว่า 1 ปี และเดินทางท่องเที่ยวด้วยวัตถุประสงค์อื่นมิใช่เพื่อประกอบอาชีพหรือหารายได้

การเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพ หมายถึง คุณลักษณะของผู้เดินทางชาวไทยที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชัน ซึ่งประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้

1. การเรียนรู้ในการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพ คือ ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับตลาดน้ำตลิ่งชัน เส้นทางการคมนาคม และสภาพภูมิศาสตร์ก่อนออกเดินทาง ปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยในระหว่างล่องเรือ ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบของกลุ่ม ปฏิบัติตนตามคำแนะนำของมัคคุเทศก์ ตั้งใจฟังการบรรยายของมัคคุเทศก์ ตั้งใจฟังการบรรยายและการนำชมสวนกล้วยไม้ ได้เรียนรู้เรื่องสวนกล้วยไม้ ได้เรียนรู้เรื่องที่มาของผลผลิตที่นำมาจัดจำหน่าย สังเกตและสนใจเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและสิ่งที่ได้พบเห็น ซักถามข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและสิ่งที่ได้พบเห็น ให้ข้อเสนอแนะหลังจากการล่องเรือแก่ประชาคมตลาดน้ำตลิ่งชัน ให้ข้อเสนอแนะหลังจากการล่องเรือแก่สำนักงานเขตตลิ่งชัน ให้ข้อเสนอแนะหลังจากการล่องเรือแก่ผู้ประกอบการธุรกิจที่เกี่ยวข้อง เผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจที่เกิดจากการล่องเรือโดยการบอกเล่าแก่บุคคลอื่น และเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจที่เกิดจากการล่องเรือโดยการเผยแพร่ผ่านสื่อมวลชนในรูปแบบต่าง ๆ

2. การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ คือ ทิ้งขยะในที่ที่จัดไว้ให้ ไม่ทิ้งเศษอาหารลงในลำคลอง ไม่ส่งเสียงดังรบกวนสัตว์ที่อาศัยอยู่ตามธรรมชาติ ไม่ทำลายพืชพันธุ์ไม้ต่าง ๆ ในแหล่งธรรมชาติ ไม่ซื้อพืชพันธุ์ไม้ที่ใกล้จะสูญพันธุ์หรือหายาก เลือกใช้เรือที่ไม่ก่อให้เกิดมลภาวะทางเสียง และเลือกใช้เรือที่ใช้ความเร็วต่ำและไม่ก่อให้เกิดคลื่นที่ไปกัดเซาะตลิ่งหรือทำลายบ้านเรือนของประชาชนที่อาศัยอยู่ริมคลอง

3. การเคารพในสิทธิของผู้คนและวัฒนธรรมท้องถิ่น คือ พูดยาสุภาพกับผู้คนในท้องถิ่น แต่งกายสุภาพเรียบร้อย ระวังอยู่เสมว่าตนเองเป็นเพียงผู้มาท่องเที่ยว ให้ความเคารพต่อบุคคลที่พึงให้ความเคารพ ให้ความเคารพต่อสิ่งที่ผู้คนในท้องถิ่นให้ความนับถือและศรัทธาร่วมทำบุญบริจาคเพื่อบุรณะซ่อมแซมโบสถ์ วิหาร และ โบราณวัตถุ ร่วมทำบุญ บริจาคโดยการซื้อขนมปังเลี้ยงปลาถวายในเขตอภัยทาน และแสดงความชื่นชมในกิจกรรมที่ท้องถิ่นจัดขึ้นมาเพื่อนักท่องเที่ยว

4. การส่งเสริมเศรษฐกิจท้องถิ่นเพื่อชุมชนเข้มแข็ง คือ รับประทานอาหารที่ท้องถิ่นนำมาจัดจำหน่าย ซื้อเครื่องอุปโภค บริโภคที่ผลิตในท้องถิ่น ใช้บริการของท้องถิ่น โดยให้ค่าตอบแทนเพื่อเป็นกำลังใจ ช่วยเผยแพร่ประชาสัมพันธ์สรรพคุณของผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น และแสดงความชื่นชมภูมิปัญญาท้องถิ่นในการผลิตสินค้าและการให้บริการ

เพศ หมายถึง สิ่งที่บ่งบอกถึงสถานภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทย เช่น หญิง ชาย

อายุ หมายถึง จำนวนเต็มปีของนักท่องเที่ยวชาวไทยโดยนับถึงวันเก็บข้อมูล

ระดับการศึกษา หมายถึง การศึกษาขั้นสูงสุดของนักท่องเที่ยวชาวไทย โดยแบ่งออกเป็นต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และสูงกว่าปริญญาตรี

อาชีพ หมายถึง ประเภทการทำงานของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่ทำให้เกิดรายได้มากที่สุด โดยแบ่งออกเป็น เกษตรกรรม / รับจ้าง รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ นักเรียน / นักศึกษา และค้าขาย / อื่น ๆ

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน หมายถึง จำนวนเงินที่นักท่องเที่ยวชาวไทยได้รับจากการประกอบอาชีพประจำและ/หรือจากการทำกิจกรรมอื่นใดภายในเวลา 1 เดือน ก่อนหักค่าใช้จ่าย

ที่อยู่ปัจจุบัน หมายถึง เขต / อำเภอและจังหวัด ซึ่งนักท่องเที่ยวชาวไทยพักอาศัยอยู่ในปัจจุบัน

รูปแบบการมาท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางมาตลาดน้ำตลิ่งชันกับครอบครัว /ญาติ มากับเพื่อน และอื่น ๆ

ประสบการณ์การมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ หมายถึง การเคยเข้าร่วมกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมพิทักษ์ลำคลอง การปลูกป่าบกและ/หรือป่าชายเลน การรณรงค์เกี่ยวกับการจัดการเรื่องขยะ เป็นต้น

1.7 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1.7.1 ทำให้ทราบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชันเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีคุณภาพมากน้อยเพียงใด เพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษา ค้นคว้า และวิจัยเพิ่มเติมของนักศึกษาหรือผู้ที่สนใจเกี่ยวกับเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ รวมทั้งจะเป็นประโยชน์ต่อบุคคลและชุมชนในเขตแหล่งท่องเที่ยวนี้ที่จะได้พัฒนาท้องถิ่นของตนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน

1.7.2 ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชัน ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าว จะช่วยพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในแหล่งชุมชนที่อยู่ในเขตเมืองใหญ่ต่อไป

1.7.3 สามารถนำผลการวิจัยไปเสนอแนะแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กรุงเทพมหานคร เพื่อใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในตลาดน้ำตลิ่งชันและตลาดน้ำแห่งอื่นในเขตเมืองที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม

ผู้วิจัยได้ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้ และได้นำมาเรียบเรียงรายละเอียดต่าง ๆ ที่สำคัญตามลำดับดังนี้

- 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
- 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
- 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพ
- 2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่ตลาดน้ำตลิ่งชัน
- 2.5 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทย
- 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่มีผลต่อการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทย

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

2.1.1 ความหมายของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

การประชุมโลก'90 (Globe'90) ได้ให้ความหมายว่า การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน หมายถึง การท่องเที่ยวที่ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวและผู้เป็นเจ้าของท้องถิ่นในปัจจุบัน โดยมีการคุ้มครองและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเพื่ออนุชนรุ่นหลังด้วย (ซัชพล ทรงสุนทรวงศ์, 2545: 1)

องค์การรัฐแคริบเบียนตะวันออก (Eastern Caribbean States) ได้ให้ความหมายว่า การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน หมายถึง การใช้ทรัพยากรธรรมชาติให้ได้รับประโยชน์สูงสุดและการนำวัฒนธรรมมาพัฒนาประเทศ โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเสมอภาคและการพึ่งตนเอง เพื่อสร้างประสบการณ์ที่ดีให้แก่ผู้มาเยือน และเป็นการปรับปรุงคุณภาพชีวิต โดยความร่วมมือภาครัฐภาคเอกชน และชุมชนในท้องถิ่นนั้น ๆ (ซัชพล ทรงสุนทรวงศ์, 2545: 1)

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2544ก: 5) ได้ให้ความหมายว่า การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน หมายถึง การพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองความจำเป็นทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสุนทรียภาพ โดยใช้ทรัพยากรอันทรงคุณค่าอย่างชาญฉลาด สามารถรักษาเอกลักษณ์ของธรรมชาติและวัฒนธรรมไว้ได้นานที่สุด เกิดผลกระทบน้อยที่สุด และใช้เป็นประโยชน์ได้ยาวนานที่สุด

จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน หมายถึง การเดินทางที่ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวและผู้เป็นเจ้าของแหล่งท่องเที่ยว โดยเน้นการจัดการทางด้านทรัพยากรทางธรรมชาติ วัฒนธรรม และวิถีชีวิตของชุมชนเพื่อให้เกิดประโยชน์ทั้งในปัจจุบันและอนาคต

2.1.2 รูปแบบการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนดังกล่าว ทำให้เกิดทางเลือกในการท่องเที่ยว (Alternative Tourism) เพื่อมาทดแทนหรือแข่งขันกับการท่องเที่ยวตามประเพณีนิยมหรือแบบทั่วไป (Conventional Tourism) ซึ่งมีการนำเสนอในหลายรูปแบบ (Form)

ราไพพรรณ แก้วสุริยะ (2543: 18-22) ได้แบ่งรูปแบบของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนไว้ดังนี้

2.1.2.1 รูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ (Natural Based Tourism) ซึ่งรูปแบบการท่องเที่ยวที่นิยมจัดกันในประเทศไทย ได้แก่

1) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) หมายถึง การท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องภายใต้การจัดการสิ่งแวดล้อม และการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

2) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศทางทะเล (Marine Ecotourism) หมายถึง การท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบในแหล่งธรรมชาติทางทะเลที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศทางทะเล เช่น เดินชมธรรมชาติป่าบนเกาะ ป่าชายหาด ป่าชายเลน การดำน้ำดูปะการัง

3) การท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยาหรือศิลาสัญจร (Litho Travel) หมายถึง การท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติที่เป็นหินผา ลานหินทราย อุโมงค์ โพรง ถ้ำน้ำลอด ถ้ำหินงอก หินย้อย เพื่อดูความงามภูมิทัศน์ที่มีความแปลกของการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่โลก ศึกษาธรรมชาติของหินประเภทต่าง ๆ และซากบรรพชีวินหรือฟอสซิล

4) การท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agrotourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังพื้นที่เกษตรกรรม สวนเกษตร วนเกษตร สวนสมุนไพร ฟาร์มปศุสัตว์ เพื่อชื่นชมความงาม ความสำเร็จ และเพลิดเพลินในสวนเกษตร

2.1.2.2 รูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งวัฒนธรรม (Cultural Based Tourism) มีการจัดรายการท่องเที่ยวในรูปแบบของการท่องเที่ยวในแหล่งวัฒนธรรมไว้หลายประเภท ได้แก่

1) การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (Cultural Tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อชมงานประเพณีต่าง ๆ ที่ชาวท้องถิ่นนั้น ๆ ได้จัดขึ้น ได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน เพื่อศึกษาความเชื่อ การยอมรับนับถือ การเคารพ พิธีกรรมต่าง ๆ และได้รับความรู้ มีความเข้าใจต่อสภาพสังคมและวัฒนธรรม ได้แก่ งานประเพณีในราชสำนัก (ประเพณีหลวง) และประเพณีพื้นบ้าน อาทิ พระราชพิธีจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ ประเพณีสงกรานต์ ประเพณีลอยกระทง

2) การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Tourism) หมายถึง การเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวทางโบราณคดีและประวัติศาสตร์ เพื่อชื่นชมและเพลิดเพลินในสถานที่ท่องเที่ยว ได้มีความรู้ความเข้าใจต่อประวัติศาสตร์และโบราณคดีในท้องถิ่น ได้แก่ การจัดรายการเส้นทางท่องเที่ยวตามรอยประวัติศาสตร์ต่าง ๆ อาทิ ทิวเส้นทางศิลปะขอม ตามรอยพ่อขุนเม็งราย เทียวอุทยานประวัติศาสตร์ต่าง ๆ เป็นต้น

3) การท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิตชนบท (Rural Tourism / Village Tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวในหมู่บ้านชนบทที่มีลักษณะวิถีชีวิตและผลงานสร้างสรรค์ที่มีเอกลักษณ์พิเศษ มีความโดดเด่น เพื่อความเพลิดเพลิน ได้ความรู้และภูมิปัญญาพื้นบ้าน ได้แก่ การท่องเที่ยวหมู่บ้านช้าง / ปางช้าง หมู่บ้านทอผ้า หมู่บ้านทำเครื่องเงิน หมู่บ้านทำร่ม หมู่บ้านจักสาน หมู่บ้านทำเครื่องปั้นดินเผา เป็นต้น

2.1.2.3 รูปแบบการท่องเที่ยวผสมผสาน มีทั้งการผสมผสานระหว่างการท่องเที่ยวแบบผจญภัยกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งเมื่อผสมกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เรียกว่า Eco Adventure Travel เมื่อผสมกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะเรียกว่า Eco Cultural Travel ได้แก่ การท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ

รูปแบบการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนมีหลากหลายรูปแบบด้วยกัน และการท่องเที่ยวเชิงนิเวศถือเป็นรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยการท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้รับการกล่าวถึงและเป็นที่ยอมรับมากในประเทศไทย เพราะการท่องเที่ยวในรูปแบบนี้เป็นรูปแบบของการผสมผสานระหว่างการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติและการศึกษาเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี

ท้องถิ่น ซึ่งทำให้นักท่องเที่ยวได้รับสาระความรู้ควบคู่ไปกับความเพลิดเพลินและความพึงพอใจที่เกิดจากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

นอกจากนี้การท่องเที่ยวรูปแบบนี้ ยังแสดงให้เห็นถึงความห่วงใยที่มีต่อสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม ประเพณี และความยั่งยืนของพื้นผิวโลก เพราะการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะต้องเป็นการริเริ่มและทำให้สำเร็จด้วยการรักษาทรัพยากรธรรมชาติ จึงจะเป็นการท่องเที่ยวอย่างสร้างสรรค์ นอกเหนือไปจากการท่องเที่ยวเพื่อความเพลิดเพลินแต่เพียงอย่างเดียว รวมทั้งประชาชนในท้องถิ่นควรจะมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และในขณะเดียวกันยังได้รับประโยชน์ทางเศรษฐกิจอีกด้วย (Thai Ecotourism and Adventure Travel Association, 2007: 2) ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงศึกษาเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อเป็นพื้นฐานและเป็นแนวทางในการทำ ความเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในรูปแบบอื่น ๆ ต่อไป

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

2.2.1 ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

บู (Boo, 1990: 5) ซึ่งเป็นบุคคลที่คลุกคลีกับงานวิจัยการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในลาตินอเมริกาและหมู่เกาะแคริบเบียน พร้อมกับเขียนรายงานเรื่อง “Ecotourism : The Potentials and Pitfalls” ได้ให้ความหมายว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การท่องเที่ยวธรรมชาติที่เอื้อประโยชน์ต่อการอนุรักษ์อันเนื่องมาจากการมีรายได้สำหรับการดูแลรักษาพื้นที่ การสร้างงานในชุมชนหรือท้องถิ่น และการสร้างจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม

บุคเลย์ (Buckley, 1994: 7) แห่งศูนย์นานาชาติเกี่ยวกับการวิจัยการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของมหาวิทยาลัยกรีฟิธ (International Centre of Ecotourism Research of Griffith University) ประเทศออสเตรเลีย ได้ให้ความหมายว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การท่องเที่ยวที่ถูกจัดการดูแลอย่างยั่งยืนอยู่บนพื้นฐานของธรรมชาติ มีการศึกษาเรียนรู้ด้านวัฒนธรรม และ/หรือสิ่งแวดล้อมที่เอื้อประโยชน์ต่อการอนุรักษ์และสร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยว

ศูนย์วิจัยป่าไม้ (2538: 3) ซึ่งเป็นองค์กรภาคเอกชนที่มีบทบาทโดยตรงเกี่ยวกับการศึกษา วางแผน และเผยแพร่ความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ได้ให้ความหมายว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การเดินทางไปเยือนแหล่งธรรมชาติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเรียนรู้ถึงวัฒนธรรมด้วยความระมัดระวังไม่ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือทำลายคุณค่าของระบบนิเวศ และในขณะเดียวกันช่วยสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจที่ส่งผลให้การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเกิดประโยชน์ต่อประชาชนท้องถิ่น

ยูดี นิรัตน์ตระกูล (2538: 52-53) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) เป็นคำผสมกันระหว่าง Ecology (นิเวศวิทยา) กับ Tourism (การท่องเที่ยว) ซึ่งมีคำที่มีความหมายใกล้เคียงกันดังนี้ Nature – Base – Based Tourism, Green Tourism และ Bio Tourism และได้สรุปความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไว้ดังนี้ คือ

1. แหล่งท่องเที่ยวที่จะเสริมและพัฒนาเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ควรเป็นพื้นที่ธรรมชาติที่มีการอนุรักษ์ธรรมชาติและสภาพแวดล้อม และอาจรวมไปถึงแหล่งประวัติศาสตร์ โบราณคดีและวัฒนธรรมที่ปรากฏในพื้นที่ธรรมชาตินั้นด้วย
2. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการท่องเที่ยวที่ได้สัมผัสมีประสบการณ์กับสภาพแวดล้อมธรรมชาติโดยตรง และเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาเรียนรู้สภาพแวดล้อมธรรมชาติ ซึ่งนอกจากจะได้รับความพึงพอใจแล้ว ยังเป็นการเสริมสร้างจรรยาบรรณด้านสิ่งแวดล้อมเชิงบวกด้วย
3. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการท่องเที่ยวที่ทุกฝ่ายมีความรับผิดชอบต่อสภาพแวดล้อมธรรมชาติและระบบนิเวศ โดยเป็นการท่องเที่ยวที่ไม่ทำลายให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม
4. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะต้องเป็นการท่องเที่ยวที่ให้ประโยชน์กลับคืนสู่ธรรมชาติและ การอนุรักษ์ธรรมชาติ ในขณะที่เดียวกันจะเอื้อประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่นทั้งทางตรงและทางอ้อม
5. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะมุ่งเน้นที่คุณค่าธรรมชาติ หรือลักษณะเด่นที่เป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว เป็นสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยว ไม่ใช่เน้นที่การเสริมแต่งหรือการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก

วรรณ วรชำนิช (2539: 74) ได้ให้ความหมายว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การท่องเที่ยวที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อการเรียนรู้และความเข้าใจในธรรมชาติและวัฒนธรรมของท้องถิ่น โดยยึดหลักการแห่งการเคารพซึ่งศักดิ์ศรีของระบบนิเวศวิทยา เอื้ออำนวยประโยชน์และโอกาสทางเศรษฐกิจแก่ชุมชนและท้องถิ่นเป็นสำคัญ

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2542: 2) ได้ให้ความหมายว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การท่องเที่ยวโดยเข้าไปสัมผัสกับธรรมชาติ ซึ่งต้องมีการได้รับความรู้ทางนิเวศวิทยาจากผู้มีความรู้ในเรื่องนั้น ๆ อย่างแท้จริง เพื่อให้นักท่องเที่ยวที่เข้าไปมีความรู้เพิ่มขึ้น รวมถึงการสัมผัสสภาพธรรมชาติ วิถีความเป็นอยู่ของประชากรในท้องถิ่น และความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นที่ต้องรักษาไว้

ยศ สันตสมบัติ (2542: 7-8) ได้ให้ความหมายว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การรวมตัวกันขององค์กรประชาชนในระดับชุมชน และ/หรือ ในระดับเครือข่ายภายในระบบนิเวศ ชุมชนหนึ่ง เพื่อแสวงหาทางเลือกในการพัฒนาตนเอง รวมทั้งการจัดการและใช้ประโยชน์จาก ธรรมชาติแวดล้อมสำหรับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนและเป็นธรรมบนฐานของภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งเน้นหลักการทางศิลปกรรมและความมั่นคงในการยังชีพของชุมชน และความสมดุลของ สภาพแวดล้อมธรรมชาติเป็นสำคัญ

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2544ก: 2) ได้ให้ความหมายว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบในแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นและ แหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ สิ่งแวดล้อม และการท่องเที่ยว โดยมีกระบวนการ เรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้อง ภายใต้การจัดการอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งเน้นให้ เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

วิมล จิโรจพันธุ์ และคนอื่น ๆ (2548: 81) ได้ให้ความหมายว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้อง กับระบบนิเวศ โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องภายใต้การจัดการสิ่งแวดล้อม และการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศ อย่างยั่งยืน

สมาคมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศระหว่างประเทศ (Center on Ecotourism and Sustainable Development, 2007: 1) ได้ให้ความหมายว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การท่องเที่ยวไปยัง แหล่งธรรมชาติที่มีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมด้วยความรับผิดชอบ รวมทั้งมีการปรับปรุงความเป็นอยู่ ที่ดีให้กับประชาชนในท้องถิ่น

จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การเดินทาง อย่างมีความรับผิดชอบในแหล่งธรรมชาติและแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ ด้วย ความระมัดระวังที่จะไม่ให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ทำลายคุณค่า หรือกระทบกระเทือนต่อระบบนิเวศ โดยมีกระบวนการเรียนรู้ทางสิ่งแวดล้อมภายใต้การจัดการอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น ซึ่งมุ่งเน้น ให้ผู้เดินทางเกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศ และในขณะเดียวกันยังช่วยสร้างโอกาสทาง เศรษฐกิจที่ส่งผลให้การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเกิดประโยชน์ต่อประชาชนในท้องถิ่น อันนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

2.2.2 วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ยูวดี นิรัตน์ตระกูล (2538: 55) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไว้ว่า

2.2.2.1 เพื่อพัฒนาจิตสำนึกและความเข้าใจของนักท่องเที่ยวในการทำ
คุณประโยชน์แก่สิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจ

2.2.2.2 เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ที่มีคุณภาพหรือคุณค่าสูงให้แก่นักท่องเที่ยว
หรือผู้ที่มาเยือนสถานที่ท่องเที่ยว

2.2.2.3 เพื่อปรับปรุงคุณภาพชีวิตของชุมชนที่มีแหล่งท่องเที่ยวตั้งอยู่

2.2.2.4 เพื่อดูแลรักษาและคงไว้ซึ่งคุณภาพสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว

2.2.3 องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้กำหนดองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
ไว้ 4 ประการ คือ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2544: 2-3)

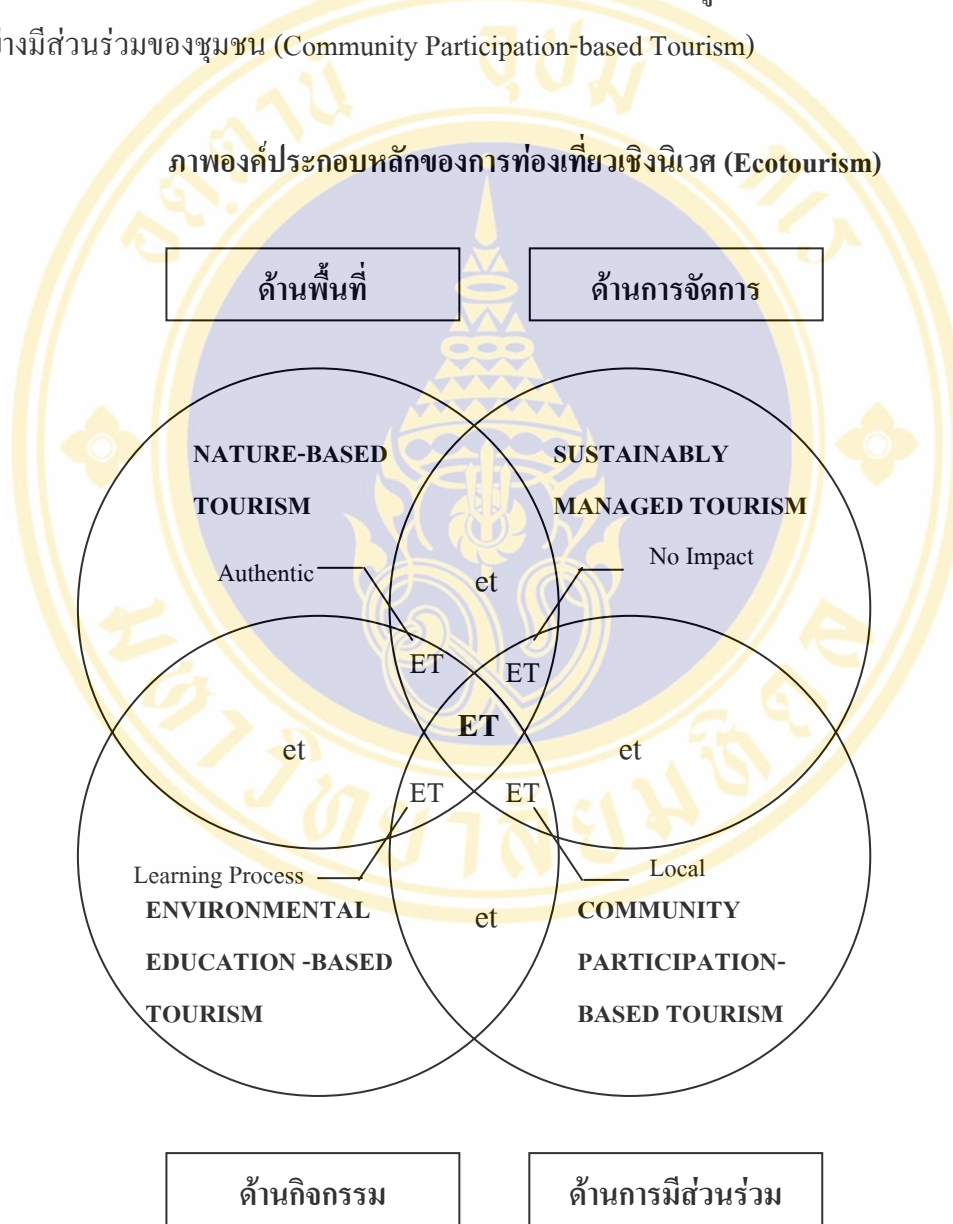
2.2.3.1 องค์ประกอบด้านพื้นที่ เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องเนื่อง
กับธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น (Identity of Authentic or Endemic or Unique) ทั้งนี้ รวมถึง
แหล่งวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ (Eco-system) ในพื้นที่นั้น ๆ ดังนั้น
องค์ประกอบด้านพื้นที่จึงเป็นการท่องเที่ยวที่มีพื้นฐานอยู่กับธรรมชาติ (Nature-based Tourism)

2.2.3.2 องค์ประกอบด้านการจัดการ เป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบ
(Responsible Travel) โดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม มีการจัดการที่ยั่งยืน
ครอบคลุมไปถึงการอนุรักษ์ทรัพยากร การจัดการสิ่งแวดล้อม การป้องกันและกำจัดมลพิษ
และควบคุมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีขอบเขต จึงเป็นการท่องเที่ยวที่มีการจัดการอย่างยั่งยืน
(Sustainably Managed Tourism) เพื่อให้เกิดเป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบ (Responsible
Travel) ที่ไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม

2.2.3.3 องค์ประกอบด้านกิจกรรมและกระบวนการ เป็นการท่องเที่ยวที่มี
กระบวนการเรียนรู้ (Learning Process) โดยมีการให้การศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและ
ระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยวเป็นการเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ ความประทับใจ เพื่อสร้าง
ความตระหนัก และปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องต่อนักท่องเที่ยว ประชาชนท้องถิ่น และผู้ประกอบการ
ที่เกี่ยวข้อง จึงเป็นการท่องเที่ยวสิ่งแวดล้อมศึกษา (Environmental Education-based Tourism)

2.2.3.4 องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วม เป็นการท่องเที่ยวที่มีการคำนึงถึงการ
มีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชนท้องถิ่น (Involvement of Local Community or People
Participation) ที่มีส่วนร่วมในการคิด วางแผน ปฏิบัติตามแผน ได้รับประโยชน์ ติดตามตรวจสอบ

ตลอดจนร่วมบำรุงรักษาทรัพยากรท่องเที่ยว อันจะก่อให้เกิดผลประโยชน์ในท้องถิ่น ทั้งการกระจายรายได้ การยกระดับคุณภาพชีวิต และการได้รับผลตอบแทนเพื่อกลับมาบำรุงรักษา และจัดการแหล่งท่องเที่ยวด้วย และในที่สุดแล้วท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการควบคุมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพ ท้องถิ่นในที่นี่เริ่มต้นจากระดับรากหญ้า (Grass Root) จนถึง การปกครองส่วนท้องถิ่น และอาจรวมไปถึงการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง จึงเป็นการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของชุมชน (Community Participation-based Tourism)

- หมายเหตุ : 1. ดัดแปลงจากบุคเคย์ (Buckley, 1994 อ้างถึงใน สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, 2541: 4-5)
2. ET, ET, et แสดงความเข้มข้นของการท่องเที่ยวแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จะเห็นได้ว่า นักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ รวมไปถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยว จะต้องมีความรับผิดชอบต่อแหล่งเที่ยวนั้น ๆ นอกจากนี้นักท่องเที่ยวควรจะได้รับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติและวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยวในแง่มุมต่าง ๆ รวมถึงประชาชนในท้องถิ่นก็จะต้องมีส่วนร่วมในการวางแผน การตัดสินใจ และการจัดการต่อแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่นของตนอย่างเหมาะสม เพื่อทุกฝ่ายจะได้รับประโยชน์สูงสุดจากการท่องเที่ยวทั้งทางตรงและทางอ้อม

2.2.4 กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

กิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการนำการท่องเที่ยวไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ คือการให้การศึกษาเรียนรู้ร่วมกันด้านสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ กิจกรรมที่มีศักยภาพและ กิจกรรมอื่น ๆ ประกอบด้วย (สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, 2541: 9-11)

2.2.4.1 กิจกรรมเชิงนิเวศ เช่น เดินป่า ศึกษาธรรมชาติ ส่องสัตว์/ดูนก ล่องแพ ขี่ม้า นั่งช้าง การร่วมกิจกรรมเรียนรู้พฤติกรรมของคนในท้องถิ่น เป็นต้น

2.2.4.2 กิจกรรมกึ่งนิเวศ เช่น ถ่ายรูป บันทึกภาพ/เสียง ศึกษาท้องฟ้า ขี่จักรยานท่องเที่ยว (เสือภูเขา) ปีน/ไต่เขา ตกปลา เป็นต้น

2.2.4.3 กิจกรรมผลิตผลิตภัณฑ์ พักผ่อน และชมความงาม เช่น ล่องเรือศึกษาธรรมชาติ พักผ่อน ปิกนิก เล่นน้ำ ว่ายน้ำ อาบแดด เป็นต้น

2.2.4.4 กิจกรรมทางวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ เช่น ชมความงาม ความเก่าแก่ ลักษณะเฉพาะตัวของแหล่งประวัติศาสตร์ ศึกษาเรียนรู้ประวัติ ความเป็นมาของแหล่งโบราณคดี และประวัติศาสตร์ ศึกษาชื่นชมงานศิลปกรรมและวัฒนธรรม นมัสการ กราบไหว้ตามความเชื่อ หรือแสวงบุญ เป็นต้น

2.2.4.5 กิจกรรมอื่น ๆ เช่น ชม/ร่วมเล่นกีฬา ประชุมสัมมนา บ้านเที่ยงเรียมย์ ซื่อสินค้า เป็นต้น

กิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้มีลักษณะเฉพาะเหมาะกับบางพื้นที่ และบางกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีวัตถุประสงค์ต่างกัน มีความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกหรือเครื่องมือต่างกัน รวมทั้งมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในระดับที่ต่างกันด้วย เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นดังกล่าว ประกอบกับพิจารณากรอบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สามารถประเมินความเหมาะสมในการจัดเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวแบบเชิงนิเวศได้ ซึ่งกิจกรรมที่มีแนวโน้มเป็นกิจกรรมเชิงนิเวศหรือกึ่งนิเวศ

จะมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับระบบนิเวศในพื้นที่ เกี่ยวข้องกับประชาชนหรือชุมชนในท้องถิ่นค่อนข้างมาก กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีความเหมาะสมดีต้องมีการจัดการลดผลกระทบด้วย หากปราศจากมาตรการลดผลกระทบที่ดีแล้ว กิจกรรมเหล่านั้นจะเป็นตัวเร่งการทำลายทรัพยากรให้เสียหายได้เร็วยิ่งขึ้น

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดเกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาศึกษาและวิเคราะห์ พบว่า กิจกรรมการท่องเที่ยวที่ตลาดน้ำตลิ่งชันเป็นกิจกรรมที่มีความสอดคล้องกับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในหลายลักษณะ ได้แก่ กิจกรรมที่เกี่ยวกับความเพลิดเพลิน พักผ่อน และชมความงามผสมผสานกับกิจกรรมทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ รวมทั้งกิจกรรมอื่น ๆ เช่น การซื้อสินค้า การแสดงดนตรีในสวน เป็นต้น โดยกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ ทำให้นักท่องเที่ยวได้รับทั้งสาระและความบันเทิงไปพร้อม ๆ กัน

2.2.5 แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของวิมล จิโรจพันธุ์ และคนอื่น ๆ (2548: 107-108) สามารถสรุปได้ว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศควรมีการควบคุมดูแล รักษาสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวอย่างเคร่งครัด โดยเน้นการแนะนำนักท่องเที่ยวและการสร้างวินัยการท่องเที่ยวควบคู่ไปด้วยกัน และยังคงคำนึงถึงการพัฒนาด้านการให้การศึกษา การสร้างจิตสำนึกที่ดีในการรักษาระบบนิเวศร่วมกัน มากกว่าการมุ่งเน้นความเจริญทางเศรษฐกิจและรายได้เพียงอย่างเดียว โดยมีการจัดทำแนวทางปฏิบัติหรือคู่มือการจัดการแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างถูกต้อง

นอกจากนี้ต้องให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนและองค์กรท้องถิ่นในการจัดการทรัพยากร การบริหาร การแลกเปลี่ยนความรู้และวัฒนธรรมของชุมชนในกระบวนการท่องเที่ยว รวมทั้งการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนา หรือให้ประชาชนมีตัวแทนเป็นคณะกรรมการร่วมในทุกระดับ และในท้ายที่สุดต้องมีการศึกษา วิจัย และติดตามประเมินผลการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างรอบด้าน เพื่อกำหนดแนวทางการจัดการ การแก้ไขปัญหา และการปรับปรุงแผนอย่างเป็นขั้นต้อนต่อไป

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแนวทางดังกล่าว มาเป็นแนวคิดในการวิจัย กล่าวคือนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่ตลาดน้ำตลิ่งชันสมควรที่จะให้ความสนใจ ตระหนักรับรู้ และคำนึงถึงแนวทางนี้ให้มาก เพื่อจะได้นำไปสู่การจัดการและการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน

2.2.6 ความหมายของนักท่องเที่ยวภายในประเทศ

สมพุทธ ชูระเจน (2540: 65) กล่าวว่า จากการสัมมนาซึ่งจัดโดยความร่วมมือระหว่างองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งแคนาดา (Canadian Government Office of Tourism) และสหพันธ์องค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ (IOUTO) เมื่อ ค.ศ. 1975 และการประชุม Expert Panel on Tourism Statistics ซึ่งจัดขึ้นที่เมืองแมดริด ประเทศสเปน เมื่อ ค.ศ. 1978 ได้ให้ความหมายของคำว่า นักท่องเที่ยวภายในประเทศ หมายถึง บุคคลซึ่งอาศัยอยู่ในประเทศใดประเทศหนึ่ง โดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ เดินทางไปยังที่ใดที่หนึ่งซึ่งมิใช่ที่อยู่อาศัยตามปกติของตนภายในประเทศนั้น เป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 24 ชั่วโมง หรือหนึ่งคืน โดยมีวัตถุประสงค์อื่นที่ไม่ใช่ประกอบกิจกรรมที่มีการจ่ายค่าจ้าง ณ สถานที่ที่ไปเยือน

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้กำหนดความหมายของนักท่องเที่ยวภายในประเทศว่าหมายถึง ชาวไทยหรือชาวต่างประเทศที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย เดินทางจากที่อยู่ในจังหวัดของตนไปยังจังหวัดอื่น ๆ โดยมีวัตถุประสงค์ในการเดินทางใด ๆ ก็ตามที่ไม่ใช่การหารายได้ในสถานที่ที่ไปเยือน และระยะเวลาที่พำนักไม่เกิน 60 วัน (วิมล จิโรจพันธุ์ และคนอื่น ๆ, 2548: 224)

จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า นักท่องเที่ยวภายในประเทศ หมายถึง ผู้เดินทางทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยในที่ใดที่หนึ่งมาเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 24 ชั่วโมง หรือหนึ่งคืน โดยมีวัตถุประสงค์ในการเดินทางใด ๆ ก็ตามที่ไม่ใช่เพื่อประกอบอาชีพหรือหารายได้

2.2.7 กลุ่มของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ศรีพร สมบุญธรรม (2536: 40) จากสำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมได้ให้ความเห็นว่า กลุ่มของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศสามารถแบ่งได้ตามความสนใจเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มนักธรรมชาติวิทยา (Naturalists) ซึ่งมีจุดประสงค์หลักในการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพืช สัตว์ สิ่งแวดล้อมในระบบนิเวศหนึ่ง ๆ
2. กลุ่มนักท่องเที่ยวผู้รักธรรมชาติ (Nature Tourists) หรือที่รู้จักกันในนามของนักนิยมไพร จะมีจุดสนใจหลักที่ความงามของธรรมชาติและวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมของคนท้องถิ่น
3. กลุ่มนักท่องเที่ยวที่ชอบแสวงหาความตื่นเต้นและแปลกใหม่ (Mainstream Nature Tourists) ในสภาพธรรมชาติที่ห่างไกลความเจริญและมีความลำบากในการเข้าถึง
4. กลุ่มนักท่องเที่ยวทั่วไปที่ต้องการชื่นชมธรรมชาติ (Casual Tourists) เพื่อเป็นการเสริมความหลากหลายให้กับประสบการณ์ในการท่องเที่ยวของตน

เฟนเนล (Fennell, 1999: 35) ได้แบ่งกลุ่มของนักท่องเที่ยวจากการกำหนดวิธีการท่องเที่ยวและความต้องการที่จะได้ประสบการณ์จากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในแต่ละครั้ง ดังนี้

1. กลุ่มนักท่องเที่ยวธรรมชาติแบบหัวกะทิ (Hard-core Nature Tourists) เป็นนักท่องเที่ยวจำพวกนักวิจัยทางวิทยาศาสตร์ หรือนักวิชาการต่าง ๆ ที่ต้องการศึกษาด้านการท่องเที่ยวในเชิงลึก
2. กลุ่มนักท่องเที่ยวธรรมชาติแบบอุทิศตน (Dedicated Nature Tourists) เป็นนักท่องเที่ยวที่ต้องการเรียนรู้และตระหนักถึงสภาพธรรมชาติของแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น รวมถึงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม
3. กลุ่มนักท่องเที่ยวธรรมชาติเป็นหลัก (Mainstream Nature Tourists) เป็นนักท่องเที่ยวที่ต้องการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวที่ได้ผจญภัย เช่น Amazon, Rwandan Gorilla Park
4. กลุ่มนักท่องเที่ยวธรรมชาติตามโอกาส (Casual Nature Tourists) เป็นนักท่องเที่ยวที่ต้องการประสบการณ์ที่ได้จากการใกล้ชิดกับธรรมชาติ แต่ให้เป็นแค่เพียงส่วนหนึ่งในกิจกรรมการเดินทางท่องเที่ยวครั้งนั้น ๆ

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับกลุ่มของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แสดงให้เห็นว่ากลุ่มของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งในการกำหนดกิจกรรมและรูปแบบต่าง ๆ ในการท่องเที่ยว ซึ่งในแต่ละกลุ่มก็จะมี ความแตกต่างกันออกไปตามแต่ละพื้นที่ ทั้งนี้ เมื่อผู้วิจัยได้ศึกษาและวิเคราะห์แนวคิดดังกล่าว พบว่า กลุ่มของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชัน เป็นกลุ่มที่มีความสอดคล้องกับกลุ่มนักท่องเที่ยวทั่วไปที่ต้องการชื่นชมธรรมชาติ (Casual Tourists) ของศรีพร สมบุญธรรม และมีความสอดคล้องกับกลุ่มนักท่องเที่ยวธรรมชาติตามโอกาส (Casual Nature Tourists) ของเฟนเนล โดยกลุ่มของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศดังกล่าวนี้ ถือเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ต้องการประสบการณ์ที่ได้จากการใกล้ชิดกับธรรมชาติหรือเป็นการเสริมความหลากหลายให้กับประสบการณ์ในการท่องเที่ยวของตน

2.2.8 ประเภทของนักท่องเที่ยวจำแนกตามพฤติกรรม

การพิจารณาลักษณะของตลาดการท่องเที่ยว โดยทั่วไปจำแนกนักท่องเที่ยวไว้หลายแบบ คือ จำแนกโดยแหล่งที่มาหรือเชื้อชาติ ระดับ/ฐานะการท่องเที่ยว วัตถุประสงค์/ความสนใจ พฤติกรรมการท่องเที่ยว และประสบการณ์ในการประกอบกิจกรรมหนึ่ง ๆ ซึ่งจะจำแนกให้เห็นถึงรูปแบบการท่องเที่ยวที่สนใจได้ในระดับหนึ่ง การจำแนกที่ชัดเจนถึงความเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พิจารณาจากวัตถุประสงค์/ความสนใจ โดยมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเป็นตัวบ่งบอกถึง

คุณภาพของนักท่องเที่ยวงานเชิงนิเวศ อย่างไรก็ตาม อาจมีปัจจัยอื่น ๆ ที่สัมพันธ์กับการเป็นนักท่องเที่ยวงานเชิงนิเวศได้ เช่น รูปแบบการท่องเที่ยว การใช้บริการ เป็นต้น (สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, 2541: 95-99)

การจำแนกนักท่องเที่ยวงานเชิงนิเวศเพื่อพิจารณาศักยภาพต่อการท่องเที่ยวงานเชิงนิเวศ มีทั้งหมด 4 ประเภท คือ 1) การจำแนกโดยเชื้อชาติ/แหล่งที่อยู่อาศัย 2) การจำแนกตามวัย 3) การจำแนกตามวัตถุประสงค์/ความสนใจ และ 4) การจำแนกตามพฤติกรรม แต่ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะขอกล่าวถึงเฉพาะหัวข้อการจำแนกตามพฤติกรรมเท่านั้น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการเป็นนักท่องเที่ยวงานเชิงนิเวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวงานชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่ตลาดน้ำตลิ่งชัน เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร

ทั้งนี้ พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวงานเชิงนิเวศที่แสดงออกในระหว่างก่อนหรือหลังการท่องเที่ยว ซึ่งจะแสดงระดับการเป็นนักท่องเที่ยวงานเชิงนิเวศได้ไม่ว่านักท่องเที่ยวงานเหล่านั้นจะจัดอยู่ในกลุ่มใด โดยจากพฤติกรรมสามารถพิจารณาระดับการเป็นนักท่องเที่ยวงานเชิงนิเวศได้ 4 ประเภท ดังนี้

1. นักท่องเที่ยวงานเชิงนิเวศคุณภาพ หมายถึง นักท่องเที่ยวงานที่มีความรับผิดชอบในการท่องเที่ยวงานเชิงนิเวศ มีความสนใจในการเรียนรู้ และระมัดระวังการแสดงออกระหว่างการท่องเที่ยวงานเชิงนิเวศเป็นอย่างดี โดยมากแล้วจะเป็นนักท่องเที่ยวงานที่ได้รับการอบรมหรือแนะนำมาดี มีจิตสำนึกสูง ที่อาจเป็นผลมาจากการรับรู้คุณค่าของสิ่งแวดล้อมมาจากที่ต่าง ๆ หรือจากการใช้ประสบการณ์ในการท่องเที่ยวงานเชิงนิเวศมามากเพียงพอ นักท่องเที่ยวงานกลุ่มนี้จะมีคามรับผิดชอบสูงจนเป็นนิสัย แม้ว่าจะท่องเที่ยวงานในกิจกรรมรูปแบบอื่น ๆ ก็ตาม ซึ่งจะเป็นแบบอย่างที่ดีในการท่องเที่ยวงานที่ยั่งยืนต่อไป

2. นักท่องเที่ยวงานเชิงนิเวศโดยทั่วไป หมายถึง นักท่องเที่ยวงานที่อยู่ภายในโปรแกรมการท่องเที่ยวที่จัดไว้ดีแล้ว และสามารถกำกับโน้มนำให้นักท่องเที่ยวงานมีพฤติกรรมที่เหมาะสมได้ ทั้งนี้ นักท่องเที่ยวงานอาจสนใจหรือรับทราบโปรแกรมอย่างชัดเจนหรือไม่ก็ตาม การเข้าร่วมกิจกรรมที่อาจแตกต่างจากกิจกรรมเดิม ๆ ทำให้พวกเขาอาจมีพฤติกรรมแสดงออกที่แตกต่างจากการท่องเที่ยวงานรูปแบบอื่น ๆ นักท่องเที่ยวงานประเภทนี้เป็นกลุ่มใหญ่ที่มีอนาคตในการพัฒนาให้เป็นนักท่องเที่ยวงานเชิงนิเวศคุณภาพได้ แต่ทั้งนี้ควรได้มีการให้ข้อมูลและคำแนะนำก่อนการท่องเที่ยวงานเสมอ

3. นักท่องเที่ยวงานเชิงนิเวศ หมายถึง นักท่องเที่ยวงานที่อยู่ภายในโปรแกรมการท่องเที่ยวที่มีกิจกรรมเกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ แต่เป็นกิจกรรมที่เน้นความสนุกสนาน เพลิดเพลิน และการผจญภัยเป็นหลัก การสนใจเรียนรู้เป็นองค์ประกอบหรือสิ่งที่ได้ประโยชน์ทางอ้อม การเสริมข้อมูลด้านความรู้อย่างมีวิธี จะทำให้เกิดความสนุกสนานได้ประโยชน์มากขึ้น นักท่องเที่ยวงานประเภทนี้มีพื้นฐานในการอนุรักษ์ดีแล้วเป็นส่วนใหญ่

4. นักท่องเที่ยวไม่มีคุณภาพ หมายถึง นักท่องเที่ยวที่แสดงออกแต่ในทางที่ผิดโดยไม่สนใจในกฎเกณฑ์และแนวทางการจัดการการท่องเที่ยว มีพฤติกรรมเชิงทำลายทั้งทางตรงและทางอ้อม ทั้งต่อหน้า (เจ้าหน้าที่) และลับหลัง โดยรวมถึงนักท่องเที่ยวที่นิยมการท่องเที่ยวแบบประเพณีนิยมและนำพฤติกรรมมาใช้ในพื้นที่อนุรักษ์จนเห็นได้อย่างชัดเจนและเกิดผลกระทบต่อทรัพยากรและบรรยากาศอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เป็นกลุ่มที่ต้องได้รับการแนะนำคัดเตือนรวมถึงลงโทษในกรณีที่เป็น

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับประเภทของนักท่องเที่ยวจำแนกตามพฤติกรรม ทำให้ทราบถึงการจำแนกที่ชัดเจนของการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งพิจารณาจากวัตถุประสงค์/ความสนใจ โดยมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเป็นตัวบ่งบอกถึงคุณภาพของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพราะพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวสามารถที่จะบ่งบอกถึงการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพได้ เนื่องจากพฤติกรรมเป็นผลของการกระทำที่เกิดขึ้น โดยอาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา และพฤติกรรมของมนุษย์มีใช้ถูกกำหนดโดยความต้องการทางร่างกายเท่านั้น แต่ถูกกำหนดด้วยปัจจัยทางจิตวิทยา เช่น การรับรู้ ความนึกคิด ค่านิยม ความเชื่อ เจตคติ วัฒนธรรม ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีผลต่อการเกิดพฤติกรรม และพฤติกรรมสามารถเปลี่ยนแปลงได้ด้วยกระบวนการศึกษา และยังสามารถให้เกิดการทำลายหรือการอนุรักษ์ได้ (วันเพ็ญ อังคศิริสรรพ, 2543: 5)

เพราะฉะนั้น จะเห็นได้ว่าพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวมีผลต่อการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพ กล่าวคือ การที่นักท่องเที่ยวจะเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีคุณภาพหรือไม่มีคุณภาพนั้น ส่วนหนึ่งก็ขึ้นอยู่กับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในการเดินทางไปท่องเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติหรือแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ว่านักท่องเที่ยวจะมีจิตสำนึกและมีความรับผิดชอบมากน้อยเพียงใดต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพ

2.3.1 ประเด็นบ่งชี้การเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพ

จากการทบทวนวรรณกรรม ไม่พบการให้ความหมายโดยตรงของคำว่า “นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพ” อย่างไรก็ตาม นักวิชาการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งของประเทศไทยและต่างประเทศ เช่น กาญจนรัตน์ รัตนสนธิ ปิยาภรณ์ รัตนเกษญา สมาคมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประเทศไทย สมาคมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประเทศไทย สมาคมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของยูเนี่ยนานตะวันตกเฉียงเหนือ ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน เป็นต้น ได้ให้ประเด็นที่

บ่งชี้การเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพไว้ในทางอ้อม โดยผนวกอยู่ในความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและในรูปแบบจรรยาบรรณของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พอสรุปได้ดังต่อไปนี้

2.3.1.1 การเรียนรู้ในการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพ มีข้อควรปฏิบัติดังต่อไปนี้

- 1) เลือกบริษัทนำเที่ยวเชิงนิเวศ
- 2) ศึกษาเส้นทางและข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวและประชาชนในท้องถิ่น
- 3) เตรียมตัวให้พร้อมสำหรับการเดินทาง
- 4) เปิดใจให้กว้างพร้อมที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ
- 5) ใช้เวลาศึกษาให้เพียงพอในการไปเยือนแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ
- 6) เผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติและวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
- 7) พิจารณาถึงผลกระทบทางด้านวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมจากการไปเยือน แล้วให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ไปยังผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยว รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน

2.3.1.2 การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ มีข้อควรปฏิบัติดังต่อไปนี้

- 1) มีผู้ร่วมเดินทางในจำนวนจำกัดและมีมัคคุเทศก์นำทาง
- 2) ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด เช่น ในเรื่องการทิ้งขยะมูลฝอย การไม่เด็ดดอกไม้ ไม่ขุดหรือทำลายดินไม้ ไม่ก่อไฟ ปฏิบัติตามป้ายสัญญาณต่าง ๆ ไม่เดินออกนอกเส้นทาง
- 3) ไม่รบกวนสัตว์และที่อยู่อาศัยของสัตว์ เช่น ไม่ส่งเสียงดัง ไม่ให้อาหาร ดับเครื่องยนต์ ไม่เข้าใกล้สัตว์จนเกินไป
- 4) ไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับเขตหวงห้ามหรือพื้นที่ที่มีการทดลองทางวิทยาศาสตร์
- 5) ปฏิบัติตนให้เกิดมลภาวะน้อยที่สุด เช่น ไม่ก่อมลภาวะทางเสียง ไม่ใช้สารเคมี ไม่ประกอบกิจกรรมที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในทางลบ ใช้เครื่องยนต์ที่มีประสิทธิภาพ นำสิ่งของติดตัวไปเท่าที่จำเป็น
- 6) ใช้ทรัพยากรธรรมชาติให้น้อยที่สุด เช่น ใช้น้ำอย่างประหยัด สำหรับการอาบน้ำและชำระล้างสิ่งต่าง ๆ

- 7) ทำความสะอาดสถานที่ที่ไปเยือนให้เรียบร้อยก่อนเดินทางกลับ
- 8) ให้การสนับสนุนต่อการดำเนินงานเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

และสิ่งแวดล้อม

- 9) หลีกเลี้ยงการใช้ยานพาหนะในการเที่ยวชม โดยการใช้การเดินเท้าให้

มากที่สุด

- 10) เลือกใช้สถานที่พัก เช่น โรงแรมซึ่งมีการบริหารจัดการที่เป็นมิตร

ต่อสิ่งแวดล้อม

2.3.1.3 การรักษาวัฒนธรรมอันดีงาม มีข้อควรปฏิบัติดังต่อไปนี้

เช่น ไม่แตะต้องสิ่งใด ๆ ก่อนได้รับอนุญาต

- 1) เคารพประชาชนในท้องถิ่น รวมทั้งวัฒนธรรมและศาสนาของเขา
- 2) ให้ความเคารพต่อสถานที่และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในชุมชน
- 3) แสดงความสนใจและพยายามเข้าใจวัฒนธรรมของท้องถิ่น
- 4) ให้ความเคารพต่อความเป็นส่วนตัวและศักดิ์ศรีของประชาชนใน

ท้องถิ่น เช่น ขออนุญาตก่อนถ่ายรูป

- 5) ไม่ให้เงินหรือสิ่งของแก่เด็ก ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมการขอทาน
- 6) พึงระลึกเสมอว่าตนเองเป็นผู้มาเยือน จึงต้องประพฤติตนให้

เหมาะสม

2.3.1.4 การส่งเสริมเศรษฐกิจท้องถิ่นเพื่อชุมชนเข้มแข็ง มีข้อควรปฏิบัติ

ดังต่อไปนี้

- 1) ซื้อผลิตภัณฑ์ชุมชนและใช้บริการของท้องถิ่น
- 2) ไม่ซื้อผลิตภัณฑ์ที่มาจากชีวิตของป่า ซึ่งหายากหรือใกล้จะสูญพันธุ์

เช่น ขนสัตว์ ขนนก หนังสัตว์ งาม้าง กล้วยไม้ป่า นกป่า ปะการัง เป็นต้น

2.3.1.5 อื่น ๆ

- 1) มีจิตใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อนักท่องเที่ยวคนอื่น ๆ
- 2) ไม่สวมเครื่องประดับราคาแพง หรือใช้สิ่งของที่แสดงความร่ำรวย

ซึ่งอาจจะก่อให้เกิดอาชญากรรมและช่องว่างระหว่างคนรวยกับคนจน

- 3) ในระหว่างการเดินทางจะต้องไม่กระทำผิดกฎหมายหรือกระทำผิด

ต่อจารีตประเพณีของท้องถิ่น

2.3.2 ประเด็นปัจจัยการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชัน

จากการพิจารณาแนวคิดหลากหลายเกี่ยวกับการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพดังกล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า การเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพ หมายถึง คุณลักษณะของผู้เดินทางชาวไทยที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชัน ซึ่งประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้

2.3.2.1 การเรียนรู้ในการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพ คือ ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับตลาดน้ำตลิ่งชัน เส้นทางคมนาคม และสภาพภูมิศาสตร์ก่อนออกเดินทาง ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์เกี่ยวกับความปลอดภัยในระหว่างการล่องเรือ ปฏิบัติตามกฎระเบียบของกลุ่ม ปฏิบัติตนตามคำแนะนำของมัคคุเทศก์ ตั้งใจฟังการบรรยายของมัคคุเทศก์ ตั้งใจฟังการบรรยายและการนำชมสวนกล้วยไม้ ได้เรียนรู้เรื่องสวนกล้วยไม้ ได้เรียนรู้เรื่องที่มาของผลผลิตที่นำมาจัดจำหน่าย สังเกตและสนใจเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและสิ่งที่ได้พบเห็น ซักถามข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและสิ่งที่ได้พบเห็น ให้ข้อเสนอแนะหลังจากการล่องเรือแก่ประชาคมตลาดน้ำตลิ่งชัน ให้ข้อเสนอแนะหลังจากการล่องเรือแก่สำนักงานเขตตลิ่งชัน ให้ข้อเสนอแนะหลังจากการล่องเรือแก่ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง เผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจที่เกิดจากการล่องเรือโดยการบอกเล่าแก่บุคคลอื่น และเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจที่เกิดจากการล่องเรือโดยการเผยแพร่ผ่านสื่อมวลชนในรูปแบบต่าง ๆ

2.3.2.2 การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ คือ ทิ้งขยะในที่ที่จัดไว้ให้ ไม่ทิ้งเศษอาหารลงในลำคลอง ไม่ส่งเสียงดังรบกวนสัตว์ที่อาศัยอยู่ตามธรรมชาติ ไม่ทำลายพืชพันธุ์ไม้ต่าง ๆ ในแหล่งธรรมชาติ ไม่ซื้อพืชพันธุ์ไม้ที่ใกล้จะสูญพันธุ์หรือหายาก เลือกรับประทานอาหารที่ไม่ก่อให้เกิดมลภาวะทางเสียง และเลือกรับประทานอาหารที่ใช้น้ำมันและเนื้อสัตว์ที่ปลอดภัยต่อสิ่งแวดล้อมหรือทำลายบ้านเรือนของประชาชนที่อาศัยอยู่ริมคลอง

2.3.2.3 การเคารพในสิทธิของผู้คนและวัฒนธรรมท้องถิ่น คือ พูดยาสุภาพกับผู้คนในท้องถิ่น แต่งกายสุภาพเรียบร้อย ระวังอยู่เสมว่าตนเองเป็นเพียงผู้มาท่องเที่ยว ให้ความเคารพต่อบุคคลที่พึงให้ความเคารพ ให้ความเคารพต่อสิ่งที่ผู้คนในท้องถิ่นให้ความสำคัญและศรัทธา ร่วมทำบุญบริจาคเพื่อบูรณะซ่อมแซมโบสถ์ วิหาร และโบราณวัตถุ ร่วมทำบุญ บริจาคโดยการซื้อขนมปังเลี้ยงปลาสาวยในเขตกัยทาน และแสดงความชื่นชมในกิจกรรมที่ท้องถิ่นจัดขึ้นมาเพื่อนักท่องเที่ยว

2.3.2.4 การส่งเสริมเศรษฐกิจท้องถิ่นเพื่อชุมชนเข้มแข็ง คือ รับประทานอาหารที่ท้องถิ่นนำมาจัดจำหน่าย ซื้อเครื่องอุปโภค บริโภคที่ผลิตในท้องถิ่น ใช้บริการของท้องถิ่นโดยให้

คำตอบแทนเพื่อเป็นกำลังใจ ช่วยเผยแพร่ประชาสัมพันธ์สรรพคุณของผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น และแสดงความชื่นชมภูมิปัญญาท้องถิ่นในการผลิตสินค้าและการให้บริการ

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชัน

2.4.1 ข้อมูลพื้นฐานของเขตตลิ่งชัน

2.4.1.1 ที่ตั้ง

เขตตลิ่งชันจัดเป็นเขตชั้นนอก (ชานเมือง) ของกรุงเทพมหานคร ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของกรุงเทพมหานคร มีเนื้อที่ประมาณ 79.685 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 5.08 ของพื้นที่กรุงเทพมหานคร โดยมีขอบเขตติดต่อดังนี้ (สำนักงานเขตตลิ่งชัน, ม.ป.ป.: 1)

ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

ทิศใต้ ติดต่อกับเขตภาษีเจริญและเขตหนองแขม

ทิศตะวันออก ติดต่อกับเขตบางกอกน้อย

ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอสามพรานและกิ่งอำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม

แต่เดิมมาเขตตลิ่งชันเป็นอำเภอหนึ่งของจังหวัดธนบุรี ตั้งอยู่บริเวณเขตคลองบางกอกน้อย ตำบลบางบำหรุ ท้องที่อำเภอบางกอกน้อย ต่อมาได้ย้ายไปตั้งที่ปากคลองวัดไก่อีเดียริมคลองบางกอกน้อย อำเภอตลิ่งชัน และในราวปี พ.ศ. 2457 ได้ย้ายที่ว่าการอำเภอมายังอยู่ที่ริมทางรถไฟสายใต้ ตำบลคลองซังพระ เมื่อมีการปฏิรูปการปกครองในเขตนครหลวง โดยการรวมเอาจังหวัดพระนครกับจังหวัดธนบุรี ซึ่งเป็นราชการบริหารส่วนภูมิภาคเป็น “จังหวัดนครหลวงกรุงเทพธนบุรี”

และรวมเอาองค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดธนบุรีซึ่งเป็นราชการส่วนท้องถิ่น เป็น “องค์การบริหารนครหลวงกรุงเทพธนบุรี” ตามประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 24 พ.ศ. 2514 นอกจากนั้นยังรวมเอาเทศบาลนครกรุงเทพกับเทศบาลนครธนบุรี ซึ่งเป็นราชการส่วนท้องถิ่นเป็นเทศบาลนครหลวง

ต่อมาในปี พ.ศ. 2528 ได้ตราพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานครใหม่ กำหนดให้กรุงเทพมหานครเป็นทบวงการเมือง มีฐานะเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่นนครหลวงเพียงองค์การเดียว อำเภอตลิ่งชันจึงเป็นอำเภอหนึ่งของกรุงเทพมหานคร และต่อมาได้มีการเปลี่ยนเป็นเขตจนถึงปัจจุบัน

2.4.1.2 สภาพภูมิประเทศ

สภาพภูมิประเทศของเขตตลิ่งชันเป็นเขตที่มีสภาพพื้นที่คล้ายเกาะ คือ ล้อมรอบด้วยคลองทั้ง 4 ด้าน (สำนักงานเขตตลิ่งชัน, ม.ป.ป.: 2)

ทิศเหนือ	คลองมหาสวัสดิ์
ทิศตะวันออก	คลองชักพระและคลองบางกอกน้อย
ทิศตะวันตก	คลองทวีวัฒนา
ทิศใต้	คลองบางเชือกหนัง

นอกจากคลองใหญ่ทั้ง 4 ด้าน ที่เป็นคลองหลักแล้ว พื้นที่ภายในยังประกอบด้วยคลองเล็กคลองน้อยอีกถึง 48 คลอง ทั้งที่เป็นคูคลองโดยธรรมชาติ และคูคลองที่ขุดขึ้นมาเพื่อการชลประทาน การเกษตรกรรม และเพื่อการคมนาคม ซึ่งทำให้เป็นเขตที่มีโครงข่ายเส้นทางคมนาคมทางน้ำหนาแน่นมาตั้งแต่อดีต การคมนาคมส่วนใหญ่ใช้เรือเป็นพาหนะ รวมทั้งบ้านเรือนของประชาชนและวัดต่าง ๆ ก็จะต้องอยู่ริมคลอง ฉะนั้น ริมคลองต่าง ๆ จึงเต็มไปด้วยสวนนานาชนิด ทั้งสวนไม้ยืนต้น สวนกล้วยไม้ สวนพืชผัก

เนื่องจากเขตตลิ่งชันมีคลองล้อมรอบ ประกอบกับเป็นพื้นที่ที่มีลักษณะเป็นที่ราบลุ่ม คลองต่าง ๆ สามารถเชื่อมโยงถึงกัน ดังนั้น เมื่อฤดูน้ำจึงทำให้มักจะประสบปัญหาสภาวะน้ำท่วมเป็นประจำทุกปี

2.4.1.3 การคมนาคม

การเดินทางเข้าถึงเขตตลิ่งชันและตลาดน้ำตลิ่งชันสามารถเดินทางได้ถึง 3 ทาง คือ

- ทางรถยนต์ จากถนนจรัญสนิทวงศ์เข้าสู่แยกทางบางขุนนนท์ จากถนนบรมราชชนนี จากถนนจรัญสนิทวงศ์เข้าทางวัดแก้ว และจากถนนเพชรเกษมเข้าทางถนนพุทธมณฑลสาย 2
- ทางเรือ จากท่าพระจันทร์ โดยเรือหางยาว
- ทางรถไฟจากสถานีรถไฟธนบุรีถึงสถานีรถไฟบางระมาด หน้าที่ว่าการเขตตลิ่งชัน ประมาณ 3.50 กิโลเมตร
- การคมนาคมส่วนใหญ่จะใช้เรือเป็นพาหนะ เนื่องจากมีการใช้ประโยชน์ของคลองมาตั้งแต่อดีต ประกอบกับบ้านเรือนของประชาชนและวัดต่าง ๆ ก็จะต้องอยู่ริมน้ำ จึงทำให้การใช้เรือสะดวกแก่การเดินทางกว่าทางอื่น

2.4.1.4 สภาพปัจจุบัน

ขณะนี้เขตคลังชั้นกำลังพัฒนา และมีการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก เนื่องจากมีการตัดถนนบรมราชชนนี ถนนคู่ขนานลอยฟ้าบรมราชชนนี ถนนกาญจนาภิเษก ถนนพุทธมณฑลสาย 1 ซึ่งเป็นถนนสายสำคัญที่ทำให้พื้นที่เขตคลังชั้นมีการพัฒนาเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว นอกจากถนนบรมราชชนนียังประกอบด้วยถนนสายหลัก ได้แก่ ถนนรัชพระ ถนนสวนผัก ถนนชัยพฤกษ์ และถนนทุ่งมังกร ฉะนั้น จากสภาพการเปลี่ยนแปลงด้านคมนาคม จึงทำให้บรรดาเจ้าของสวนและเจ้าของที่ริมถนนต่าง ๆ ต่างก็หันมาขายที่ดินแทนการลงทุนทำสวน เพราะที่ดินมีราคาสูงมาก ซึ่งให้ผลคุ้มค่ากว่าจึงทำให้เกิดชุมชนใหม่ ๆ ขึ้น

บริเวณที่ถนนตัดผ่าน โดยเฉพาะพื้นที่บางส่วนถูกจำกัดให้เป็นพื้นที่สีเขียว ได้แก่ แขวงบางระมาด แขวงบางพรหม แขวงบางเขื่อนขันธ์ และแขวงฉิมพลี จึงทำให้มีหมู่บ้านจัดสรรเกิดขึ้นมากมาย มีผู้นิยมเข้ามาอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก เนื่องจากบริเวณพื้นที่สีเขียวปลอดจากมลพิษของโรงงานอุตสาหกรรม ส่วนการขยายตัวด้านเศรษฐกิจในพื้นที่เขตคลังชั้นนั้น ยังคงชะลออยู่ และนอกจากการตัดถนนสายสำคัญเหล่านี้ นอกจากจะมีการขยายตัวด้านหมู่บ้านจัดสรรแล้ว ยังมีกิจการร้านอาหาร สวนอาหารเกิดขึ้นมากมาย ทั้งริมถนนบรมราชชนนีและถนนสายต่าง ๆ ทำให้เป็นที่นิยมของผู้ชอบแสวงหาอาหารอร่อย บรรยากาศดี ซึ่งก็เป็นส่วนหนึ่งของการขยายตัวด้านเศรษฐกิจในพื้นที่เขตคลังชั้น

อนึ่ง ตลาดน้ำคลังชั้นเป็นตลาดน้ำใจกลางเมืองหลวง ตั้งอยู่บริเวณริมคลองรัชพระ หน้าสำนักงานเขตคลังชั้น โดยมีประชาคมตลาดน้ำคลังชั้นเป็นผู้บริหารจัดการดูแลตลาดน้ำ ตลาดน้ำแห่งนี้มีลักษณะเป็นตลาดกึ่งชนบท ผสมผสานระหว่างชีวิตริมน้ำกับธรรมชาติ โดยยังคงวิถีชีวิตความเป็นธรรมชาติและชีวิตริมน้ำไว้สำหรับดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเลือกที่จะไปท่องเที่ยวและศึกษาวัฒนธรรม ประเพณีต่าง ๆ ของท้องถิ่น ตลาดน้ำแห่งนี้มีพ่อค้า แม่ค้า นำสินค้า อาหาร ผัก ผลไม้ต่าง ๆ มาจำหน่ายรอบโป๊ะแพसारพัดชนิด รวมไปถึงสินค้าจากภูมิปัญญาชาวบ้านไว้บริการนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปเที่ยวชม และเพื่อเป็นการสร้างรายได้ให้กับชุมชนในบริเวณตลาดน้ำแห่งนี้และบริเวณใกล้เคียง โดยตลาดน้ำแห่งนี้เปิดบริการเฉพาะวันเสาร์-อาทิตย์ หรือวันหยุดสุดสัปดาห์เท่านั้น เริ่มตั้งแต่เวลาประมาณ 08.00-18.00 น. (สำนักงานเขตคลังชั้น, ม.ป.ป.: 2)

คลังชั้นทัวร์เป็นการท่องเที่ยวทางเรือที่ทางเขตคลังชั้นจัดขึ้นเพื่อเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวตลาดน้ำส่วนหนึ่ง โดยให้ประชาคมตลาดน้ำเป็นผู้ดำเนินการ มีนโยบายเพื่อให้ประชาชนรู้จักพื้นที่ของคลังชั้นเพิ่มขึ้น เนื่องจากปัจจุบันคลังชั้นยังมีบรรยากาศที่เป็นธรรมชาติ คลองสวนน้ำใส และบ้านเรือนสองฝั่งคลองที่ยังมีสภาพดั้งเดิมหลงเหลือให้ชมอยู่ และส่วนหนึ่งเป็นการ

ส่งเสริมเศรษฐกิจในพื้นที่ และยังเป็นการเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกรตามสวนต่าง ๆ ที่ทัวร์พาไป
ชื่นชม

รายละเอียดการท่องเที่ยวของคลังชั้นทัวร์นั้น เรือที่ออกจากตลาดน้ำจะใช้เรือหางยาว
เพื่อพานักท่องเที่ยวชมชีวิตความเป็นอยู่ตามธรรมชาติ วิถีชีวิตแบบไทย ๆ ซึ่งยังมีเด็ก ๆ กระโดดน้ำ
ว่ายน้ำให้เห็น บ้านเรือนทรงไทย การค้าขายทางเรือที่มีเรือขายสินค้าต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น
กล้วยเตี้ยเรือ เรือขายโอเลี้ยง ชา กาแฟ หรือสรรพสิ่งต่าง ๆ ที่เรียกว่าซูปเปอร์มาร์เก็ตลอยน้ำ
พร้อมด้วยสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ แวะให้อาหารปลา และชื่นชมสวนตามฤดูกาล เช่น
สวนไม้ไทย สวนกล้วยไม้ สวนพืชผัก หรือสวนผลไม้ตามฤดูกาล นอกจากนี้ยังมีการพาชื่นชม
วัดวาอารามในพื้นที่ ซึ่งถือเป็นการส่งเสริมพระพุทธศาสนาอีกด้วย

การท่องเที่ยวคลังชั้นทัวร์ใช้เวลาในการท่องเที่ยวประมาณ 2 ชั่วโมง ซึ่งจะมีเรือออก
จากตลาดน้ำคลังชั้นเริ่มตั้งแต่วันที่เวลาประมาณ 09.00-17.00 น. โดยมีมัคคุเทศก์นำชมสถานที่ท่องเที่ยว
และให้ความรู้ ความเข้าใจแก่นักท่องเที่ยวที่เดินทางไปท่องเที่ยว

นโยบายในการจัดคลังชั้นทัวร์นั้น จะเน้นให้การท่องเที่ยวสามารถเที่ยวได้ทั้ง
ครอบครัว เพราะฉะนั้น จะเสียค่าใช้จ่ายที่ไม่แพง คือ ผู้ใหญ่ 70 บาท และเด็ก 40 บาท เพื่อให้
ผู้ประกอบการสามารถนำบุตรหลานมาเที่ยวและสัมผัสธรรมชาติได้อย่างแท้จริง แทนการพาเด็ก ๆ ไป
เที่ยวตามศูนย์การค้า ซึ่งจะได้พบเห็นกับสิ่งของฟุ่มเฟือยและเสียค่าใช้จ่ายมาก โดยในราคานี้จะมี
น้ำดื่มบริการให้ฟรีอีกด้วย (ประชาคมตลาดน้ำคลังชั้น, 2548: 6)

นอกจากนี้คลังชั้นทัวร์ยังได้เปิดเส้นทางท่องเที่ยวเพิ่มอีก 1 เส้นทาง เพื่อให้
นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสเลือกมากขึ้น โดยเส้นทางใหม่จะพานักท่องเที่ยวออกจากตลาดน้ำคลังชั้น
ไปชมสวนงู ซึ่งเป็นสวนสัตว์ริมน้ำคลองบางหลวง เขตธนบุรี และแวะกราบหลวงปู่ศด วัดปากน้ำ
ภาษีเจริญ (ย้อนรอยเส้นทางประวัติศาสตร์แม่น้ำเจ้าพระยาสายเก่า)

ทั้งนี้ ใช้เวลาในการท่องเที่ยวประมาณ 3 ชั่วโมง โดยมีเรือออกจากตลาดน้ำคลังชั้น
ทุกวันเสาร์และวันอาทิตย์ แต่ในแต่ละวันจะมีเรือออกเพียงรอบเดียวเท่านั้น คือตั้งแต่วันที่
13.30-16.30 น. และมีมัคคุเทศก์ในการนำชมสถานที่ท่องเที่ยว โดยมีค่าบริการดังนี้ คือ ผู้ใหญ่
120 บาท และเด็ก 60 บาท (รวมค่าบริการผ่านประตู)

2.4.2 เอกลักษณะของตลาดน้ำตลิ่งชันที่สอดคล้องกับความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

เอกลักษณะของตลาดน้ำตลิ่งชันที่สอดคล้องกับความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบ่งออกเป็นประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

2.4.2.1 ในเชิงเป็นแหล่งประวัติศาสตร์ คือ เป็นชุมชนดั้งเดิมที่คนส่วนใหญ่อาศัยอยู่ริมคลอง ประกอบอาชีพทำสวน พืชผักสวนครัว สวนไม้ดอกและสวนผลไม้

2.4.2.2 ในเชิงภูมิศาสตร์ คือ เป็นตลาดน้ำใจกลางเมืองหลวง

2.4.2.3 วิถีชีวิตที่เป็นธรรมชาติริมคลอง เช่น บ้านเรือนทรงไทย การคมนาคมขนส่งทางน้ำโดยใช้คลองซำพระเป็นหลัก โดยลำคลองเปรียบเสมือนตลาดและสนามเด็กเล่นของเด็ก

2.4.2.4 สวนผลไม้และแหล่งพันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับ เช่น กล้ายไม้ ต้นไม้ดอกไม้พื้นเมือง

2.4.2.5 แหล่งวัฒนธรรม เช่น วัดวาอารามต่าง ๆ

2.4.2.6 ผลิตภัณฑ์ชุมชน เช่น อาหารและขนมไทยสูตรโบราณต่าง ๆ

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้สรุปความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของตลาดน้ำตลิ่งชันในขอบเขตการวิจัยครั้งนี้ว่าหมายถึง การเดินทางมาท่องเที่ยวที่ตลาดน้ำตลิ่งชันของนักท่องเที่ยวชาวไทย โดยนักท่องเที่ยวจะต้องมีความรับผิดชอบในแหล่งธรรมชาติและแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ เช่น ลำคลอง วัดวาอาราม สวนกล้ายไม้ เป็นต้น เพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตที่เป็นธรรมชาติ ชีวิตความเป็นอยู่ริมคลอง บ้านเรือนทรงไทยโบราณ การติดต่อสัญจรทางน้ำของประชาชนในท้องถิ่น รวมทั้งมีส่วนส่งเสริมเศรษฐกิจและความเข้มแข็งของชุมชน โดยการซื้อเครื่องอุปโภค บริโภคที่เกิดจากภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น อาหารและขนมไทยสูตรโบราณ ผลไม้พื้นบ้าน ไม้ดอกไม้ประดับพื้นเมือง เป็นต้น

2.5 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทย

ทฤษฎีที่ผู้วิจัยนำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยเพื่อใช้อธิบายการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่ตลาดน้ำตลิ่งชัน เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร มีรายละเอียดดังนี้

2.5.1 ทฤษฎีจิตวิทยาสังคม (Theory of Social Psychology) ของมาสโลว์ (Maslow, 1970: 90) ทฤษฎีนี้อธิบายว่า พฤติกรรมของมนุษย์ที่เกี่ยวกับความต้องการพื้นฐานเกิดขึ้นจากความพึงพอใจ ความต้องการที่ถูกจำกัดลำดับขั้นของความต้องการจากน้อยไปหามาก เมื่อความต้องการได้เกิดขึ้นแล้วไม่ได้รับการบำบัดเพียงพอ ความต้องการเหล่านั้นก็ยังคงอยู่ และจะเป็นแรงขับที่มีพลังผลักดันให้บุคคลนั้นไปบำบัดความต้องการเหล่านั้นอยู่เสมอ ความต้องการพื้นฐานที่ทำให้แสดงถึงพฤติกรรมต่าง ๆ มี 5 ประการ คือ

- 2.5.1.1 ความต้องการด้านร่างกาย ถือเป็นความต้องการขั้นแรกสุด
- 2.5.1.2 ความต้องการความปลอดภัย
- 2.5.1.3 ความต้องการความรัก
- 2.5.1.4 ความต้องการการยกย่องนับถือจากคนอื่นหรือมีเกียรติในสังคม
- 2.5.1.5 ความต้องการประสบความสำเร็จ

ทฤษฎีนี้สามารถนำมาอธิบายปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชันได้ว่า ความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ที่เกิดจากความพึงพอใจของมนุษย์ คือ ความต้องการความรัก ความปลอดภัย การประสบความสำเร็จในชีวิต ซึ่งนำไปสู่การให้ความสำคัญและเห็นคุณค่าที่ถือเป็นแรงผลักดันให้มนุษย์เกิดการมีส่วนร่วมและเอาใจใส่ในการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การเดินทางไปท่องเที่ยวเกี่ยวกับครอบครัวญาติพี่น้อง เพื่อน หรือการมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้กำหนดตัวแปรอันได้แก่ รูปแบบการมาท่องเที่ยวและประสบการณ์การมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ มาเป็นตัวแปรอิสระในการวิจัยครั้งนี้

2.5.2 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) ของแบนดูรา (Bandura, 1977: 10-29) ทฤษฎีนี้อธิบายว่า แนวคิดที่สำคัญในการเรียนรู้ทางสังคม คือ สิ่งที่มีมนุษย์เรียนรู้หรือความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่าง ๆ กล่าวคือ มนุษย์เรียนรู้ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์กับเหตุการณ์ เรียนรู้ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมและผลกรรมที่เกิดจากพฤติกรรม ความรู้ที่มนุษย์เรียนรู้เหล่านี้กลายเป็นความเชื่อที่มีผลในการควบคุมพฤติกรรมของมนุษย์เอง จากการเรียนรู้ความสัมพันธ์ต่าง ๆ ดังกล่าว เมื่อประสบเหตุการณ์หนึ่ง มนุษย์จะอาศัยประสบการณ์ของตนคาดหวังเกี่ยวกับอีกเหตุการณ์หนึ่งที่จะเกิดตามมา ทำให้เกิดความดีใจ ความวิตกกังวล และความหวาดหวั่นต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ซึ่งจะมีผลต่อการตัดสินใจเลือกแสดงพฤติกรรม

ความคาดหวังที่มีผลต่อการตัดสินใจที่จะกระทำพฤติกรรมใดหรือไม่นั้น มี 2 แบบ ได้แก่

1. ความคาดหวังเกี่ยวกับผลกรรม (Outcome expectancy) เป็นการประมาณของบุคคลว่า พฤติกรรมใดนำไปสู่พฤติกรรมใด

2. ความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตน (Efficacy expectancy) เป็นการประมาณความสามารถของตนในการกระทำพฤติกรรมที่จะนำไปสู่พฤติกรรมที่คาดหวังไว้

นอกจากนี้ วิกาพร มาพบสุข (2540: 11) ได้ให้แนวคิดการเรียนรู้ไว้ว่า การเรียนรู้ (Learning) หมายถึง กระบวนการพัฒนาความรู้หรือประสบการณ์ให้เกิดขึ้นในแต่ละบุคคล การเรียนรู้เป็นกระบวนการ ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอนคือ

1. สิ่งเร้า หมายถึง สิ่งกระตุ้นหรือตัวกระตุ้นที่ทำให้เกิดความสนใจอยากจะเรียนรู้
2. การรับสัมผัส หมายถึง การทำงานของอวัยวะรับสัมผัสเมื่อมีสิ่งเร้ามากระตุ้น
3. การรับรู้ หมายถึง การแปลความหมายหรือการตีความสิ่งเร้าที่มาจากอวัยวะรับสัมผัสที่ส่งเข้ามายังระบบประสาท
4. มโนทัศน์ หมายถึง การรวบรวมความคิดที่ตนเข้าใจอย่างถ่องแท้ออกมาเป็นความคิดรวบยอด
5. การตอบสนองหรือพฤติกรรมการเรียนรู้ หมายถึง พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมเนื่องจากบุคคลได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ เช่น พฤติกรรมการเรียนรู้เรื่องการมีมารยาท พฤติกรรมการเรียนรู้เรื่องการสนทนา เป็นต้น

ทฤษฎีและแนวคิดนี้สามารถนำมาอธิบายปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่ตลาดน้ำตลิ่งชันได้ว่า ความคาดหวังที่มีผลต่อการตัดสินใจที่จะกระทำพฤติกรรมใดหรือไม่ของนักท่องเที่ยวชาวไทยนั้นมี 2 แบบด้วยกัน คือ ในส่วนความคาดหวังเกี่ยวกับผลกรรม ซึ่งในที่นี้หมายถึง นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความคาดหวังเกี่ยวกับผลกรรมที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เช่น ถ้านักท่องเที่ยวชาวไทยเคยเข้าร่วมหรือมีส่วนร่วมกิจกรรมใดก็ตามที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติมาก่อน นักท่องเที่ยวชาวไทยก็น่าจะมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวที่ถูกต้องและเหมาะสมอันจะนำไปสู่การเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพได้ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้กำหนดตัวแปรประสบการณ์การมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ มาเป็นตัวแปรอิสระในการวิจัยครั้งนี้

นอกจากนี้ในส่วนความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตน ซึ่งในที่นี้หมายถึง นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเองไม่ว่าจะเป็นในด้านลักษณะส่วนบุคคล สถานภาพทางสังคม และสถานภาพทางเศรษฐกิจ ว่าสามารถที่จะเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพได้ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้กำหนดตัวแปรอื่น ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน มาเป็นตัวแปรอิสระในการวิจัยครั้งนี้

2.5.3 ทฤษฎีการกระทำทางสังคม (Social Action Theory) ของลีเดอร์ (Leeder, 1976) อ้างถึงใน พนมพร ปันทวีชัย, 2534: 40-41) เป็นทฤษฎีทางสังคมวิทยาที่จะช่วยอธิบายปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการกระทำของมนุษย์ซึ่งมี 3 ปัจจัย คือ

2.5.3.1 ปัจจัยดึงดูด (Pull factors) ประกอบด้วย

- เป้าหมาย (Goals) การกระทำทุกอย่างต้องมีเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ เป้าหมายอาจจะเป็นสิ่งที่ตนเองหรือผู้อื่นกำหนดให้เป็นไปตามความต้องการ
- ความเชื่อ (Belief) ความคิดหรือความรู้สึกที่เกิดขึ้นในจิตใจของบุคคล ความเชื่อมีความสัมพันธ์ต่อการกระทำ เพราะคนส่วนมากเลือกกระทำตามความเชื่อพื้นฐานที่มีอยู่เดิม
- ค่านิยม (Value) เป็นเงื่อนไขที่สร้างขึ้นมา เพื่อการดำรงชีวิตในสังคม การที่บุคคลจะกระทำหรือไม่กระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด มีพื้นฐานมาจากสิ่งที่สังคมนั้นตัดสินว่าดีหรือเลว
- ความเคยชินและขนบธรรมเนียมประเพณี (Habits and Customs) เป็นรูปแบบที่สร้างขึ้นมาจากความรับผิดชอบในสังคม บุคคลในสังคมยอมรับด้วยความเต็มใจ เป็นแบบอย่างที่ดีสมบูรณ์และมีเหตุผล การกระทำที่แสดงออกมาเป็นเพราะความเคยชิน และเป็นประเพณีดั้งเดิมที่ยึดถือกันมา

2.5.3.2 ปัจจัยผลักดัน (Push factors) ประกอบด้วย

- ความคาดหวัง (Expectation) เป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นภายในบุคคล หรือกลุ่มสังคมที่มีต่อตัวเองและบุคคลอื่น เพื่อให้มีความเชื่อ ความรู้สึก หรือการกระทำในลักษณะที่บุคคล กลุ่ม และสังคมต้องการ
- ข้อผูกพัน (Commitment) เมื่อมีการรวมกลุ่มกิจกรรมพิเศษขึ้นในสังคม จะมีข้อผูกพันให้สมาชิกในกลุ่มต้องทำตามข้อผูกพันตามที่กลุ่มตั้งขึ้น
- การบังคับ (Force) เป็นสิ่งที่กระตุ้นให้บุคคลต้องกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยไม่มีทางเลือก อาจถูกบังคับโดยกฎหมายหรือกฎหมายก็ได้

2.5.3.3 ปัจจัยสนับสนุน (Able factors) ประกอบด้วย

- โอกาส (Opportunity) เป็นความเชื่อของบุคคลที่คิดว่าตนอยู่ในสถานการณ์ที่สามารถจะเลือกกระทำสิ่งใดตามโอกาสที่ตนมีอยู่ แต่บุคคลบางกลุ่มก็ไม่มีโอกาสจะเลือกกระทำได้ เพราะสถานการณ์ไม่เอื้ออำนวย
- ความสามารถ (Ability) เป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อตนเองและบุคคลอื่น หรือองค์กรอื่นว่ามีขีดความรู้ ความสามารถที่จะกระทำสิ่งต่าง ๆ ให้สำเร็จ

- การสนับสนุน (Support) เป็นความช่วยเหลือที่บุคคลได้รับจากบุคคลหรือองค์กรอื่น ๆ ซึ่งจะเป็นแรงกระตุ้นให้บุคคลกระทำการต่าง ๆ

ทฤษฎีนี้สามารถนำมาอธิบายได้ว่า ปัจจัยดึงดูด (เป้าหมาย ความเชื่อ ค่านิยม และความเคยชินและขนบธรรมเนียมประเพณี) เป็นปัจจัยสำคัญสำหรับการเป็นนักท่องเที่ยวงานวิจัยเชิงนิเวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่ตลาดน้ำตลิ่งชัน เพราะนักท่องเที่ยวชาวไทยจะต้องมีเป้าหมายและความเชื่อที่ว่า การมีความรู้ ความเข้าใจ และมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวที่ถูกต้องและเหมาะสม สามารถที่จะนำไปสู่การเป็นนักท่องเที่ยวงานวิจัยเชิงนิเวศคุณภาพได้

นอกจากปัจจัยดึงดูดดังกล่าวแล้ว ปัจจัยสนับสนุน (โอกาส ความสามารถ และการสนับสนุน) ยังถือเป็นปัจจัยสำคัญอีกปัจจัยหนึ่งสำหรับการเป็นนักท่องเที่ยวงานวิจัยเชิงนิเวศคุณภาพ เพราะความสามารถส่วนบุคคลรวมทั้งสถานภาพของตนเอง ประกอบกับการได้มีโอกาสและได้รับการสนับสนุนให้เข้าร่วมหรือมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติก็ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญเช่นเดียวกัน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้กำหนดตัวแปรอันได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่อยู่ปัจจุบัน รูปแบบการมาท่องเที่ยว และประสบการณ์การมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ มาเป็นตัวแปรอิสระในการวิจัยครั้งนี้

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่มีผลต่อการเป็นนักท่องเที่ยวงานวิจัยเชิงนิเวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทย

จากการศึกษาหนังสือ เอกสาร วิทยานิพนธ์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่มีผลต่อการเป็นนักท่องเที่ยวงานวิจัยเชิงนิเวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทย ผู้วิจัยไม่พบงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับเรื่องนี้ แต่อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยพยายามค้นคว้าและศึกษางานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ ที่พอจะเกี่ยวข้องและสอดคล้องกับตัวแปรที่มีผลต่อการเป็นนักท่องเที่ยวงานวิจัยเชิงนิเวศคุณภาพได้บ้าง ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.6.1 เพศ

กมลลา สุพรรณ (2539: 130) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการท่องเที่ยวของเยาวชนในกรุงเทพมหานครที่มีต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในสถานที่ท่องเที่ยว ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศหญิงมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวที่มีต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในสถานที่ท่องเที่ยวถูกต้อง

มากกว่าเพศชาย เพศต่างกันมีพฤติกรรมการทำงานที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในสถานที่ท่องเที่ยวแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

ไวท์ (Wight, 1996a: 5-6) ศึกษาเรื่อง นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศในทวีปอเมริกาเหนือ : ลักษณะของตลาดการท่องเที่ยว ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศชายมีความสนใจในการทำกิจกรรมการท่องเที่ยวแตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศหญิง กล่าวคือ เพศชายจะมีความสนใจในกิจกรรมการท่องเที่ยวที่พิเศษมากกว่าเพศหญิง เช่น กิจกรรมการท่องเที่ยวในที่แจ้งซึ่งต้องมีการผจญภัยหลากหลายรูปแบบ แต่เพศหญิงจะมีความสนใจในกิจกรรมการท่องเที่ยวทั่ว ๆ ไปเท่านั้น

ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้จึงตั้งสมมติฐานว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่ตลาดน้ำตลิ่งชันที่มีเพศแตกต่างกัน มีผลต่อการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพแตกต่างกัน

2.6.2 อายุ

เสาวลักษณ์ นวเจริญกุล (2541: 178) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี ที่มีอายุแตกต่างกัน มีผลทำให้มีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

อร่ามศรี สุวัตติกุล (2548: 80) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวที่ไปเยือนอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวที่ไปเยือนอุทยานแห่งชาติแก่งกระจานที่มีอายุแตกต่างกัน มีผลทำให้มีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ไวท์ (Wight, 1996a: 4-5) ศึกษาเรื่อง นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศในทวีปอเมริกาเหนือ : ลักษณะของตลาดการท่องเที่ยว ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีอายุแก่นักท่องเที่ยวทั่วไป โดยเฉลี่ย ซึ่งผลการสำรวจในประเทศแคนาดาในรัฐต่าง ๆ จะมีลักษณะที่แตกต่างกัน เช่น รัฐยูคอน (Yukon) นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีอายุโดยเฉลี่ยตั้งแต่ 35 จนถึง 55 ปี แต่นักท่องเที่ยวทั่วไปมีอายุ โดยเฉลี่ย 54 ปี ทั้งนี้ การเปรียบเทียบอายุของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศในทวีปอเมริกาเหนือจะตรงกับอายุของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศแคนาดา และในทวีปยุโรปบริษัทนำเที่ยวจะมีลูกค้าที่เป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีอายุแก่นักท่องเที่ยวทั่วไปเล็กน้อย อย่างไรก็ตาม นักท่องเที่ยวทั่วไปที่เคยมีประสบการณ์ไปพักผ่อนในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ ผจญภัย วัฒนธรรม หรือป่าดึกดำบรรพ์ (wilderness) จะมีอายุแก่นักท่องเที่ยวทั่วไปที่ไม่เคยมีประสบการณ์ไปพักผ่อนในแหล่งท่องเที่ยวดังกล่าว

ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้จึงตั้งสมมติฐานว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชันที่มีอายุแตกต่างกัน มีผลต่อการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพแตกต่างกัน

2.6.3 ระดับการศึกษา

ทองหยด สนวนทอง (2539: 65) ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อตลาดน้ำตลิ่งชัน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีมีความคิดเห็นที่ดีต่อตลาดน้ำตลิ่งชันมากกว่ากลุ่มที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีและสูงกว่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

อร่ามศรี สุวดีถิกุล (2548: 81) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวที่ไปเยือนอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวที่ไปเยือนอุทยานแห่งชาติแก่งกระจานที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีผลทำให้มีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ไวท์ (Wight, 1996a: 6-7) ศึกษาเรื่อง นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศในทวีปอเมริกาเหนือ : ลักษณะของตลาดการท่องเที่ยว ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและนักท่องเที่ยวทั่วไปที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีผลทำให้ลักษณะของตลาดการท่องเที่ยวแตกต่างกัน กล่าวคือ นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีระดับการศึกษาสูงกว่านักท่องเที่ยวทั่วไป เช่น นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศชาวแคนาดามีการศึกษาในระดับปริญญาตรีร้อยละ 64.9 ในขณะที่นักท่องเที่ยวทั่วไปมีการศึกษาในระดับปริญญาตรีร้อยละ 20.7 เท่านั้น

ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้จึงตั้งสมมติฐานว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชันที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีผลต่อการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพแตกต่างกัน

2.6.4 อาชีพ

ทองหยด สนวนทอง (2539: 64) ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อตลาดน้ำตลิ่งชัน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพค้าขาย-ธุรกิจส่วนตัว เป็นกลุ่มที่มีความคิดเห็นที่ดีต่อตลาดน้ำตลิ่งชันมากกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาได้แก่ กลุ่มเสมียนพนักงาน กลุ่มอาชีพราชการ รัฐวิสาหกิจ และกลุ่มนักเรียน นักศึกษา ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

เสาวลักษณ์ นวเจริญกุล (2541: 179) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี ผลการวิจัยพบว่า

นักท่องเที่ยวยุคใหม่ชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี ที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีผลทำให้มีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สยามล ชัยรัตนอุดมกุล (2544: 75) ศึกษาเรื่อง ความรู้และความเข้าใจในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวยุคใหม่ชาวไทย : กรณีศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า อาชีพที่ต่างกัน มีผลทำให้นักท่องเที่ยวยุคใหม่ชาวไทยมีความรู้และความเข้าใจในเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้จึงตั้งสมมติฐานว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่ตลาดน้ำตลิ่งชันที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีผลต่อการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพแตกต่างกัน

2.6.5 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ทองหยด สวนทอง (2539: 65) ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อตลาดน้ำตลิ่งชัน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 8,001 บาทและสูงกว่า เป็นกลุ่มที่มีความคิดเห็นที่ดีต่อตลาดน้ำตลิ่งชันมากกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาได้แก่ กลุ่มที่มีรายได้อยู่ระหว่าง 4,001-8,000 บาท กลุ่มที่มีรายได้ 4,000 บาทและต่ำกว่า และกลุ่มที่ระบุว่าไม่มีรายได้ ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

วิทยา เกียรติวัฒน์ (2543: 140) ศึกษาเรื่อง ความเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวชาวไทย กรณีศึกษา อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่ไปเยือนอำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก ที่มีรายได้แตกต่างกัน มีผลทำให้ความเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

ไวท์ (Wight, 1996a: 6-7) ศึกษาเรื่อง นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศในทวีปอเมริกาเหนือ : ลักษณะของตลาดการท่องเที่ยว ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและนักท่องเที่ยวทั่วไปที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน มีผลทำให้ลักษณะของตลาดการท่องเที่ยวแตกต่างกัน กล่าวคือนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศสหรัฐอเมริกาที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนสูงกว่านักท่องเที่ยวทั่วไป และนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศยินดีที่จะจ่ายค่าใช้จ่ายสำหรับการท่องเที่ยวมากกว่านักท่องเที่ยวทั่วไปอีกด้วย ทั้งนี้ จำนวนค่าใช้จ่ายจะขึ้นอยู่กับกิจกรรมต่าง ๆ ของนักท่องเที่ยว

ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้จึงตั้งสมมติฐานว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่ตลาดน้ำตลิ่งชันที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน มีผลต่อการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพแตกต่างกัน

2.6.6 ที่อยู่ปัจจุบัน

สุพจน์ เพชรกรรม (2532: 75) ศึกษาเรื่อง ความรู้และทัศนคติของปลัดอำเภอที่มีต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชน ผลการวิจัยพบว่า ปลัดอำเภอที่มีภูมิลำเนาเดิมแตกต่างกันมีความรู้เกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมในชนบทแตกต่างกัน โดยปลัดอำเภอที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความรู้เกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมในชนบทมากกว่าปลัดอำเภอที่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคอื่น ๆ

สมศักดิ์ สุริยะเจริญ (2538: 88) ศึกษาเรื่อง ความตระหนักของปลัดอำเภอเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ผลการวิจัยพบว่า ปลัดอำเภอที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในชนบท (นอกเขตเทศบาลหรือเขตสุขาภิบาล) มีความตระหนักเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้มากกว่าปลัดอำเภอที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในเขตเมือง (เขตเทศบาลหรือเขตสุขาภิบาล) และกรุงเทพมหานคร ตามลำดับ

ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้จึงตั้งสมมติฐานว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่ตลาดน้ำตลิ่งชันที่มีที่อยู่ปัจจุบันแตกต่างกัน มีผลต่อการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพแตกต่างกัน

2.6.7 รูปแบบการมาท่องเที่ยว

ทองหยด สวนทอง (2539: 67) ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อตลาดน้ำตลิ่งชัน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ระบุว่ามาคนเดียวเป็นกลุ่มที่มีความคิดเห็นที่ดีต่อตลาดน้ำตลิ่งชันมากกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาได้แก่ กลุ่มที่ระบุว่ามากับเพื่อน กลุ่มที่มาครอบครัว และกลุ่มที่มาคนเดียวที่น้อง ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

ไวท์ (Wight, 1996a: 9-10) ศึกษาเรื่อง นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศในทวีปอเมริกาเหนือ : ลักษณะของตลาดการท่องเที่ยว ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศในทวีปอเมริกาเหนือที่มีรูปแบบการมาท่องเที่ยวแตกต่างกัน มีผลทำให้ลักษณะของตลาดการท่องเที่ยวแตกต่างกัน กล่าวคือ นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศแคนาดาจะมาเป็นกลุ่มมากกว่ามาคนเดียว ซึ่งอาจเป็นเพราะอิทธิพลทางด้านสถานที่หรือประสบการณ์ที่แตกต่างกัน หรือนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศสหรัฐอเมริกาจะมาคนเดียวมากกว่ามาเป็นกลุ่ม อย่างไรก็ตาม จำนวนนักท่องเที่ยวที่มาคนเดียวหรือมาเป็นกลุ่มขึ้นอยู่กับประเภทของกิจกรรม แต่การมาครอบครัวนั้น มีเป็นส่วนน้อย นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่า นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีความต้องการมาเป็นคู่ เช่น มากับคู่รักหรือคู่สมรส ซึ่งมีประมาณร้อยละ 60 อย่างไรก็ตาม นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีประสบการณ์มักจะมาคนเดียวมากกว่ามาเป็นกลุ่ม

ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้จึงตั้งสมมติฐานว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชันที่มีรูปแบบการมาท่องเที่ยวแตกต่างกัน มีผลต่อการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพแตกต่างกัน

2.6.8 ประสพการณ์การมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

ศุริพร ภัทรพรนนท์ (2541: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ทักษะคิของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ กรณีศึกษา อุทยานแห่งชาติในจังหวัดกาญจนบุรี ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติในจังหวัดกาญจนบุรีที่มีประสพการณ์การมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน มีผลทำให้มีทัศนคติต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

วิทยา เกียรติวัฒน์ (2543: 136) ศึกษาเรื่อง ความเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวชาวไทย กรณีศึกษา อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่ไปเยือนอำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก ที่มีการเข้าร่วมกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน มีผลทำให้ความเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้จึงตั้งสมมติฐานว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชันที่มีประสพการณ์การมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติแตกต่างกัน มีผลต่อการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพแตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นนักท่องเที่ยวนิเวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทย กรณีศึกษา ตลาดน้ำตลิ่งชัน เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ผู้วิจัยมีวิธีดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอนดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยทั้งชายและหญิงที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป เฉพาะผู้ที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่ตลาดน้ำตลิ่งชัน เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร ในวันหยุดสุดสัปดาห์ (เสาร์-อาทิตย์) ทั้งนี้ เนื่องจากว่าทางประชาคมตลาดน้ำตลิ่งชันยังไม่มีข้อมูลสถิติจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวที่ตลาดน้ำตลิ่งชันอย่างชัดเจน ว่าในแต่ละเดือนมีจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวมากน้อยเพียงใด

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ไปสำรวจอย่างคร่าว ๆ ในเบื้องต้น และทำการสัมภาษณ์ภาคพื้นที่จะที่ เป็นผู้นำนักท่องเที่ยวชาวไทยมาท่องเที่ยวที่ตลาดน้ำตลิ่งชัน โดยจากการสัมภาษณ์ภาคพื้นที่จะ ทำให้ทราบถึงข้อมูลสถิติจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่ตลาดน้ำตลิ่งชันในวันหยุดสุดสัปดาห์ (เสาร์-อาทิตย์) ว่ามีประมาณวันละ 400 คน

เพราะฉะนั้น ผู้วิจัยจึงได้นำจำนวนนี้มาคำนวณหาสถิติจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่ตลาดน้ำตลิ่งชันในแต่ละเดือน ว่ามีจำนวนประมาณ 3,200 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ถือเกณฑ์กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากแนวความคิดของทาโร ยามานะ (Yamane, 1970 อ้างถึงใน บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2540: 112) ซึ่งได้เสนอขนาดที่เหมาะสมของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตร

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

เมื่อ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
 N = จำนวนประชากร
 e = ความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5

เมื่อแทนที่ค่าประชากรในสูตรจะได้ผลลัพธ์ดังนี้

$$n = \frac{3,200}{1 + 3,200(0.05)^2}$$

$$n = 355$$

จากสูตรการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างดังกล่าว เมื่อคำนวณแล้วจะได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 355 คน ผู้วิจัยจึงเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมขึ้นอีกร้อยละ 10 เป็นจำนวน 390 คน ทั้งนี้ เพื่อป้องกันปัญหาและอุปสรรค ตลอดจนข้อผิดพลาดต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นได้ในระหว่างการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1.3 วิธีการสุ่มตัวอย่างประชากร

จากการคำนวณและได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมแล้ว ผู้วิจัยใช้แบบแผนการสุ่มตัวอย่างโดยใช้หลักทฤษฎีความน่าจะเป็น (Probability Sampling) และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ (Systematic Random Sampling) ทั้งนี้ ผู้วิจัยจะทำการสุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่ตลาดน้ำตลิ่งชันจากเที่ยวที่เรือออกในวันเสาร์และวันอาทิตย์ เริ่มตั้งแต่เวลาประมาณ 09.00-17.00 น. โดยเรือจะออกเดินทางประมาณวันละ 10 เที่ยว ซึ่งผู้วิจัยจะสุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวชาวไทยจากเที่ยวที่เรือออกวันละ 5 เที่ยว โดยวันเสาร์จะสุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว

ชาวไทยจากเที่ยวที่เรือออกเดินทางในเที่ยวที่ 1, 3, 5, 7, และ 9 และวันอาทิตย์จะสุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวชาวไทยจากเที่ยวที่เรือออกเดินทางในเที่ยวที่ 2, 4, 6, 8, และ 10

นอกจากนี้ในแต่ละเที่ยวที่เรือออกจะสุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวชาวไทยเป็นจำนวนทั้งหมด 13 คน จากประมาณ 35 คน ดังนั้น วันละ 5 เที่ยว จะเป็นจำนวนทั้งหมด 65 คน เพราะฉะนั้น วันเสาร์และวันอาทิตย์จะได้จำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยที่สุ่มตัวอย่างเป็นจำนวนทั้งหมด 130 คน โดยผู้วิจัยจะทำการสุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวชาวไทยเป็นระยะเวลา 3 สัปดาห์ ซึ่งเมื่อรวมทั้งหมดเรียบร้อยแล้วจะได้จำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยที่สุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 390 คน ดังจะเห็นได้จากตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงการสุ่มตัวอย่างเที่ยวเรือที่ออกเดินทางจากตลาดน้ำตลิ่งชันในวันเสาร์และวันอาทิตย์

สัปดาห์ที่	วัน	เที่ยวเรือที่เลือกสุ่มตัวอย่าง										รวมจำนวนเที่ยวที่สุ่มตัวอย่าง	รวมจำนวนที่ถูกสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบเที่ยวละ 13 คน
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
1	เสาร์	/		/		/		/		/		5	65
	อาทิตย์		/		/		/		/		/	5	65
2	เสาร์	/		/		/		/		/		5	65
	อาทิตย์		/		/		/		/		/	5	65
3	เสาร์	/		/		/		/		/		5	65
	อาทิตย์		/		/		/		/		/	5	65
รวม	6	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	30	390

3.1.4 การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้พิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่างและป้องกันผลกระทบทางด้านจริยธรรมที่อาจเกิดขึ้นกับผู้ตอบแบบสอบถาม โดยได้ชี้แจงให้กลุ่มตัวอย่างทราบถึงวัตถุประสงค์และประโยชน์ของการวิจัย กลุ่มตัวอย่างมีสิทธิที่จะหยุดหรือปฏิเสธการเข้าร่วมโครงการวิจัยได้ตลอดเวลา โดยการปฏิเสธนี้จะไม่เป็นผลใด ๆ ต่อกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น กลุ่มตัวอย่างไม่ต้องระบุชื่อ-นามสกุล และสามารถแสดงความคิดเห็นในการตอบแบบสอบถามได้ตามความเป็นจริง หากข้อความใดที่กลุ่มตัวอย่างไม่ประสงค์จะให้ข้อมูลหรือรู้สึกลำบากใจในการให้ข้อมูล ก็มีสิทธิที่จะไม่ตอบข้อความนั้นหรือไม่ตอบข้อความทั้งหมดได้ สำหรับข้อมูลดิบที่อยู่ในแบบสอบถาม ผู้วิจัยจะเก็บไว้เป็นความลับ ส่วนการรายงานผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้เสนอเป็นภาพรวม ซึ่งไม่สามารถเชื่อมโยงถึงตัวบุคคลใดบุคคลหนึ่งได้

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นโดยศึกษาจากหนังสือ เอกสาร วิทยานิพนธ์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวชาวไทย ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่อยู่ปัจจุบัน รูปแบบการมาท่องเที่ยว ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ มีทั้งปลายเปิด (Open Ended Questions) และปลายปิด (Close Ended Questions) ผสมกัน จำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับประสบการณ์การมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ มีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามการเคยเข้าร่วมในกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ จำนวน 13 ข้อ ซึ่งลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบปลายปิด (Close Ended Questions) ให้เลือกตอบ และมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ไม่เคย	ค่าคะแนน	1
นาน ๆ ครั้ง	ค่าคะแนน	2
เป็นประจำ	ค่าคะแนน	3

สำหรับเกณฑ์ระดับประสบการณ์การมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ (คะแนนระหว่าง 1-3 คะแนน) โดยแบ่งตามเกณฑ์ค่าเฉลี่ยเป็น 2 ช่วงเท่า ๆ กัน ดังนี้

ประสบการณ์การมีส่วนร่วมระดับต่ำ ค่าคะแนนระหว่าง 1.00-2.00

ประสบการณ์การมีส่วนร่วมระดับสูง ค่าคะแนนระหว่าง 2.01-3.00

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามวัดการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาทบทวนวรรณกรรม โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน จำนวน 35 ข้อ ดังนี้

ด้านที่ 1 การเรียนรู้ในการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพ จำนวน 15 ข้อ

ด้านที่ 2 การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ จำนวน 7 ข้อ

ด้านที่ 3 การเคารพในสิทธิของผู้อื่นและวัฒนธรรมท้องถิ่น จำนวน 8 ข้อ

ด้านที่ 4 การส่งเสริมเศรษฐกิจท้องถิ่นเพื่อชุมชนเข้มแข็ง จำนวน 5 ข้อ

ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบปลายปิด (Close Ended Questions) ให้เลือกตอบ โดยมีข้อความทั้งเชิงบวกและเชิงลบ และใช้แนวความคิดการสร้างคำถามแบบ Likert Scale มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และไม่เคยเลย โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

		ข้อความเชิงบวก	ข้อความเชิงลบ
มากที่สุด	ค่าคะแนน	5	1
มาก	ค่าคะแนน	4	2
ปานกลาง	ค่าคะแนน	3	3
น้อย	ค่าคะแนน	2	4
ไม่เคยเลย	ค่าคะแนน	1	5

สำหรับเกณฑ์ระดับการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทย (คะแนนระหว่าง 1-5 คะแนน) สามารถนำมาจัดกลุ่มการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพโดยแบ่งตามเกณฑ์ค่าเฉลี่ยเป็น 3 ช่วงเท่า ๆ กัน ดังนี้

การเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพระดับต่ำ ค่าคะแนนระหว่าง 1.00-2.33

การเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพระดับปานกลาง ค่าคะแนนระหว่าง 2.34-3.67

การเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพระดับสูง ค่าคะแนนระหว่าง 3.68-5.00

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงถึงปัญหา อุปสรรค ความต้องการ และข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของตลาดน้ำตลิ่งชัน ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิด (Open Ended Questions) จำนวน 5 ข้อ

3.2.2 การสร้างเครื่องมือ ในการสร้างเครื่องมือการวิจัย มีขั้นตอนดังนี้

3.2.2.1 ศึกษา ค้นคว้า จากตำราและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทาง ในการกำหนดคำถาม

3.2.2.2 สร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดที่ต้องการศึกษาโดยการสร้าง คำถามให้ครอบคลุมตัวแปรที่ศึกษาทั้งหมด เพื่อให้แบบสอบถามสามารถวัดในสิ่งที่ต้องการได้

3.2.3 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

3.2.3.1 นำแบบสอบถามที่ได้ให้คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบข้อคำถามแต่ละข้อ รวมทั้งพิจารณาภาษาที่ใช้ว่าสอดคล้องตรงตามเนื้อหา หลังจากนั้นจึงนำมาปรับปรุงแก้ไข

3.2.3.2 นำแบบสอบถามไปทดสอบ (Pre-Test) กับกลุ่มตัวอย่างที่ใกล้เคียงกับ กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา จำนวน 30 คน หลังจากนั้นจึงนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของ แบบสอบถามทั้งชุด โดยคำนวณค่าความเที่ยงด้วยสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช (Cronbach's Coefficient Alpha) ดังนี้ (บุญธรรม กิจปรีดาวิสุทธิ, 2540: 118-119)

$$r_{tt} = \frac{k}{k-1} \left\{ \frac{1 - \sum S_i^2}{S_t^2} \right\}$$

เมื่อ	r_{tt}	=	ความเชื่อมั่น
	k	=	จำนวนข้อคำถาม
	S_i^2	=	ส่วนเบี่ยงเบนของคะแนนรายข้อ
	S_t^2	=	ส่วนเบี่ยงเบนของคะแนนรวม

ผลจากการคำนวณค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งชุด พบว่า มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.8343

3.2.3.3 นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบและตรวจสอบแล้วมาปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องและเหมาะสมยิ่งขึ้นก่อนนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในการสำรวจจริง

3.3 วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3.1 ประสานงานการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้การดำเนินการเก็บข้อมูลเป็นไปตามเป้าหมายและได้รับความร่วมมือด้วยดี โดยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากคณบดีคณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ถึงประธานประชาคมตลาดน้ำตลิ่งชัน เพื่อเก็บข้อมูลจากนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

3.3.2 เตรียมแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

3.3.3 ลงพื้นที่เก็บข้อมูลด้วยตนเอง รวมทั้งจัดเตรียมผู้ช่วยในการเก็บข้อมูล โดยการอบรม แนะนำให้เข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย และการบันทึกข้อมูลให้ตรงประเด็น

3.3.4 คัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์ และนำมาตรวจสอบความถูกต้องก่อนออกจากพื้นที่ที่ศึกษา

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Window โดยใช้สถิติต่อไปนี้

3.4.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean : \bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) ในการอธิบายการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพ และตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่อยู่ปัจจุบัน รูปแบบการมาท่องเที่ยว และประสบการณ์การมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

3.4.2 สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics)

3.4.2.1 เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย โดยเปรียบเทียบตัวแปรที่มีการแบ่งกลุ่มเป็น 2 กลุ่ม ด้วยการทดสอบค่าที (t-test) และเปรียบเทียบตัวแปรที่มีการแบ่งกลุ่มมากกว่า 2 กลุ่ม ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance) จากนั้นเมื่อพบว่าตัวแปรใดมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe)

3.4.2.2 ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติใช้ที่ระดับ 0.05

3.4.3 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของตลาดน้ำตลิ่งชัน นำเสนอข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ (Percentage)

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชัน และปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทย โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชัน จำนวน 390 คน และใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยขอเสนอผลการวิจัยตามลำดับดังนี้

- 4.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง
- 4.2 การเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทย
- 4.3 เปรียบเทียบการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทย
- 4.4 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

4.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

4.1.1 เพศ

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิงและเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 62.8 และ 37.2 ตามลำดับ

4.1.2 อายุ

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุ 40 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 34.4 รองลงมา มีอายุระหว่าง 20 - 29 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.8 และกลุ่มตัวอย่างส่วนน้อยมีอายุ 19 ปี และต่ำกว่า คิดเป็นร้อยละ 9.5 ทั้งนี้ อายุโดยเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 35 ปี โดยมีอายุน้อยที่สุดคือ 15 ปี และมีอายุมากที่สุดคือ 80 ปี

4.1.3 ระดับการศึกษา

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 53.6 รองลงมาจบการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 37.4 และกลุ่มตัวอย่างส่วนน้อยจบการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 9.0

4.1.4 อาชีพ

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอาชีพค้าขายและอื่น ๆ เช่น ธุรกิจส่วนตัว เกษียณ คิดเป็นร้อยละ 29.7 รองลงมามีอาชีพรับราชการ / รัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 27.9 และกลุ่มตัวอย่างที่มีน้อยที่สุด คือ นักเรียน / นักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 16.9

4.1.5 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท และที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 - 30,000 บาท มีสัดส่วนใกล้เคียงกัน คิดเป็นร้อยละ 43.1 และ 42.3 ตามลำดับ และกลุ่มตัวอย่างส่วนน้อยมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 30,001 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 14.6 ทั้งนี้ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนโดยเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 18,781 บาท โดยมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนน้อยที่สุดคือ 3,000 บาท และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากที่สุดคือ 60,000 บาท

4.1.6 ที่อยู่ปัจจุบัน

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างอาศัยอยู่ที่กรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด คิดเป็นร้อยละ 74.4 และ 25.6 ตามลำดับ

4.1.7 รูปแบบการมาท่องเที่ยว

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มากับครอบครัว / ญาติประมาณครึ่งหนึ่ง คิดเป็นร้อยละ 49.7 รองลงมา มากับเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 34.9 และกลุ่มตัวอย่างส่วนน้อยมากับบริษัทนำเที่ยวหรือมาทัศนศึกษา คิดเป็นร้อยละ 15.4

ตารางที่ 2 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่อยู่ปัจจุบัน และรูปแบบการมาท่องเที่ยว

ลักษณะทางประชากร		(n = 390)
		ร้อยละ
เพศ		
- ชาย		37.2
- หญิง		62.8
อายุ		
- 19 ปี และต่ำกว่า		9.5
- 20 - 29 ปี		30.8
- 30 - 39 ปี		25.4
- 40 ปีขึ้นไป		34.4
$\bar{X} = 35$ S.D. = 12.64 Min = 15 Max = 80		
ระดับการศึกษา		
- ต่ำกว่าปริญญาตรี		37.4
- ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า		53.6
- สูงกว่าปริญญาตรี		9.0
อาชีพ		
- เกษตรกรรม / รับจ้าง		25.4
- รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ		27.9
- นักเรียน / นักศึกษา		16.9
- ค้าขาย / อื่น ๆ (ธุรกิจส่วนตัว, เกษียณ)		29.7
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
- ต่ำกว่า 10,000 บาท		43.1
- 10,001 - 30,000 บาท		42.3
- 30,001 บาทขึ้นไป		14.6
$\bar{X} = 18,781$ S.D. = 17,611.98		
Min = 3,000 Max = 60,000		

ตารางที่ 2 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่อยู่ปัจจุบัน และรูปแบบการมาท่องเที่ยว (ต่อ)

ลักษณะทางประชากร	(n = 390) ร้อยละ
ที่อยู่ปัจจุบัน	
- กรุงเทพมหานคร	74.4
- ต่างจังหวัด	25.6
รูปแบบการมาท่องเที่ยว	
- มากับครอบครัว /ญาติ	49.7
- มากับเพื่อน	34.9
- อื่น ๆ (มากับบริษัทนำเที่ยว, มาทัศนศึกษา)	15.4

4.1.8 ประสพการณ์การมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

เมื่อพิจารณาประสพการณ์การมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชัน พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีประสพการณ์การมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติอยู่ในระดับต่ำ (ดังรายละเอียดในตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกเป็นรายข้อตามประสพการณ์การมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

ประสพการณ์การมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ	ระดับประสพการณ์การมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ (ร้อยละ)					
	เป็น			\bar{X}	S.D.	ระดับ
	ประจำ	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคย			
1. การปลูกป่าบกและ/หรือป่าชายเลน	2.3	36.9	60.8	1.41	0.53	ต่ำ
2. การปลูกต้นไม้เนื่องในวันสำคัญต่าง ๆ ของชาติ	5.6	41.5	52.8	1.52	0.60	ต่ำ

ตารางที่ 3 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกเป็นรายชื่อตาม
ประสบการณ์การมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ (ต่อ)

ประสบการณ์การมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ	ระดับประสบการณ์การมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ (ร้อยละ)						ระดับ
	เป็น			\bar{X}	S.D.		
	เป็นประจำ	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคย				
	เป็น	นาน ๆ	ไม่เคย	\bar{X}	S.D.	ระดับ	
3. การดับไฟป่า	0.8	11.5	87.7	1.13	0.36	ต่ำ	
4. การรณรงค์เกี่ยวกับการจัดการเรื่องขยะ	16.2	42.1	41.8	1.74	0.71	ต่ำ	
5. การรณรงค์จักรยานเพื่อลดมลภาวะทางอากาศ	5.1	24.1	70.8	1.34	0.57	ต่ำ	
6. การเข้ารับการฝึกอบรมสัมมนาด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ	3.1	40.5	56.4	1.46	0.55	ต่ำ	
7. การชมนิทรรศการด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ	8.7	57.2	34.1	1.74	0.60	ต่ำ	
8. การเป็นอาสาสมัครเพื่ออนุรักษ์พลังงาน	2.1	19.2	78.7	1.23	0.47	ต่ำ	
9. การเข้าร่วมกิจกรรมพิทักษ์ลำคลอง	3.3	14.4	82.3	1.21	0.48	ต่ำ	
10. การเข้าร่วมกิจกรรมพิทักษ์ทะเลไทย	1.0	15.1	83.8	1.17	0.40	ต่ำ	
11. การเข้าค่ายสืลปะกับธรรมชาติ	1.8	18.2	80.0	1.21	0.45	ต่ำ	
12. การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์	4.1	30.8	65.1	1.39	0.56	ต่ำ	
คะแนนรวมโดยเฉลี่ยโดยรวม				1.38	0.32	ต่ำ	

4.2 การเป็นนักท่องเที่ยวยังนิเวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดการเป็นนักท่องเที่ยวยังนิเวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทยทั้งหมด 4 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย การเรียนรู้ในการเป็นนักท่องเที่ยวยังนิเวศคุณภาพ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ การเคารพในสิทธิของผู้คนและวัฒนธรรมท้องถิ่น และการส่งเสริมเศรษฐกิจท้องถิ่นเพื่อชุมชนเข้มแข็ง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.2.1 การเรียนรู้ในการเป็นนักท่องเที่ยวยังนิเวศคุณภาพ

เมื่อพิจารณาการเป็นนักท่องเที่ยวยังนิเวศคุณภาพในด้านการเรียนรู้ในการเป็นนักท่องเที่ยวยังนิเวศคุณภาพตามคะแนนรวมโดยเฉลี่ยรายด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการเป็นนักท่องเที่ยวยังนิเวศคุณภาพในด้านการเรียนรู้อยู่ในระดับปานกลาง แต่มีข้อคำถามบางข้อที่กลุ่มตัวอย่างมีการเป็นนักท่องเที่ยวยังนิเวศคุณภาพในด้านการเรียนรู้ในระดับสูง คือ การปฏิบัติตามคำแนะนำของมัคคุเทศก์ การปฏิบัติตามกฎระเบียบของกลุ่ม การสังเกตและสนใจเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและสิ่งที่ได้พบเห็น และการตั้งใจฟังการบรรยายของมัคคุเทศก์ ซึ่งมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.04, 4.04, 3.89 และ 3.78 ตามลำดับ นอกจากนี้มีข้อคำถามอยู่เพียงข้อเดียวที่กลุ่มตัวอย่างมีการเป็นนักท่องเที่ยวยังนิเวศคุณภาพในด้านการเรียนรู้ในระดับต่ำ คือ การเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจที่เกิดจากการท่องเที่ยวโดยการเผยแพร่ผ่านสื่อมวลชนในรูปแบบต่าง ๆ เช่น เขียนบทความ เว็บไซต์ รายการวิทยุ รายการโทรทัศน์ ซึ่งมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.21 (ดังรายละเอียดในตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกเป็นรายข้อตาม
ด้านการเรียนรู้ในการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพ

การเป็นนักท่องเที่ยว เชิงนิเวศคุณภาพ	ระดับการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ					\bar{X}	S.D.	ระดับ
	คุณภาพ (ร้อยละ)							
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เลย			
การเรียนรู้ในการเป็น นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คุณภาพ								
1. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับ ตลาดน้ำตลิ่งชัน เส้นทางการคมนาคม และสภาพภูมิศาสตร์ ก่อนออกเดินทาง	8.2	20.8	35.6	15.1	20.3	2.81	1.21	ปาน กลาง
2. ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ เกี่ยวกับความปลอดภัย ในระหว่างการล่องเรือ เช่น สวมเสื้อชูชีพ ไม่นั่งบนกราบเรือ ไม่ยื่นส่วนต่าง ๆ ออกไปนอกเรือ แต่งกายอย่างเหมาะสม	24.6	33.3	26.9	7.2	7.9	3.59	1.16	ปาน กลาง
3. ปฏิบัติตามกฎระเบียบ ของกลุ่ม เช่น ตรงต่อ เวลา ไม่ประพฤติตน เป็นที่น่ารำคาญ หรือรบกวนหมู่คณะ	38.2	38.2	17.2	2.8	3.6	4.04	0.99	สูง

ตารางที่ 4 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกเป็นรายข้อตาม
ด้านการเรียนรู้ในการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพ (ต่อ)

การเป็นนักท่องเที่ยว เชิงนิเวศคุณภาพ	ระดับการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ					\bar{X}	S.D.	ระดับ
	คุณภาพ (ร้อยละ)							
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เลย			
4. ปฏิบัติตนตาม คำแนะนำของ มัคคุเทศก์	36.9	42.6	14.1	1.0	5.4	4.04	1.01	สูง
5. ตั้งใจฟังการบรรยาย ของมัคคุเทศก์	24.4	42.6	25.9	1.8	5.4	3.78	1.00	สูง
6. ตั้งใจฟังการบรรยาย และการนำชม สวนกล้วยไม้	19.7	35.1	32.1	3.6	9.5	3.52	1.13	ปานกลาง
7. ได้เรียนรู้เรื่อง สวนกล้วยไม้ เช่น พันธุ์กล้วยไม้ การเพาะเลี้ยง การตลาด	14.1	30.0	35.4	9.2	11.3	3.26	1.15	ปานกลาง
8. ได้เรียนรู้เรื่องที่มาของ ผลผลิตที่นำมาจัด จำหน่าย เช่น ที่มา ของผลไม้ ขนม พันธุ์ไม้ดอก ไม้ประดับ	10.8	30.8	35.9	11.0	11.5	3.18	1.13	ปานกลาง
9. สังเกตและสนใจ เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม และสิ่งที่ได้พบเห็น	22.1	50.0	24.9	1.3	1.8	3.89	0.82	สูง

ตารางที่ 4 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกเป็นรายข้อตาม
ด้านการเรียนรู้ในการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพ (ต่อ)

การเป็นนักท่องเที่ยว เชิงนิเวศคุณภาพ	ระดับการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ					\bar{X}	S.D.	ระดับ
	คุณภาพ (ร้อยละ)							
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เคยเลย			
10. ซักถามข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและสิ่งที่ได้พบเห็น	8.7	24.6	47.4	12.8	6.4	3.16	0.97	ปานกลาง
11. ให้ข้อเสนอแนะหลังจากการล่องเรือแก่ประชาคมตลาดน้ำตลิ่งชัน	4.9	18.2	33.8	19.2	23.8	2.61	1.17	ปานกลาง
12. ให้ข้อเสนอแนะหลังจากการล่องเรือแก่สำนักงานเขตตลิ่งชัน	3.1	15.9	32.1	17.2	31.8	2.41	1.17	ปานกลาง
13. ให้ข้อเสนอแนะหลังจากการล่องเรือแก่ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวที่เกี่ยวข้อง	2.8	16.9	30.0	16.7	33.6	2.38	1.19	ปานกลาง
14. เผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจที่เกิดจากการล่องเรือโดยการบอกเล่าแก่บุคคลอื่น เช่นญาติ พี่น้อง เพื่อน	11.8	33.8	33.8	10.3	10.3	3.26	1.12	ปานกลาง

ตารางที่ 4 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกเป็นรายชื่อตาม
ด้านการเรียนรู้ในการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพ (ต่อ)

การเป็นนักท่องเที่ยว เชิงนิเวศคุณภาพ	ระดับการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ					\bar{X}	S.D.	ระดับ
	คุณภาพ (ร้อยละ)							
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	ไม่ เคย เลย			
15. เผยแพร่ความรู้ ความ เข้าใจที่เกิดจากการ ท่องเที่ยวโดยการ เผยแพร่ผ่านสื่อมวลชน ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น เขียนบทความ เว็บไซต์ รายการวิทยุ รายการ โทรทัศน์	4.6	11.3	28.7	12.1	43.3	2.21	1.24	ต่ำ
คะแนนรวมโดยเฉลี่ย รายด้าน						3.21	0.67	ปาน กลาง

4.2.2 การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

เมื่อพิจารณาการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพในด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติตามคะแนนรวมโดยเฉลี่ยรายด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพในด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติอยู่ในระดับสูง นอกจากนี้ในข้อคำถามทุกรายข้อยังมีค่าคะแนนเฉลี่ยของการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพอยู่ในระดับสูงเช่นเดียวกัน กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดที่จัดไว้ให้มากที่สุด ซึ่งมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.42 และไม่ทำลายพืชพันธุ์ไม้ต่าง ๆ ในแหล่งธรรมชาติ เช่น เตี้ย ดิ่ง หยิบ หัก ถอนต้นไม้ ดอกไม้ รongลงมา ซึ่งมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.41 นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างไม่ส่งเสียงดังรบกวนสัตว์ที่อาศัยอยู่ตามธรรมชาติ เช่น นก ปลา และไม้ชื่อพืชพันธุ์ไม้ที่ใกล้จะสูญพันธุ์หรือหายาก เช่น กล้วยไม้ป่า ใกล้เคียงกัน ซึ่งมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 และ 4.18 ตามลำดับ (ดังรายละเอียดในตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกเป็นรายข้อตาม
ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

การเป็นนักท่องเที่ยว เชิงนิเวศคุณภาพ	ระดับการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ					\bar{X}	S.D.	ระดับ
	คุณภาพ (ร้อยละ)							
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เคยเลย			
การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ								
1. ทิ้งขยะในที่ที่จัดไว้ให้	61.8	26.2	6.9	2.6	2.6	4.42	0.92	สูง
2. ไม่ทิ้งเศษอาหารลงใน ถังขยะ	69.2	14.1	7.4	4.4	4.9	4.38	1.11	สูง
3. ไม่ส่งเสียงดังรบกวน สัตว์ที่อาศัยอยู่ตาม ธรรมชาติ เช่น นก ปลา	54.1	23.3	13.8	4.9	3.8	4.19	1.09	สูง
4. ไม่ทำลายพืชพันธุ์ไม้ ต่าง ๆ ในแหล่ง ธรรมชาติ เช่น เติบ ดึง หยิบ หัก ถอนต้นไม้ ดอกไม้	69.7	13.6	8.7	4.6	3.3	4.41	1.04	สูง
5. ไม่ซื้อพืชพันธุ์ไม้ที่ใกล้ จะสูญพันธุ์หรือ หายาก เช่น กล้วยไม้ป่า	55.9	18.2	16.9	6.4	2.6	4.18	1.08	สูง
6. ถ้าสามารถเลือกได้ จะเลือกใช้เรือที่ ไม่ก่อให้เกิดมลภาวะ ทางเสียง	38.2	25.9	20.5	7.9	7.4	3.79	1.23	สูง

ตารางที่ 5 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกเป็นรายชื่อตาม
ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ (ต่อ)

การเป็นนักท่องเที่ยว เชิงนิเวศคุณภาพ	ระดับการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ					\bar{X}	S.D.	ระดับ
	คุณภาพ (ร้อยละ)							
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เคยเลย			
7. ถ้าสามารถเลือกได้ จะเลือกใช้เรือที่ ใช้ความเร็วต่ำและ ไม่ก่อให้เกิดคลื่นที่ไป กัดเซาะตลิ่งหรือทำลาย บ้านเรือนของ ประชาชนที่อาศัยอยู่ ริมคลอง	41.3	25.9	22.3	4.4	6.2	3.91	1.16	สูง
คะแนนรวมโดยเฉลี่ย รายด้าน						4.18	0.66	สูง

4.2.3 การเคารพในสิทธิของผู้คนและวัฒนธรรมท้องถิ่น

เมื่อพิจารณาการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพในด้านการเคารพในสิทธิของผู้คนและวัฒนธรรมท้องถิ่นตามคะแนนรวมโดยเฉลี่ยรายด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพในด้านการเคารพในสิทธิของผู้คนและวัฒนธรรมท้องถิ่นอยู่ในระดับสูง นอกจากนี้ในข้อคำถามทุกรายข้อยังมีค่าคะแนนเฉลี่ยของการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพอยู่ในระดับสูงเช่นเดียวกัน กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างให้ความเคารพต่อสิ่งที่ผู้คนในท้องถิ่นให้ความสำคัญและศรัทธา เช่น พระพุทธรูป สิ่งศักดิ์สิทธิ์ วัฒนาอารามมากที่สุด ซึ่งมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.43 และกลุ่มตัวอย่างร่วมทำบุญ บริจาคโดยการซื้อขนมปังเลี้ยงปลาถวายในเขตอภัยทาน และแสดงความชื่นชมในกิจกรรมที่ท้องถิ่นจัดขึ้นมาเพื่อนักท่องเที่ยว เช่น การแสดงดนตรีในสวน การจัดนิทรรศการใกล้เคียงกัน ซึ่งมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.87 และ 3.86 ตามลำดับ (ดังรายละเอียดในตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกเป็นรายชื่อตาม
ด้านการเคารพในสิทธิของผู้คนและวัฒนธรรมท้องถิ่น

การเป็นนักท่องเที่ยว เชิงนิเวศคุณภาพ	ระดับการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ					\bar{X}	S.D.	ระดับ
	คุณภาพ (ร้อยละ)							
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เคยเลย			
การเคารพในสิทธิของผู้คน และวัฒนธรรมท้องถิ่น								
1. พูจาสุภาพกับผู้คน ในท้องถิ่น	49.5	34.9	11.3	2.3	2.1	4.27	0.90	สูง
2. แต่งกายสุภาพเรียบร้อย เช่น ไม่ล่อแหลม ชำนาญ กามารมณ์ ไม่สวม เครื่องประดับมีค่า	48.5	33.8	12.8	3.1	1.8	4.24	0.91	สูง
3. ระลึกอยู่เสมอว่าตนเอง เป็นเพียงผู้มาท่องเที่ยว เช่น ไม่ไปรบกวนความ เป็นส่วนตัวของผู้คน ในท้องถิ่น ไม่เข้าไป ในสถานที่ต่าง ๆ ก่อนได้รับอนุญาต	49.5	36.2	10.3	2.8	1.3	4.29	0.86	สูง
4. ให้ความเคารพต่อ บุคคลที่พึงให้ความ เคารพ เช่น พระภิกษุ ผู้นำท้องถิ่น	54.9	32.3	10.0	1.3	1.5	4.37	0.83	สูง

ตารางที่ 6 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกเป็นรายชื่อตาม
ด้านการเคารพในสิทธิของผู้คนและวัฒนธรรมท้องถิ่น (ต่อ)

การเป็นนักท่องเที่ยว เชิงนิเวศคุณภาพ	ระดับการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ					\bar{X}	S.D.	ระดับ
	คุณภาพ (ร้อยละ)							
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เคยเลย			
5. ให้ความเคารพต่อสิ่งที่ ผู้คนในท้องถิ่นให้ ความนับถือและ ศรัทธา เช่น พระพุทธรูป สิ่งศักดิ์สิทธิ์ วัดวาอาราม	58.5	31.5	6.9	1.5	1.5	4.43	0.81	สูง
6. ร่วมทำบุญ บริจาคเพื่อ บูรณะซ่อมแซมโบสถ์ วิหาร และโบราณวัตถุ	33.8	34.6	25.4	3.1	3.1	3.93	0.99	สูง
7. ร่วมทำบุญ บริจาคโดย การซื้อขนมปังเลี้ยง ปลาถวายใน เขตอภัยทาน	31.0	34.9	27.7	3.6	2.8	3.87	0.98	สูง
8. แสดงความชื่นชมใน กิจกรรมที่ท้องถิ่นจัด ขึ้นมาเพื่อนักท่องเที่ยว เช่น การแสดงดนตรี ในสวน การจัด นิทรรศการ	28.7	37.9	27.4	2.8	3.1	3.86	0.96	สูง
คะแนนรวมโดยเฉลี่ย รายด้าน						4.16	0.63	สูง

4.2.4 การส่งเสริมเศรษฐกิจท้องถิ่นเพื่อชุมชนเข้มแข็ง

เมื่อพิจารณาการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพในด้านการส่งเสริมเศรษฐกิจท้องถิ่นเพื่อชุมชนเข้มแข็งตามคะแนนรวมโดยเฉลี่ยรายด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพในด้านการส่งเสริมเศรษฐกิจท้องถิ่นเพื่อชุมชนเข้มแข็งอยู่ในระดับสูง นอกจากนี้ในข้อคำถามเกือบทุกรายข้อยังมีค่าคะแนนเฉลี่ยของการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพอยู่ในระดับสูงเช่นเดียวกัน กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างรับประทานอาหารที่ท้องถิ่นนำมาจัดจำหน่ายมากที่สุดซึ่งมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.93 นอกจากนี้มีข้อคำถามอยู่เพียงข้อเดียวที่กลุ่มตัวอย่างมีการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพในด้านการส่งเสริมเศรษฐกิจท้องถิ่นเพื่อชุมชนเข้มแข็งอยู่ในระดับปานกลาง คือ การช่วยเผยแพร่ประชาสัมพันธ์สรรพคุณของผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น เช่น ขนมหไทย ผลไม้จากสวน ต้นดอกไม้ไทยที่หายาก ซึ่งมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.62 (ดังรายละเอียดในตารางที่ 7)

ตารางที่ 7 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกเป็นรายข้อตามด้านการส่งเสริมเศรษฐกิจท้องถิ่นเพื่อชุมชนเข้มแข็ง

การเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพ	ระดับการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพ (ร้อยละ)					\bar{X}	S.D.	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เคยเลย			
การส่งเสริมเศรษฐกิจท้องถิ่นเพื่อชุมชนเข้มแข็ง								
1. รับประทานอาหารที่ท้องถิ่นนำมาจัดจำหน่าย	30.5	37.9	27.4	2.3	1.8	3.93	0.91	สูง

ตารางที่ 7 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกเป็นรายข้อตาม
ด้านการส่งเสริมเศรษฐกิจท้องถิ่นเพื่อชุมชนเข้มแข็ง (ต่อ)

การเป็นนักท่องเที่ยว เชิงนิเวศคุณภาพ	ระดับการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ					\bar{X}	S.D.	ระดับ
	คุณภาพ (ร้อยละ)							
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เคยเลย			
2. ซื้อเครื่องอุปโภค บริโภคที่ผลิตใน ท้องถิ่น เช่น ขนมไทย ผลไม้จากสวน กล้วยไม้ ต้นไม้ดอก ไม้ประดับ ผลิตภัณฑ์ โอท็อป	27.9	38.5	27.7	3.8	2.1	3.86	0.93	สูง
3. ใช้บริการของท้องถิ่น โดยให้ค่าตอบแทนเพื่อ เป็นกำลังใจ เช่น การ ใช้ห้องน้ำ ใช้บริการการล่องเรือ ซื้อสินค้าที่พ่อค้า แม่ค้า พายเรือมาขาย	26.2	39.2	30.5	2.3	1.8	3.85	0.89	สูง
4. ช่วยเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ สรรพคุณของ ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น เช่น ขนมไทย ผลไม้ จากสวน ต้นดอกไม้ ไทยที่หายาก	20.8	35.1	33.1	8.2	2.8	3.62	0.99	ปานกลาง

ตารางที่ 7 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกเป็นรายข้อตาม
ด้านการส่งเสริมเศรษฐกิจท้องถิ่นเพื่อชุมชนเข้มแข็ง (ต่อ)

การเป็นนักท่องเที่ยว เชิงนิเวศคุณภาพ	ระดับการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ					\bar{X}	S.D.	ระดับ
	คุณภาพ (ร้อยละ)							
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เคยเลย			
5. แสดงความชื่นชม ภูมิปัญญาท้องถิ่นใน การผลิตสินค้าและการ ให้บริการ เช่น ศิลปะ การทำขนมไทย โบราณ การเพาะพันธุ์ ต้นดอกไม้ที่หายาก การนำชมและให้ ความรู้เกี่ยวกับการ เพาะเลี้ยงกล้วยไม้	29.0	38.5	25.4	5.4	1.8	3.87	0.95	สูง
คะแนนรวมโดยเฉลี่ย รายด้าน						3.83	0.76	สูง

4.2.5 การเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพโดยรวม

เมื่อพิจารณาการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพโดยรวมทุกด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมี การเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.71$) เมื่อพิจารณาค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติอยู่ในระดับที่สูงกว่าทุกด้าน รองลงมา คือ การเคารพในสิทธิของผู้คนและวัฒนธรรมท้องถิ่น การส่งเสริมเศรษฐกิจท้องถิ่นเพื่อชุมชนเข้มแข็ง และการเรียนรู้ในการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพ ตามลำดับ (ดังรายละเอียดในตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการเป็นนักท่องเที่ยวยิงนิเวศคุณภาพโดยรวมทุกด้าน

การเป็นนักท่องเที่ยวยิงนิเวศคุณภาพ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. การเรียนรู้ในการเป็นนักท่องเที่ยวยิงนิเวศคุณภาพ	3.21	0.67	ปานกลาง
2. การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ	4.18	0.66	สูง
3. การเคารพในสิทธิของผู้อื่นและวัฒนธรรมท้องถิ่น	4.16	0.63	สูง
4. การส่งเสริมเศรษฐกิจท้องถิ่นเพื่อชุมชนเข้มแข็ง	3.83	0.76	สูง
คะแนนรวมโดยเฉลี่ยโดยรวม	3.71	0.48	สูง

4.3 เปรียบเทียบการเป็นนักท่องเที่ยวยิงนิเวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการเปรียบเทียบการเป็นนักท่องเที่ยวยิงนิเวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชันกับตัวแปร เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่อยู่ปัจจุบัน รูปแบบการมาท่องเที่ยว และประสบการณ์การมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.3.1 เปรียบเทียบการเป็นนักท่องเที่ยวยิงนิเวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชันที่มีเพศแตกต่างกัน

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชันที่เป็นเพศหญิง มีการเป็นนักท่องเที่ยวยิงนิเวศคุณภาพมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศชาย และจากการทดสอบทางสถิติ พบว่า ความแตกต่างในเรื่องเพศ ก่อให้เกิดความแตกต่างในเรื่องการเป็นนักท่องเที่ยวยิงนิเวศคุณภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ดังรายละเอียดในตารางที่ 9)

ตารางที่ 9 เปรียบเทียบการเป็นนักท่องเที่ยวยุโรปเชิงนิเวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชันที่มีเพศแตกต่างกัน

เพศ	\bar{X}	S.D.	t	P-value
ชาย	3.63	0.49	-2.57	0.01*
หญิง	3.76	0.47		

* แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.3.2 เปรียบเทียบการเป็นนักท่องเที่ยวยุโรปเชิงนิเวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชันที่มีอายุแตกต่างกัน

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชันที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไป มีการเป็นนักท่องเที่ยวยุโรปเชิงนิเวศคุณภาพมากกว่าช่วงอายุอื่น ๆ และเมื่อเปรียบเทียบการเป็นนักท่องเที่ยวยุโรปเชิงนิเวศคุณภาพ โดยนำมาวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชันที่มีอายุแตกต่างกัน มีการเป็นนักท่องเที่ยวยุโรปเชิงนิเวศคุณภาพไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ดังรายละเอียดในตารางที่ 10 และตารางที่ 11)

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของอายุ

อายุ	\bar{X}	S.D.
19 ปี และต่ำกว่า	3.58	0.48
20 - 29 ปี	3.66	0.52
30 - 39 ปี	3.70	0.44
40 ปีขึ้นไป	3.79	0.47
รวม	3.71	0.48

ตารางที่ 11 เปรียบเทียบการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชันที่มีอายุแตกต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P-value
ระหว่างกลุ่ม	3	1.64	0.54	2.37	0.07
ภายในกลุ่ม	386	89.16	0.23		
รวม	389	90.80			

4.3.3 เปรียบเทียบการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชันที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชันที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพมากกว่าระดับการศึกษาอื่น ๆ และเมื่อเปรียบเทียบการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพ โดยนำมาวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชันที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ดังรายละเอียดในตารางที่ 12 และตารางที่ 13)

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	\bar{X}	S.D.
ต่ำกว่าปริญญาตรี	3.67	0.52
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	3.73	0.46
สูงกว่าปริญญาตรี	3.75	0.38
รวม	3.71	0.48

ตารางที่ 13 เปรียบเทียบการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชันที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P-value
ระหว่างกลุ่ม	2	0.29	0.14	0.62	0.53
ภายในกลุ่ม	387	90.51	0.23		
รวม	389	90.80			

4.3.4 เปรียบเทียบการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชันที่มีอาชีพแตกต่างกัน

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชันที่มีอาชีพรับราชการ / รัฐวิสาหกิจ มีการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพมากกว่าอาชีพอื่น ๆ และเมื่อเปรียบเทียบการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพ โดยนำมาวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชันที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ดังรายละเอียดในตารางที่ 14 และตารางที่ 15)

ตารางที่ 14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของอาชีพ

อาชีพ	\bar{X}	S.D.
เกษตรกรรม / รับจ้าง	3.67	0.55
รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ	3.78	0.47
นักเรียน / นักศึกษา	3.63	0.48
ค้าขาย / อื่น ๆ (ธุรกิจส่วนตัว, เกษียณ)	3.72	0.41
รวม	3.71	0.48

ตารางที่ 15 เปรียบเทียบการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชันที่มีอาชีพแตกต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P-value
ระหว่างกลุ่ม	3	1.00	0.33	1.44	0.23
ภายในกลุ่ม	386	89.80	0.23		
รวม	389	90.80			

4.3.5 เปรียบเทียบการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชันที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชันที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 30,001 บาทขึ้นไป มีการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพมากกว่ากลุ่มรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอื่น ๆ และเมื่อเปรียบเทียบการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพ โดยนำมา

วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชันที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน มีการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ดังรายละเอียดในตารางที่ 16 และตารางที่ 17)

ตารางที่ 16 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	\bar{X}	S.D.
ต่ำกว่า 10,000 บาท	3.66	0.50
10,001 - 30,000 บาท	3.74	0.48
30,001 บาทขึ้นไป	3.79	0.40
รวม	3.71	0.48

ตารางที่ 17 เปรียบเทียบการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชันที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P-value
ระหว่างกลุ่ม	2	0.98	0.49	2.11	0.12
ภายในกลุ่ม	380	88.21	0.23		
รวม	382	89.19			

4.3.6 เปรียบเทียบการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชันที่มีที่อยู่ปัจจุบันแตกต่างกัน

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชันที่มีที่อยู่ปัจจุบันในต่างจังหวัด มีการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีที่อยู่ปัจจุบันในกรุงเทพมหานคร และจากการทดสอบทางสถิติ พบว่า ความแตกต่างในเรื่องที่อยู่ปัจจุบันไม่ก่อให้เกิดความแตกต่างในเรื่องการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ดังรายละเอียดในตารางที่ 18)

ตารางที่ 18 เปรียบเทียบการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชันที่มีที่อยู่ปัจจุบันแตกต่างกัน

ที่อยู่ปัจจุบัน	\bar{X}	S.D.	t	P-value
กรุงเทพมหานคร	3.70	0.47	-0.27	0.79
ต่างจังหวัด	3.72	0.50		

4.3.7 เปรียบเทียบการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชันที่มีรูปแบบการมาท่องเที่ยวแตกต่างกัน

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชันที่มีรูปแบบการมาท่องเที่ยวโดยมากับบริษัทนำเที่ยวและมาทัศนศึกษา มีการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพมากกว่ารูปแบบการมาท่องเที่ยวแบบอื่น ๆ และเมื่อเปรียบเทียบการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพ โดยนำมาวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชันที่มีรูปแบบการมาท่องเที่ยวแตกต่างกัน มีการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ดังรายละเอียดในตารางที่ 19 และตารางที่ 20)

ตารางที่ 19 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของรูปแบบการมาท่องเที่ยว

รูปแบบการมาท่องเที่ยว	\bar{X}	S.D.
มากับครอบครัว /ญาติ	3.68	0.46
มากับเพื่อน	3.74	0.41
อื่น ๆ (มากับบริษัทนำเที่ยว, มาทัศนศึกษา)	3.75	0.65
รวม	3.71	0.48

ตารางที่ 20 เปรียบเทียบการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชันที่มีรูปแบบการมาท่องเที่ยวแตกต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P-value
ระหว่างกลุ่ม	2	0.42	0.21	0.91	0.40
ภายในกลุ่ม	387	90.38	0.23		
รวม	389	90.80			

4.3.8 เปรียบเทียบการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชันที่มีประสบการณ์การมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติแตกต่างกัน

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชันที่มีประสบการณ์การมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติในระดับสูง มีการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์การมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติในระดับต่ำ และจากการทดสอบทางสถิติ พบว่า ความแตกต่างในเรื่องประสบการณ์การมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ก่อให้เกิดความแตกต่างในเรื่องการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 (ดังรายละเอียดในตารางที่ 21)

ตารางที่ 21 เปรียบเทียบการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชันที่มีประสบการณ์การมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติแตกต่างกัน

ประสบการณ์การมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ	\bar{X}	S.D.	t	P-value
ระดับต่ำ	3.65	0.49	-2.57	0.01*
ระดับสูง	3.78	0.46		

* แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.4 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่ได้รับจากนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชัน เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร ร้อยละ 59 (230 คน จากจำนวนทั้งหมด 390 คน) สามารถสรุปเป็นประเด็นต่าง ๆ ในแต่ละข้อคำถามได้ดังต่อไปนี้

4.4.1 ในทัศนะของนักท่องเที่ยวชาวไทย นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศควรมีลักษณะที่สำคัญอย่างไร

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ทัศนะต่อนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศว่าควรมีลักษณะที่สำคัญมากที่สุดเกี่ยวกับการมีจิตสำนึกในเรื่องอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คิดเป็น

ร้อยละ 44.9 รองลงมาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างรักธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 24.3 และลักษณะที่สำคัญน้อยที่สุดซึ่งมีสัดส่วนเท่ากันเกี่ยวกับการส่งเสริมภูมิปัญญาชาวบ้านและสินค้าท้องถิ่น และการช่วยปลูกฝังให้เยาวชนรักธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 0.7 (ดังรายละเอียดในตารางที่ 22)

ตารางที่ 22 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามทัศนคติของนักท่องเที่ยวชาวไทยเกี่ยวกับ ลักษณะที่สำคัญของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	ร้อยละ
1. ในทัศนคติของนักท่องเที่ยวชาวไทย นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศควรมีลักษณะที่สำคัญ ดังนี้	
- ท่องเที่ยวอย่างรักธรรมชาติ	24.3
- มีจิตสำนึกในเรื่องอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	44.9
- ไม่ทิ้งขยะลงในแม่น้ำลำคลอง	6.6
- เคารพกติกาของชุมชน	2.9
- ปฏิบัติตามกฎหมายของการเดินทาง	2.9
- ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ที่จะไป	3.7
- ไม่ส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่นและสัตว์ต่าง ๆ	4.4
- ให้ความสำคัญกับมัคคุเทศก์	3.7
- ส่งเสริมภูมิปัญญาชาวบ้านและสินค้าท้องถิ่น	0.7
- เคารพสถานที่ แต่งกายและพูดจาสุภาพ	3.7
- ช่วยปลูกฝังให้เยาวชนรักธรรมชาติ	0.7
- ช่วยประชาสัมพันธ์เผยแพร่เรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	1.5

4.4.2 นักท่องเที่ยวชาวไทยมีข้อเสนอแนะในการพัฒนาคุณภาพนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศของตลาดน้ำตลิ่งชันอย่างไร

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะในการพัฒนาคุณภาพนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศของตลาดน้ำตลิ่งชันมากที่สุดเกี่ยวกับการรณรงค์เรื่องความสะอาด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การอนุรักษ์ลำคลองโดยไม่ทิ้งขยะลงในลำคลองทั้งผู้ค้าขายและนักท่องเที่ยว คิดเป็น

ร้อยละ 46.5 รองลงมาเกี่ยวกับการให้ความรู้เชิงอนุรักษ์แก่นักท่องเที่ยวเกี่ยวกับตลาดน้ำตลิ่งชัน ให้มากยิ่งขึ้น เช่น จากการบรรยายของมัคคุเทศก์ คิดเป็นร้อยละ 22.5 และข้อเสนอแนะในการพัฒนาคุณภาพนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศของตลาดน้ำตลิ่งชันที่น้อยที่สุดเกี่ยวกับการควบคุมจำนวนนักท่องเที่ยวมากกว่าการมุ่งเน้นในด้านธุรกิจ คิดเป็นร้อยละ 1.4 (ดังรายละเอียดในตารางที่ 23)

ตารางที่ 23 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยวชาวไทย ในการพัฒนาคุณภาพของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศของตลาดน้ำตลิ่งชัน

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	ร้อยละ
2. นักท่องเที่ยวชาวไทยมีข้อเสนอแนะในการพัฒนาคุณภาพนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศของตลาดน้ำตลิ่งชัน ดังนี้	
- รณรงค์เรื่องความสะอาด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การอนุรักษ์ลำคลองโดยไม่ทิ้งขยะลงในลำคลองทั้งผู้ค้าขายและนักท่องเที่ยว	46.5
- รณรงค์ไม่ให้ใช้โฟมหรือผลิตภัณฑ์พลาสติก โดยให้ใช้วัสดุธรรมชาติแทน เช่น ใช้ใบตองให้มากที่สุด	5.6
- ให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวเรื่องการรักษาสัตว์แวดล้อมมากยิ่งขึ้น เช่น ในเรื่องการทิ้งขยะ	8.5
- ให้ความรู้เชิงอนุรักษ์แก่นักท่องเที่ยวเกี่ยวกับตลาดน้ำตลิ่งชัน ให้มากยิ่งขึ้น เช่น จากการบรรยายของมัคคุเทศก์	22.5
- รณรงค์ให้นักท่องเที่ยวปฏิบัติตามกฎ กติกาต่าง ๆ อย่างเคร่งครัด เช่น การตรงต่อเวลา	11.3
- รักษาความเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนให้เข้มแข็ง ไม่มุ่งเน้นในด้านธุรกิจ	4.2
- ควบคุมจำนวนนักท่องเที่ยวมากกว่าการมุ่งเน้นในด้านธุรกิจ	1.4

4.4.3 นักท่องเที่ยวชาวไทยต้องการจะเรียนรู้อะไรจากการเดินทางมาท่องเที่ยวที่ตลาดน้ำตลิ่งชัน

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ต้องการเรียนรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์และผลิตภัณฑ์ที่ชุมชนจัดจำหน่ายมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50.0 รองลงมาต้องการเรียนรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตของผู้คนริมสองฝั่งคลอง คิดเป็นร้อยละ 21.8 และต้องการเรียนรู้ที่น้อยที่สุดเกี่ยวกับบ้านเรือนไทยหรือบ้านโบราณ และเกษตรกรรม ซึ่งมีสัดส่วนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 0.7 (ดังรายละเอียดในตารางที่ 24)

ตารางที่ 24 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทย ในการที่จะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ จากการเดินทางมาท่องเที่ยวที่ตลาดน้ำตลิ่งชัน

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	ร้อยละ
3. นักท่องเที่ยวชาวไทยต้องการที่จะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จากการเดินทางมาท่องเที่ยวที่ตลาดน้ำตลิ่งชัน	
- วิถีชีวิตของผู้คนริมสองฝั่งคลอง	21.8
- ประวัติความเป็นมา วัฒนธรรม และสถานที่สำคัญ ๆ	2.9
- ผลิตภัณฑ์และผลิตภัณฑ์ที่ชุมชนจัดจำหน่าย	50.0
- อาหารไทยและขนมไทย	1.4
- ระบบนิเวศ	2.1
- ภูมิปัญญาชาวบ้าน	1.4
- กล้ายไม้และพืชพันธุ์ไม้ต่าง ๆ	12.0
- บ้านเรือนไทยหรือบ้านโบราณ	0.7
- เศรษฐกิจพอเพียง	5.6
- วิธีการบำบัดน้ำในลำคลอง	1.4
- เกษตรกรรม	0.7

4.4.4 นักท่องเที่ยวชาวไทยมีข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวตลาดน้ำตลิ่งชัน ในประเด็นต่อไปนี้อย่างไร

4.4.4.1 ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวตลาดน้ำตลิ่งชันในด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติเกี่ยวกับการช่วยกันรักษาความสะอาด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การไม่ทิ้งขยะลงในลำคลองทั้งผู้อยู่อาศัยริมคลอง ผู้ขายอาหาร และนักท่องเที่ยวมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 57.7 รองลงมาเกี่ยวกับการรณรงค์สร้างความรู้ ความเข้าใจ และปลูกฝังจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 23.6 และมีข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวตลาดน้ำตลิ่งชันในด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติเกี่ยวกับการลดความเร็วของเรือ เพื่อลดมลภาวะทางเสียงและคลื่นที่ทำลายตลิ่งน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 1.1 (ดังรายละเอียดในตารางที่ 25)

ตารางที่ 25 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวตลาดน้ำตลิ่งชันในด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	ร้อยละ
4. นักท่องเที่ยวชาวไทยมีข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวตลาดน้ำตลิ่งชันในประเด็นต่าง ๆ ต่อไปนี้	
4.1 ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ	
- ช่วยกันรักษาความสะอาด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การไม่ทิ้งขยะลงในลำคลองทั้งผู้อยู่อาศัยริมคลอง ผู้ขายอาหาร และนักท่องเที่ยว	57.7
- ปรับปรุงภูมิทัศน์ริมฝั่งคลองให้น่ามองมากยิ่งขึ้น โดยร่วมมือกับเจ้าของบ้านและวัดวาอารามต่าง ๆ	4.1
- ลดความเร็วของเรือ เพื่อลดมลภาวะทางเสียงและคลื่นที่ทำลายตลิ่ง	1.1
- รณรงค์ให้พ่อค้า แม่ค้าแต่งกายแบบชาวชนบทในสมัยก่อน	5.2
- ควรปลูกต้นไม้เพิ่มเติมบริเวณท่าตลาดน้ำ	5.2
- ไม่ทำลายต้นไม้และไม่เด็ดดอกไม้	3.1

ตารางที่ 25 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อเสนอแนะของนักทอ่งเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวตลาดน้ำตลิ่งชันในด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ (ต่อ)

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	ร้อยละ
- รณรงค์สร้างความรู้ ความเข้าใจ และปลูกฝังจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ	23.6

4.4.4.2 ด้านการเคารพในสิทธิของผู้คนและวัฒนธรรมท้องถิ่น

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวตลาดน้ำตลิ่งชันในด้านการเคารพในสิทธิของผู้คนและวัฒนธรรมท้องถิ่นเกี่ยวกับการที่นักท่องเที่ยวควรมีกิริยา วาจาสุภาพ ไม่ใช้คำพูดหยาบคาย ไม่แต่งกายล่อแหลมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 46.2 รองลงมาเกี่ยวกับการที่มีบุคคลควรแนะนำเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่นมากขึ้น คิดเป็นร้อยละ 21.2 และมีข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวตลาดน้ำตลิ่งชันในด้านการเคารพในสิทธิของผู้คนและวัฒนธรรมท้องถิ่นเกี่ยวกับการที่ทุกคนควรให้ความเคารพ ให้เกียรติซึ่งกันและกัน มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และมีความเกรงใจซึ่งกันและกันน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 1.8 (ดังรายละเอียดในตารางที่ 26)

ตารางที่ 26 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อเสนอแนะของนักทอ่งเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวตลาดน้ำตลิ่งชันในด้านการเคารพในสิทธิของผู้คนและวัฒนธรรมท้องถิ่น

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	ร้อยละ
4. นักท่องเที่ยวชาวไทยมีข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวตลาดน้ำตลิ่งชันในประเด็นต่าง ๆ ต่อไปนี้	
4.2 ด้านการเคารพในสิทธิของผู้คนและวัฒนธรรมท้องถิ่น	
- ทุกคนควรให้ความเคารพ ให้เกียรติซึ่งกันและกัน มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และมีความเกรงใจซึ่งกันและกัน	1.8
- ไม่ส่งเสียงดังรบกวนหรือทำความรำคาญแก่บุคคลอื่น ๆ เช่น พุดเสียงดัง ใช้โทรศัพท์มือถือตลอดเวลา สูบบุหรี่ ดื่มสุรา เป็นต้น	5.8

ตารางที่ 26 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวตลาดน้ำตลิ่งชันในด้านการเคารพในสิทธิของผู้คนและวัฒนธรรมท้องถิ่น (ต่อ)

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	ร้อยละ
- พ่อค้า แม่ค้าควรมีกิริยา วาจาสุภาพ เช่น ไม่แย่งกันเสนอขายสินค้าจนก่อให้เกิดความรำคาญแก่นักท่องเที่ยว ไม่ตะโกนสั่งอาหาร เป็นต้น	5.8
- ควรให้ผู้คนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการต้อนรับนักท่องเที่ยวมากขึ้น	19.2
- มักคุเทศก์ควรแนะนำเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่นมากขึ้น	21.2
- นักท่องเที่ยวควรมีกิริยา วาจาสุภาพ ไม่ใช่คำพูดหยาบคาย ไม่แต่งกายล่อแหลม	46.2

4.4.4.3 ด้านการส่งเสริมเศรษฐกิจท้องถิ่นเพื่อชุมชนเข้มแข็ง

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวตลาดน้ำตลิ่งชันในด้านการส่งเสริมเศรษฐกิจท้องถิ่นเพื่อชุมชนเข้มแข็งเกี่ยวกับการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์แปลกใหม่มาเสนอแก่นักท่องเที่ยวมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 39.7 รองลงมาเกี่ยวกับถ้าหากเป็นไปได้ควรจัดให้มีโฮมสเตย์ คิดเป็นร้อยละ 23.1 และมีข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวตลาดน้ำตลิ่งชันในด้านการส่งเสริมเศรษฐกิจท้องถิ่นเพื่อชุมชนเข้มแข็งน้อยที่สุดเกี่ยวกับการจัดให้มีซุ้มขายอาหารและผลิตภัณฑ์ตามวิถีชีวิตชาวบ้านริมฝั่งคลองเป็นระยะ ๆ ให้มากยิ่งขึ้น การไม่นำสินค้าที่ไม่ใช่ผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่นมาจำหน่าย เช่น ซีดี ของเล่นพลาสติก การจัดตั้งสหกรณ์ผู้ค้าขึ้นมา การจัดให้มีงานใหญ่ประจำปีเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว การช่วยประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ชุมชนแบบปากต่อปาก และนักการเมืองระดับท้องถิ่นควรเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมเศรษฐกิจท้องถิ่นให้มากยิ่งขึ้น ซึ่งมีสัดส่วนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 1.3 (ดังรายละเอียดในตารางที่ 27)

ตารางที่ 27 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวตลาดน้ำตลิ่งชันในด้านการส่งเสริมเศรษฐกิจท้องถิ่นเพื่อชุมชนเข้มแข็ง

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	ร้อยละ
4. นักท่องเที่ยวชาวไทยมีข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวตลาดน้ำตลิ่งชันในประเด็นต่าง ๆ ต่อไปนี้	
4.3 ด้านการส่งเสริมเศรษฐกิจท้องถิ่นเพื่อชุมชนเข้มแข็ง	
- ช่วยใช้บริการและซื้อผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ของชุมชน	12.8
- พัฒนาผลิตภัณฑ์ที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของตลาดน้ำตลิ่งชัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผลิตภัณฑ์ที่แตกต่างจากท้องถิ่นอื่น	7.7
- สงวนสิทธิในการจำหน่ายสินค้าต่าง ๆ ให้แก่ผู้คนในท้องถิ่นเท่านั้น	6.4
- จัดให้มีการฝึกอบรมแก่ผู้คนในท้องถิ่นด้านการผลิตสินค้าบรรจุภัณฑ์ และการตลาด	2.5
- จัดให้มีซุ้มขายอาหารและผลิตภัณฑ์ตามวิถีชีวิตชาวบ้านริมฝั่งคลองเป็นระยะ ๆ ให้มากยิ่งขึ้น	1.3
- ถ้าหากเป็นไปได้ควรจัดให้มีโฮมสเตย์	23.1
- สร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์แปลกใหม่มานำเสนอแก่นักท่องเที่ยว	39.7
- ไม่นำสินค้าที่ไม่ใช่ผลิตผลในท้องถิ่นมาจำหน่าย เช่น ซีดีของเล่นพลาสติก เป็นต้น	1.3
- จัดตั้งสหกรณ์ผู้ค้าขึ้นมา	1.3
- การจัดให้มีงานใหญ่ประจำปีเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว	1.3
- ช่วยประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ชุมชนแบบปากต่อปาก	1.3
- นักการเมืองระดับท้องถิ่นควรเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมเศรษฐกิจท้องถิ่นให้มากยิ่งขึ้น	1.3

4.4.5 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อประชาคมตลาดน้ำตลิ่งชัน

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะอื่น ๆ ต่อประชาคมตลาดน้ำตลิ่งชันเกี่ยวกับอาหารและสินค้าราคาแพงเกินไป ควรจะมีราคาถูกกว่าท้องตลาดทั่วไปมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 14.6 รองลงมาเกี่ยวกับการปรับปรุงอาหารที่จำหน่ายในด้านรสชาติและรูปแบบ โดยเน้นในเรื่องคุณภาพ ความสะอาด และความอร่อย รวมทั้งเน้นอาหารเพื่อสุขภาพด้วย คิดเป็นร้อยละ 12.8 และมีข้อเสนอแนะอื่น ๆ ต่อประชาคมตลาดน้ำตลิ่งชันน้อยที่สุดเกี่ยวกับถ้าหากเป็นไปได้ควรจัดให้มีการใช้เรือพายแทนเรือหางยาว กิจกรรมดนตรีในสวนไม่ควรมีการร้องเพลงคาราโอเกะ เพราะส่งเสียงดังรบกวนนักท่องเที่ยว การส่งเสริมให้ผู้สูงอายุและเด็กมีกิจกรรมร่วมกับนักท่องเที่ยวในเชิงวัฒนธรรม เช่น การจักสาน การร้องเพลงกล่อมลูก การจัดการแยกขยะและนำเศษอาหารไปทำปุ๋ยชีวภาพเพื่อบำรุงต้นไม้ภายในบริเวณนั้น การจัดการเรื่องสุนัขจรจัดไม่ให้เป็นที่รบกวนหรือทำอันตรายแก่นักท่องเที่ยว ถ้าหากเป็นไปได้ควรจัดให้มีการเยี่ยมชมตลาดน้ำทุกวัน การจัดเจ้าหน้าที่คอยดูแล แนะนำในเรื่องต่าง ๆ เช่น การจอดรถ ห้องน้ำ การลงไปนั่งรับประทานอาหารในแพ การปรับปรุงการบริหารจัดการของประชาคมตลาดน้ำตลิ่งชันให้เข้มแข็งมากยิ่งขึ้น เช่น ในเรื่องกฎระเบียบ สวัสดิการของพนักงาน การจัดฝึกอบรมภาษาอังกฤษให้มัคคุเทศก์ และพ่อค้า แม่ค้า เพราะมีนักท่องเที่ยวที่เป็นชาวต่างประเทศจำนวนมาก การจัดให้มีถังขยะอย่างเพียงพอ และการจัดให้มีร้านค้ามากขึ้นกว่านี้ ซึ่งมีสัดส่วนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 1.8 (ดังรายละเอียดในตารางที่ 28)

ตารางที่ 28 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อประชาคมตลาดน้ำตลิ่งชัน

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	ร้อยละ
5. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อประชาคมตลาดน้ำตลิ่งชัน	
- ควรปรับปรุงอาหารที่จำหน่ายในด้านรสชาติและรูปแบบ โดยเน้นในเรื่องคุณภาพ ความสะอาด และความอร่อย รวมทั้งเน้นอาหารเพื่อสุขภาพด้วย	12.8
- ควรมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับตลาดน้ำตลิ่งชันให้มากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ควรมีป้ายบอกเส้นทางที่มองเห็นอย่างชัดเจน และมีการประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกตลาดน้ำ	3.6

ตารางที่ 28 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของนักท่องเที่ยวชาวไทย
ที่มีต่อประชาคมตลาดน้ำตลิ่งชัน (ต่อ)

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	ร้อยละ
- ในการลงเรือควรเน้นในเรื่องมาตรการเพื่อความปลอดภัย ของนักท่องเที่ยวมากกว่านี้ เช่น การมีห่วงหรือเสื้อชูชีพ ขนาดของเรือที่ใหญ่ขึ้นกว่าเดิม จำนวนผู้โดยสารน้อยลง เป็นต้น	7.3
- ถ้าหากเป็นไปได้ควรจัดให้มีการใช้เรือพายแทน เรือหางยาว	1.8
- ควรมีพื้นที่ส่วนกลางสำหรับนั่งพักผ่อนและชมวิว ให้มากขึ้น ไม่ใช่มีแต่พื้นที่ร้านอาหาร	7.3
- อาหารและสินค้าราคาแพงเกินไป ควรจะมีราคาถูกกว่า ท้องตลาดทั่วไป	14.6
- กิจกรรมดนตรีในสวน ไม่ควรมีการร้องเพลงคาราโอเกะ เพราะส่งเสียงดังรบกวนนักท่องเที่ยว	1.8
- ควรพัฒนาจุดพักผ่อนและชมวิวให้มากขึ้น โดยควร จัดให้น่าตื่นตาตื่นใจมากกว่านี้	5.5
- ควรจัดให้มีกิจกรรมสำหรับเยาวชนในท้องถิ่นและ ท้องถิ่นใกล้เคียง เช่น ศิลปะวาดรูป การประกวด ร้องเพลง การเล่นเกมแบบโบราณเพื่อการใช้เวลาว่าง ให้เป็นประโยชน์	5.5
- ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุและเด็กมีกิจกรรมร่วมกับ นักท่องเที่ยวในเชิงวัฒนธรรม เช่น การจักสาน การร้องเพลงกล่อมลูก เป็นต้น	1.8
- ควรจัดการแยกขยะและนำเศษอาหารไปทำปุ๋ยชีวภาพเพื่อ บำรุงต้นไม้ภายในบริเวณนั้น	1.8
- ควรจัดระเบียบร้านอาหารและร้านค้า โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ควรให้มีบรรยากาศของความเป็นท้องถิ่นเดิมให้มากที่สุด	9.1
- ควรจัดการเรื่องสุนัขจรจัด ไม่ให้เป็นที่รบกวนหรือ ทำอันตรายแก่นักท่องเที่ยว	1.8

ตารางที่ 28 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของนักท่องเที่ยวชาวไทย
ที่มีต่อประชาคมตลาดน้ำตลิ่งชัน (ต่อ)

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	ร้อยละ
- ควรจัดให้มีที่จอดรถภายนอกให้มากยิ่งขึ้นเพื่อรถจะได้ ไม่มาเล่นปะปนบนถนนที่นักท่องเที่ยวเดิน	10.9
- ถ้าหากเป็นไปได้ควรจัดให้มีการเที่ยวชมตลาดน้ำทุกวัน	1.8
- ควรจัดให้มีกิจกรรมประกอบการท่องเที่ยวให้หลากหลาย มากยิ่งขึ้น เช่น การแสดงออกที่สวนกุหลาบ เวทีประชาคมเมือง ชมรมอนุรักษ์ แข่งขันพายเรือ เป็นต้น	3.6
- ควรจัดเจ้าหน้าที่คอยดูแล แนะนำในเรื่องต่าง ๆ เช่น การจอดรถ ห้องน้ำ การลงไปนั่งรับประทานอาหาร ในแพ เป็นต้น	1.8
- ควรปรับปรุงการบริหารจัดการของประชาคมตลาดน้ำ ตลิ่งชัน ให้เข้มแข็งมากยิ่งขึ้น เช่น ในเรื่องกฎระเบียบ สวัสดิการของพนักงาน เป็นต้น	1.8
- ควรจัดฝึกอบรมภาษาอังกฤษให้มัคคุเทศก์ และ พ่อค้า แม่ค้า เพราะมีนักท่องเที่ยวที่เป็นชาวต่างประเทศ จำนวนมาก	1.8
- ควรจัดให้มีถังขยะอย่างเพียงพอ	1.8
- ควรจัดให้มีร้านค้ามากขึ้นกว่านี้	1.8

บทที่ 5

อภิปราย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชัน และปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทยตามตัวแปร เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่อยู่ปัจจุบัน รูปแบบการมาท่องเที่ยว และประสบการณ์การมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งได้ทราบข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของตลาดน้ำตลิ่งชัน ซึ่งผู้วิจัยขออภิปรายผลตามลำดับดังนี้

5.1 การเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชัน

จากแนวคิดเกี่ยวกับการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพ ผู้วิจัยกำหนดให้การเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพแบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ การเรียนรู้ในการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ การเคารพในสิทธิของผู้อื่นและวัฒนธรรมท้องถิ่น และการส่งเสริมเศรษฐกิจท้องถิ่นเพื่อชุมชนเข้มแข็ง การอภิปรายผลจะแยกเป็นรายด้านและสรุปในภาพรวม ดังนี้

5.1.1 การเรียนรู้ในการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพ

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการเรียนรู้ในการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพตามคะแนนรวมโดยเฉลี่ยรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.21$) ซึ่งเป็นเกณฑ์ที่ค่อนข้างน่าพอใจในเกือบทุกประเด็น เช่น ประเด็นที่เกี่ยวกับการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับตลาดน้ำตลิ่งชัน เส้นทางคมนาคม และสภาพภูมิศาสตร์ก่อนออกเดินทาง การปฏิบัติตามกฎเกณฑ์เกี่ยวกับความปลอดภัยในระหว่างการล่องเรือ การได้เรียนรู้เรื่องสวนกล้วยไม้ การซักถามข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและสิ่งที่ได้พบเห็น เป็นต้น นอกจากนี้มีบางประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างมี

การเรียนรู้ในการเป็นนักท่องเที่ยวนิวเจนีเวศคุณภาพอยู่ในระดับสูง ได้แก่ ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตนตามคำแนะนำของมัคคุเทศก์ การปฏิบัติตามกฎระเบียบของกลุ่ม การสังเกตและสนใจเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและสิ่งที่ได้พบเห็น และการตั้งใจฟังการบรรยายของมัคคุเทศก์ ซึ่งแสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างมีความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัย ช่างสังเกต มีความสนใจและใส่ใจในการเรียนรู้ตลอดเวลา อย่างไรก็ตาม มีเพียงประเด็นเดียวที่กลุ่มตัวอย่างมีการเรียนรู้ในการเป็นนักท่องเที่ยวนิวเจนีเวศคุณภาพอยู่ในระดับต่ำ ได้แก่ ประเด็นที่เกี่ยวกับการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจที่เกิดจากการท่องเที่ยวโดยการเผยแพร่ผ่านสื่อมวลชนในรูปแบบต่าง ๆ เช่น เขียนบทความ เว็บไซต์ รายการวิทยุ รายการโทรทัศน์ ($\bar{X} = 2.21$) โดยประเด็นนี้ควรได้รับการส่งเสริมหรือสนับสนุนให้มีการเรียนรู้และสนใจเพิ่มมากขึ้น

5.1.2 การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติตามคะแนนรวมโดยเฉลี่ยรายด้านอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 4.18$) ซึ่งเป็นเกณฑ์ที่น่าพอใจในทุกประเด็น ได้แก่ ประเด็นที่เกี่ยวกับการทิ้งขยะในที่ที่จัดไว้ให้ การไม่ทิ้งเศษอาหารลงในลำคลอง การไม่ส่งเสียงดังรบกวนสัตว์ที่อาศัยอยู่ตามธรรมชาติ การไม่ทำลายพืชพันธุ์ไม้ต่าง ๆ ในแหล่งธรรมชาติ การไม่ซื้อพืชพันธุ์ไม้ที่ใกล้จะสูญพันธุ์หรือหายาก การเลือกใช้เรือที่ไม่ก่อให้เกิดมลภาวะทางเสียง และการเลือกใช้เรือที่ใช้ความเร็วต่ำและไม่ก่อให้เกิดคลื่นที่ไปกัดเซาะตลิ่งหรือทำลายบ้านเรือนของประชาชนที่อาศัยอยู่ริมคลอง โดยประเด็นต่าง ๆ เหล่านี้แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างมีจิตสำนึก มีความห่วงใย และมีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติเป็นอย่างสูง

5.1.3 การเคารพในสิทธิของผู้คนและวัฒนธรรมท้องถิ่น

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการเคารพในสิทธิของผู้คนและวัฒนธรรมท้องถิ่นตามคะแนนรวมโดยเฉลี่ยรายด้านอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 4.16$) ซึ่งเป็นเกณฑ์ที่น่าพอใจในทุกประเด็น ได้แก่ ประเด็นที่เกี่ยวกับการพูดจาสุภาพกับผู้คนในท้องถิ่น การแต่งกายสุภาพเรียบร้อย การระลึกรู้สึกว่าตนเองเป็นเพียงผู้มาท่องเที่ยว การให้ความเคารพต่อบุคคลที่ฟังให้ความเคารพ การให้ความเคารพต่อสิ่งที่ผู้คนในท้องถิ่นให้ความสำคัญและศรัทธา การร่วมทำบุญบริจาคเพื่อบูรณะซ่อมแซมโบสถ์ วิหาร และโบราณวัตถุ การร่วมทำบุญ บริจาคโดยการซื้อขนมปังเลี้ยงปลาถวายในเขตอภัยทาน และการแสดงความชื่นชมในกิจกรรมที่ท้องถิ่นจัดขึ้นมาเพื่อ

นักท่องเที่ยวนั้น โดยประเด็นต่าง ๆ เหล่านี้ แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างมีการเคารพในสิทธิมนุษยชน ความเท่าเทียมกัน และวัฒนธรรมท้องถิ่นเป็นอย่างสูง

5.1.4 การส่งเสริมเศรษฐกิจท้องถิ่นเพื่อชุมชนเข้มแข็ง

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการส่งเสริมเศรษฐกิจท้องถิ่นเพื่อชุมชนเข้มแข็งตามคะแนนรวมโดยเฉลี่ยรายด้านอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.83$) ซึ่งเป็นเกณฑ์ที่น่าพอใจในเกือบทุกประเด็น ได้แก่ ประเด็นที่เกี่ยวกับการรับประกันอาหารที่ท้องถิ่นนำมาจัดจำหน่าย การซื้อเครื่องอุปโภค บริโภคที่ผลิตในท้องถิ่น การใช้บริการของท้องถิ่นโดยให้ค่าตอบแทนเพื่อเป็นกำลังใจ และการแสดงความชื่นชมภูมิปัญญาท้องถิ่นในการผลิตสินค้าและการให้บริการ อย่างไรก็ตาม มีเพียงประเด็นเดียวที่กลุ่มตัวอย่างมีการส่งเสริมเศรษฐกิจท้องถิ่นเพื่อชุมชนเข้มแข็งอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การช่วยเผยแพร่ประชาสัมพันธ์สรรพคุณของผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.62$) โดยประเด็นนี้ควรได้รับการส่งเสริมหรือสนับสนุนให้มีการช่วยเผยแพร่ประชาสัมพันธ์มากยิ่งขึ้น

5.1.5 การเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพโดยรวม

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.71$) ซึ่งเมื่อพิจารณาค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติอยู่ในระดับที่สูงกว่าทุกด้าน รองลงมา คือ การเคารพในสิทธิของผู้คนและวัฒนธรรมท้องถิ่น การส่งเสริมเศรษฐกิจท้องถิ่นเพื่อชุมชนเข้มแข็ง และการเรียนรู้ในการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพตามลำดับ

ผลการวิจัยนี้ แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างมีจิตสำนึก มีความห่วงใย และมีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติเป็นอย่างสูงกว่าในทุก ๆ ด้าน เพราะในปัจจุบันนี้สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรมลงเรื่อย ๆ ทำให้โลกประสบกับภาวะวิกฤติต่าง ๆ อาทิเช่น โลกกำลังร้อนมากขึ้น เกิดภัยธรรมชาติที่รุนแรง ซึ่งสิ่งเหล่านี้ถือเป็นปัญหาสำคัญที่มนุษย์ทุกคนจะต้องช่วยกันและร่วมมือกันหาทางแก้ไขปัญหาวางอย่างเร่งด่วนที่สุด

นอกจากนี้ในด้านการเคารพในสิทธิของผู้คนและวัฒนธรรมท้องถิ่นกับด้านการส่งเสริมเศรษฐกิจท้องถิ่นเพื่อชุมชนเข้มแข็ง กลุ่มตัวอย่างมีการเคารพในสิทธิมนุษยชนและมีการส่งเสริมหรือสนับสนุนเศรษฐกิจของท้องถิ่นเป็นอย่างสูงเช่นเดียวกัน ซึ่งอาจจะเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างได้ให้ความสำคัญกับสิทธิส่วนบุคคลและส่วนรวม รวมถึงวัฒนธรรมอันดีงามที่ผู้คน

ในท้องถิ่นได้ประพฤติปฏิบัติสืบต่อกันมา นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างยังเห็นคุณค่าในผลิตภัณฑ์หรือสินค้าไม่ว่าจะเป็นเครื่องอุปโภค บริโภคที่ท้องถิ่นได้นำมาจัดจำหน่าย จึงช่วยสนับสนุนโดยการอุดหนุนและส่งเสริมโดยการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ต่อ ๆ กันไป

ส่วนในด้านการเรียนรู้ในการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพนั้น กลุ่มตัวอย่างมีการเรียนรู้ในการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งอาจจะเป็นเพราะยังไม่ได้มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้นักท่องเที่ยวได้มีการเรียนรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างจริงจังและมากเพียงพอ

5.2 เปรียบเทียบการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชันกับตัวแปรเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่อยู่ปัจจุบัน รูปแบบการมาท่องเที่ยว และประสบการณ์การมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

ผลการเปรียบเทียบการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชันกับตัวแปร เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่อยู่ปัจจุบัน รูปแบบการมาท่องเที่ยว และประสบการณ์การมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ พบว่า การเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชันแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มี 2 ตัวแปร ได้แก่ เพศและประสบการณ์การมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

ในขณะที่การเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชันไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มี 6 ตัวแปร ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่อยู่ปัจจุบัน และรูปแบบการมาท่องเที่ยว ซึ่งผู้วิจัยขออภิปรายผลตามลำดับดังนี้

5.2.1 เพศ

ผลการวิจัย พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่ตลาดน้ำตลิ่งชันที่มีเพศแตกต่างกัน มีผลต่อการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ กล่าวคือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่ตลาดน้ำตลิ่งชันที่เป็นเพศหญิง มีการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพมากกว่าเพศชาย

ดังนั้น จึงทำให้ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของกมลลา สุพรรณ (2539: 130) ที่พบว่า เยาวชนที่เป็นเพศหญิงมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวที่มีต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในสถานที่ท่องเที่ยวถูกต้องมากกว่าเยาวชนที่เป็นเพศชาย เพศต่างกันมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวที่มีต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในสถานที่ท่องเที่ยวแตกต่างกัน และงานวิจัยของไวท์ (Wight, 1996a: 5-6) ที่พบว่า นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เป็นเพศชายมีความสนใจในการทำกิจกรรมการท่องเที่ยวแตกต่างจากนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เป็นเพศหญิง กล่าวคือ เพศชายจะมีความสนใจในกิจกรรมการท่องเที่ยวที่พิเศษมากกว่าเพศหญิง เช่น กิจกรรมการท่องเที่ยวในที่แจ้งซึ่งต้องมีการผจญภัยหลากหลายรูปแบบ แต่เพศหญิงจะมีความสนใจในกิจกรรมการท่องเที่ยวทั่ว ๆ ไปเท่านั้น

5.2.2 ประสบการณ์การมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

ผลการวิจัย พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่ตลาดน้ำตลิ่งชันที่มีประสบการณ์การมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติแตกต่างกัน มีผลต่อการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ กล่าวคือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เคยเข้าร่วมกิจกรรมหรือมีประสบการณ์เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติไม่ว่าจะเคยเข้าร่วมมาที่ครั้งก็ตาม มักจะเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจ ให้ความสนใจ ใส่ใจ และมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ อยู่เสมอ จึงทำให้ประสบการณ์การมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ มีความสำคัญหรือมีผลต่อการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพก็เป็นได้

ดังนั้น จึงทำให้ผลการวิจัยสอดคล้องกับทฤษฎีการกระทำทางสังคมของลีเดอร์ (Leeder, 1976 อ้างถึงใน พนมพร ปิ่นทวีชัย, 2534: 40-41) ที่กล่าวว่า ปัจจัยสนับสนุน (โอกาส ความสามารถ และการสนับสนุน) ถือเป็นปัจจัยสำคัญปัจจัยหนึ่งสำหรับการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพ เพราะการได้มีโอกาสและได้รับการสนับสนุนให้เข้าร่วมหรือมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาตินำจะนำไปสู่การเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพได้

รวมทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสุรีพร ภัทรพรนันท์ (2541: บทคัดย่อ) ที่พบว่า นักท่องเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติในจังหวัดกาญจนบุรีที่มีประสบการณ์การมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน มีผลทำให้มีทัศนคติต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แตกต่างกัน และงานวิจัยของวิทยา เกียรติวัฒน์ (2543: 136) ที่พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่ไปเยือนอำเภอ อุ้มผาง จังหวัดตาก ที่มีการเข้าร่วมกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน มีผลทำให้ความเป็น นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน

5.2.3 อายุ

ผลการวิจัย พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชันที่มีอายุแตกต่างกัน มีผลต่อการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ เนื่องจากในปัจจุบันประชาชนทุกกลุ่มอายุสามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารได้อย่างหลากหลายและกว้างขวางจากสื่อต่าง ๆ ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่มีความคิด ความเชื่อ ค่านิยม ความคาดหวัง ความรู้ และประสบการณ์ที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ไม่แตกต่างกันมากนัก นอกจากนี้อาจเป็นไปได้ว่า การล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชันเป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่อยู่ในเขตเมืองใหญ่ มีการคมนาคมที่สะดวกสบาย มีความปลอดภัยสูง และไม่มีลักษณะของการผจญภัยมากนัก ซึ่งถือว่ามีความเหมาะสมอย่างยิ่งสำหรับผู้รักการท่องเที่ยวเชิงนิเวศทุกกลุ่มอายุ ทั้งนี้ อาจทำให้อายุไม่มีความสำคัญหรือมีผลต่อการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพ ก็เป็นไปได้

5.2.4 ระดับการศึกษา

ผลการวิจัย พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชันที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีผลต่อการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ เนื่องจากในปัจจุบันสังคมไทยเปิดกว้างให้ประชากรทุกเพศ ทุกวัย ทุกระดับได้มีโอกาสเข้าศึกษาเรียนรู้ตั้งแต่การศึกษาภาคบังคับหรือในวัยเด็กตามสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ที่มีอยู่มากมายภายในประเทศ ทำให้ประชากรส่วนใหญ่ได้มีโอกาสเล่าเรียนศึกษาต่อเท่าที่ตนเองจะสามารถเรียนได้และมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ มากขึ้น พร้อมทั้งเรื่องเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้วย จึงอาจทำให้ระดับการศึกษาไม่มีความสำคัญ หรือมีผลต่อการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพก็เป็นได้

5.2.5 อาชีพ

ผลการวิจัย พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชันที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีผลต่อการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ เนื่องจากตลาดน้ำตลิ่งชันเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในเขตเมืองใหญ่ มีการคมนาคมที่สะดวกสบาย ทำให้นักท่องเที่ยวไม่ว่าจะประกอบอาชีพใดก็ตามสามารถเข้ามาเที่ยวชมและล่องเรือได้ตามอัธยาศัย ประกอบกับค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวที่ไม่แพงมากนัก จึงอาจทำให้อาชีพไม่มีความสำคัญหรือมีผลต่อการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพก็เป็นได้

5.2.6 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ผลการวิจัย พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชันที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน มีผลต่อการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ เนื่องจากค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชันของนักท่องเที่ยวมีค่าใช้จ่ายสำหรับการล่องเรือที่ไม่แพงมากนัก คือ ผู้ใหญ่ 70 บาท และเด็ก 40 บาท ซึ่งอาจจะไม่กระทบกระเทือนต่อสถานภาพทางเศรษฐกิจของนักท่องเที่ยวมากนัก จึงอาจทำให้อาชีพเฉลี่ยต่อเดือนไม่มีความสำคัญหรือมีผลต่อการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพก็เป็นได้

5.2.7 ที่อยู่ปัจจุบัน

ผลการวิจัย พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชันที่มีที่อยู่ปัจจุบันแตกต่างกัน มีผลต่อการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ เนื่องจากในปัจจุบันการคมนาคมหรือการเดินทางไปมาหาสู่กันทั้งในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด รวมทั้งการได้รับข้อมูลข่าวสารหรือการติดต่อสื่อสารกันหลากหลาย ๆ ทางสามารถที่จะรับและติดต่อกันได้อย่างสะดวก รวดเร็ว เช่น โทรศัพท์ วิทยุ อินเทอร์เน็ต โทรศัพท์มือถือ เป็นต้น จึงอาจทำให้ที่อยู่ปัจจุบันไม่มีความสำคัญหรือมีผลต่อการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพก็เป็นได้ อีกทั้งตลาดน้ำตลิ่งชันตั้งอยู่ในเขตเมืองใหญ่ ซึ่งนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาล่องเรือส่วนใหญ่เป็นคนเมืองและสามารถที่จะเดินทางไปมาได้โดยสะดวก ทำให้การเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทยก็น่าที่จะใกล้เคียงกัน แต่อย่างไรก็ตาม การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตเมืองใหญ่ ยังมีไม่มากนัก ดังนั้น จึงน่าจะมีการศึกษาวิจัยเพิ่มมากขึ้น ว่าที่อยู่ปัจจุบันมีผลต่อการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพหรือไม่อย่างไร

5.2.8 รูปแบบการมาท่องเที่ยว

ผลการวิจัย พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่ตลาดน้ำตลิ่งชันที่มีรูปแบบการมาท่องเที่ยวแตกต่างกัน มีผลต่อการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ เนื่องจากรูปแบบการมาท่องเที่ยวไม่ว่าจะเป็นการเดินทางมาท่องเที่ยวกับญาติหรือครอบครัว มากับเพื่อน หรือมากับบริษัทนำเที่ยวอาจไม่มีความสำคัญหรือมีผลต่อการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพ เพราะนักท่องเที่ยวอาจจะเดินทางมาท่องเที่ยวคนเดียวก็สามารถที่จะเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพได้ ซึ่งอาจจะขึ้นอยู่กับประสบการณ์หรือประเภทของกิจกรรมการท่องเที่ยวก็เป็นได้

โดยสรุปกล่าวได้ว่า ในการวิจัยครั้งนี้ ตัวแปรที่มีผลต่อการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่ตลาดน้ำตลิ่งชัน ซึ่งเมื่อได้ทำการทดสอบทางสถิติและเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ มีเพียง 2 ตัวแปรเท่านั้น ได้แก่ เพศและประสบการณ์การมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

ส่วนตัวแปรที่ไม่มีผลต่อการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพ ซึ่งเมื่อได้ทำการทดสอบทางสถิติและไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ มีถึง 6 ตัวแปร ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่อยู่ปัจจุบัน และรูปแบบการมาท่องเที่ยว ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่ตลาดน้ำตลิ่งชันเป็นประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองและมีลักษณะภูมิหลังทางเศรษฐกิจและสังคมที่คล้ายคลึงกัน ประกอบกับตลาดน้ำตลิ่งชันเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่อยู่ในเขตเมือง ตั้งอยู่ในแหล่งชุมชน มีเส้นทางคมนาคมที่เข้าถึงได้สะดวก และมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่แตกต่างจากแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอื่น ๆ เช่น สวนอุทยาน อุทยานแห่งชาติ ภูเขา ทะเล เป็นต้น ดังนั้น ตลาดน้ำตลิ่งชันจึงเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ดึงดูดประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองทุกเพศ ทุกกลุ่มอายุ และทุกภูมิหลัง ซึ่งเดินทางมาตลาดน้ำตลิ่งชันโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนหย่อนใจในวันหยุดสุดสัปดาห์ โดยไม่ได้เน้นในเรื่องการเดินทางมาเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างเป็นทางการเฉพาะเจาะจง

5.3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของตลาดน้ำตลิ่งชัน ซึ่งนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่ตลาดน้ำตลิ่งชันได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับลักษณะที่สำคัญของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศไว้อย่างหลากหลาย โดยนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เน้นในประเด็นที่เกี่ยวกับ

การมีจิตสำนึกในเรื่องอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การท่องเที่ยวอย่างรักธรรมชาติและ การไม่ทิ้งขยะลงในแม่น้ำลำคลอง

สำหรับในเรื่องการพัฒนาคุณภาพนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศของตลาดน้ำตลิ่งชัน นักท่องเที่ยวได้ให้ข้อเสนอแนะไว้หลายประการ โดยส่วนใหญ่เน้นในประเด็นที่เกี่ยวกับการรณรงค์เรื่องความสะอาด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การอนุรักษ์ลำคลองโดยไม่ทิ้งขยะลงในลำคลอง ทั้งผู้ค้าขายและนักท่องเที่ยว การให้ความรู้เชิงอนุรักษ์แก่นักท่องเที่ยวเกี่ยวกับตลาดน้ำตลิ่งชันให้มากยิ่งขึ้น และการรณรงค์ให้นักท่องเที่ยวปฏิบัติตามกฎ กติกาต่าง ๆ อย่างเคร่งครัด ในการเดินทางมาท่องเที่ยวที่ตลาดน้ำตลิ่งชัน นักท่องเที่ยวชาวไทยต้องการที่จะเรียนรู้ในสิ่งต่าง ๆ ที่แตกต่างกันออกไป โดยส่วนใหญ่ต้องการเรียนรู้ในประเด็นที่เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ที่ชุมชนจัดทำจำหน่าย วิถีชีวิตของผู้คนริมสองฝั่งคลอง รวมทั้งเรื่องกล้วยไม้และพืชพันธุ์ไม้ต่าง ๆ

สำหรับข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวตลาดน้ำตลิ่งชัน นักท่องเที่ยวได้ให้ข้อเสนอแนะไว้หลายประการ โดยในด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เน้นในประเด็นที่เกี่ยวกับการช่วยกันรักษาความสะอาด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การไม่ทิ้งขยะลงในลำคลองทั้งผู้อยู่อาศัยริมคลอง ผู้ขายอาหาร และนักท่องเที่ยว การรณรงค์สร้างความรู้ ความเข้าใจ และปลูกฝังจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ การรณรงค์ให้พ่อค้า แม่ค้าแต่งกายแบบชาวชนบทในสมัยก่อน และควรปลูกต้นไม้เพิ่มเติมบริเวณท่าตลาดน้ำ

ในด้านการเคารพในสิทธิของผู้คนและวัฒนธรรมท้องถิ่น นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เน้นในประเด็นที่เกี่ยวกับการมีกิริยา วาจาสุภาพ ไม่ใช่คำพูดหยาบคาย ไม่แต่งกายล่อแหลม มีคฤเทศก์ ควรแนะนำเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่นมากขึ้น และควรให้ผู้คนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการต้อนรับนักท่องเที่ยวมากขึ้น

ส่วนในด้านการส่งเสริมเศรษฐกิจท้องถิ่นเพื่อชุมชนเข้มแข็ง นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เน้นในประเด็นที่เกี่ยวกับการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์แปลกใหม่มาแนะนำเสนอแก่นักท่องเที่ยว ถ้าหากเป็นไปได้ควรจัดให้มีโฮมสเตย์ และการช่วยให้บริการและซื้อผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ของชุมชน

นอกจากนี้นักท่องเที่ยวยังได้ให้ข้อเสนอแนะอื่น ๆ อย่างหลากหลายแก่ประชาคมตลาดน้ำตลิ่งชัน โดยส่วนใหญ่เน้นในประเด็นที่เกี่ยวกับอาหารและสินค้าที่มีราคาแพงมากเกินไป ซึ่งควรจะมีราคาถูกกว่าท้องตลาดทั่วไป ควรมีการปรับปรุงอาหารที่จำหน่ายในด้านรสชาติและรูปแบบโดยเน้นในเรื่องคุณภาพ ความสะอาด และความอร่อย รวมทั้งเน้นอาหารเพื่อสุขภาพด้วย และควรจัดให้มีที่จอดรถภายนอกให้มากยิ่งขึ้น เพื่อรถจะได้ไม่มาแน่นปะปนบนถนนที่นักท่องเที่ยวเดิน

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทย กรณีศึกษา ตลาดน้ำตลิ่งชัน เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร” เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) กลุ่มตัวอย่างเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่ตลาดน้ำตลิ่งชัน จำนวน 390 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ และใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ทั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่ตลาดน้ำตลิ่งชัน และปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทยตามตัวแปร เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่อยู่ปัจจุบัน รูปแบบการมาท่องเที่ยว และประสบการณ์การมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งได้ทราบข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของตลาดน้ำตลิ่งชัน

การประมวลผลการวิจัยครั้งนี้ใช้โปรแกรม SPSS for Window โดยการใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เพื่อบรรยายข้อมูลทั่วไป ในส่วนการเปรียบเทียบการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพกับตัวแปรอิสระ ใช้สถิติ t-test และ One-way ANOVA เมื่อพบว่า ตัวแปรใดมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe) และในส่วนข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของตลาดน้ำตลิ่งชัน ได้นำเสนอข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ซึ่งสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

6.1 สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัย พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่ตลาดน้ำตลิ่งชันที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ มีจำนวน 390 คน เป็นเพศหญิงจำนวน 245 คน (ร้อยละ 62.8) และเพศชายจำนวน 145 คน (ร้อยละ 37.2) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุ 40 ปีขึ้นไป และกลุ่มตัวอย่างส่วนน้อยมีอายุ 19 ปี และต่ำกว่า ทั้งนี้ อายุโดยเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 35 ปี โดยมีอายุ

น้อยที่สุดคือ 15 ปี และมีอายุมากที่สุดคือ 80 ปี กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และกลุ่มตัวอย่างส่วนน้อยจบการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรี

สำหรับการประกอบอาชีพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอาชีพค้าขายและอื่น ๆ เช่น ธุรกิจส่วนตัว เกษียณ และกลุ่มตัวอย่างที่มีน้อยที่สุด คือ นักเรียน / นักศึกษา

ในส่วนของรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท และกลุ่มตัวอย่างส่วนน้อยมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 30,001 บาทขึ้นไป ทั้งนี้ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนโดยเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 18,781 บาท โดยมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนน้อยที่สุดคือ 3,000 บาท และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากที่สุดคือ 60,000 บาท

สำหรับที่อยู่ปัจจุบัน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครจำนวน 290 คน (ร้อยละ 74.4) และกลุ่มตัวอย่างส่วนน้อยอาศัยอยู่ในต่างจังหวัดจำนวน 100 คน (ร้อยละ 25.6) นอกจากนี้รูปแบบการมาท่องเที่ยว พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มาที่ครอบครัว / ญาติประมาณครึ่งหนึ่ง และกลุ่มตัวอย่างส่วนน้อยมากับบริษัทนำเที่ยวหรือมาทัศนศึกษา

ในส่วนของการประกอบกิจกรรมการมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีประสบการณ์การมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งมีคะแนนรวมโดยเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 1.38

การเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชัน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพอยู่ในระดับสูง ซึ่งมีคะแนนรวมโดยเฉลี่ยโดยรวมทุกด้านเท่ากับ 3.71 เมื่อพิจารณาค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติอยู่ในระดับที่สูงกว่าทุกด้าน รองลงมา คือ การเคารพในสิทธิของผู้อื่นและวัฒนธรรมท้องถิ่น การส่งเสริมเศรษฐกิจท้องถิ่นเพื่อชุมชนเข้มแข็ง และการเรียนรู้ในการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพ ตามลำดับ

เมื่อทำการเปรียบเทียบการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชันกับตัวแปร เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่อยู่ปัจจุบัน รูปแบบการมาท่องเที่ยว และประสบการณ์การมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ พบว่า การเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชันแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ มี 2 ตัวแปร ได้แก่ เพศและประสบการณ์การมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

ในขณะที่การเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชันไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ มี 6 ตัวแปร ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่อยู่ปัจจุบัน และรูปแบบการมาท่องเที่ยว

ในส่วนข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของตลาดน้ำตลิ่งชันซึ่งนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชันได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับลักษณะที่สำคัญของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศไว้อย่างหลากหลาย โดยนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เน้นในประเด็นที่เกี่ยวกับการมีจิตสำนึกในเรื่องอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำหรับในเรื่องการพัฒนาคุณภาพนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศของตลาดน้ำตลิ่งชัน นักท่องเที่ยวได้ให้ข้อเสนอแนะไว้หลายประการ โดยส่วนใหญ่เน้นในประเด็นที่เกี่ยวกับการรณรงค์เรื่องความสะอาด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การอนุรักษ์ลำคลองโดยไม่ทิ้งขยะลงในลำคลองทั้งผู้ค้าขายและนักท่องเที่ยว ในการเดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชัน นักท่องเที่ยวชาวไทยต้องการที่จะเรียนรู้ในสิ่งต่าง ๆ ที่แตกต่างกันออกไป โดยส่วนใหญ่ต้องการเรียนรู้ในประเด็นที่เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ที่ชุมชนจัดทำจำหน่าย

สำหรับข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวตลาดน้ำตลิ่งชัน นักท่องเที่ยวได้ให้ข้อเสนอแนะไว้หลายประการ โดยในด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เน้นในประเด็นที่เกี่ยวกับการช่วยกันรักษาความสะอาด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการไม่ทิ้งขยะลงในลำคลองทั้งผู้อยู่อาศัยริมคลอง ผู้ขายอาหาร และนักท่องเที่ยว ในด้านการเคารพในสิทธิของผู้คนและวัฒนธรรมท้องถิ่น นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เน้นในประเด็นที่เกี่ยวกับการมีกิริยา วาจาสุภาพ ไม่ใช้คำพูดหยาบคาย และไม่แต่งกายล่อแหลม และในด้านการส่งเสริมเศรษฐกิจท้องถิ่นเพื่อชุมชนเข้มแข็ง นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เน้นในประเด็นที่เกี่ยวกับการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์แปลกใหม่มานำเสนอแก่นักท่องเที่ยว นอกจากนี้นักท่องเที่ยวยังได้ให้ข้อเสนอแนะอื่น ๆ อย่างหลากหลายแก่ประชาคมตลาดน้ำตลิ่งชัน โดยส่วนใหญ่เน้นในประเด็นที่เกี่ยวกับอาหารและสินค้าที่มีราคาแพงมากเกินไป ซึ่งควรจะมีราคาถูกกว่าท้องตลาดทั่วไป รวมถึงเน้นในเรื่องคุณภาพอีกด้วย

6.2 ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

6.2.1 จากผลการวิจัย พบว่า การเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชันอยู่ในระดับสูงตามคะแนนรวมโดยเฉลี่ยโดยรวมทุกด้าน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการเรียนรู้ในการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพ

เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น ๆ ดังนั้น ภาครัฐ เอกชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งประชาคม ตลาดน้ำตลิ่งชันควรส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการเรียนรู้และเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากยิ่งขึ้น

6.2.2 จากผลการวิจัย พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่ตลาดน้ำตลิ่งชันที่เป็นเพศหญิง มีการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพมากกว่าเพศชาย ดังนั้น ภาครัฐ เอกชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งประชาคมตลาดน้ำตลิ่งชันควรดำเนินการส่งเสริมและพัฒนา นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เป็นเพศชายให้มีการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพมากยิ่งขึ้นด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ในการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพ การณรงค์ให้มีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งการส่งเสริมเศรษฐกิจท้องถิ่นเพื่อชุมชนเข้มแข็ง เป็นต้น

6.2.3 จากผลการวิจัย พบว่า ประสิทธิภาพการมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติมีผลต่อการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่ตลาดน้ำตลิ่งชัน กล่าวคือ ผู้ที่มีประสิทธิภาพการมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติหรือเคยเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ จะให้ความสำคัญ มีความตระหนัก หรือเล็งเห็นคุณค่าในสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติได้ดีกว่าผู้ที่ไม่เคยมีประสบการณ์การมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติมาก่อน ดังนั้น ภาครัฐ เอกชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งประชาคมตลาดน้ำตลิ่งชันควรส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวได้มีโอกาสทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติร่วมกันอยู่เสมอ หรือเท่าที่จะเป็นไปได้ เช่น การปลูกต้นไม้ การรณรงค์เกี่ยวกับการจัดการเรื่องขยะ การเข้าร่วมกิจกรรมพิทักษ์ลำคลอง เป็นต้น

6.2.4 จากข้อมูลเกี่ยวกับข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่ตลาดน้ำตลิ่งชัน พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่ได้ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของตลาดน้ำตลิ่งชันทั้งในด้านกายภาพ การจัดบริการ และการบริหารจัดการ ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิเช่น ประชาคมตลาดน้ำตลิ่งชัน บริษัทนำเที่ยว สำนักงานเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร น่าจะนำข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะดังกล่าวไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

6.3 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

6.3.1 กรุงเทพมหานครและจังหวัดในเขตปริมณฑล ควรจัดทำแผนหลักในการพัฒนาตลาดน้ำ เพื่อจะได้ใช้เป็นหลักในการพัฒนา ปรับปรุง และแก้ไขในเรื่องการบริหารจัดการตลาดน้ำทุกแห่ง เช่น การพัฒนาพื้นที่ การอบรมและให้ความรู้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้อง การประสานงานและการประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

6.3.2 สำนักงานเขตตลิ่งชันและประชาคมตลาดน้ำตลิ่งชัน ควรร่วมมือกันจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อพัฒนาตลาดน้ำตลิ่งชันให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

6.3.3 กรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตตลิ่งชัน และประชาคมตลาดน้ำตลิ่งชัน ควรนำผลการวิจัยครั้งนี้ ไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ในด้านการกำหนดนโยบาย การบริหาร และการปฏิบัติตามที่เห็นสมควร อาทิเช่น จากการที่ผลการวิจัย พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชันที่เป็นเพศหญิง มีการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพมากกว่าเพศชาย ดังนั้น จึงน่าจะได้มีการดำเนินการส่งเสริมและพัฒนานักท่องเที่ยวชาวไทยที่เป็นเพศชายให้มีการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่า จำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชันเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชายค่อนข้างชัดเจน จึงควรจะจัดบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เป็นเพศหญิงให้มากยิ่งขึ้นด้วย รวมทั้งควรจะนำข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยวในเรื่องการรณรงค์รักษาความสะอาดของลำคลองและสิ่งแวดล้อมไปดำเนินการอย่างจริงจังต่อไป

6.4 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

6.4.1 เนื่องจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจและเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามเพียงอย่างเดียว เพราะมีข้อจำกัดในเรื่องระยะเวลาของการทำวิจัย ดังนั้น เพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงลึกมากยิ่งขึ้น การวิจัยครั้งต่อไป จึงควรใช้เครื่องมือแบบอื่นประกอบด้วย อาทิเช่น การใช้แบบสัมภาษณ์ นอกจากนี้ควรศึกษาวิจัยเจาะลึกเรื่องเดียวกันนี้ในเชิงคุณภาพ ซึ่งผลการวิจัยที่ได้จะทำให้ทราบปัญหาเฉพาะกรณีอย่างชัดเจนลึกซึ้ง และจะทำให้การแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

6.4.2 ควรศึกษาวิจัยถึงตัวแปรหรือปัจจัยอื่น ๆ ที่นอกเหนือไปจากตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เช่น ในเรื่องของแรงจูงใจ ซึ่งอาจมีผลต่อการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพ ทั้งนี้ เพื่อจะได้นำผลการวิจัยมากำหนดแนวทางในการปรับปรุงและแก้ไขในเรื่องการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้สอดคล้องกับความต้องการของภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

6.4.3 เนื่องจากปรากฏว่านักท่องเที่ยวที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชันนั้น ส่วนหนึ่งซึ่งมีจำนวนไม่น้อยที่เป็นนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ดังนั้น จึงควรมีการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบระหว่างนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ เพื่อศึกษาความแตกต่างในเรื่องการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพ

6.4.4 เนื่องจากกิจกรรมการล่องเรือถือเป็นกิจกรรมหลักของการท่องเที่ยวที่ตลาดน้ำตลิ่งชัน ดังนั้น จึงควรมีการศึกษาในเชิงลึกเกี่ยวกับการล่องเรือในประเด็นต่าง ๆ เช่น ความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว การใช้เรือที่มีความเหมาะสม ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนริมคลอง ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาด้านการบริหารจัดการให้เกิดความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

6.4.5 ตลาดน้ำตลิ่งชันนับว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร ซึ่งถือได้ว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตเมืองใหญ่ และแหล่งท่องเที่ยวประเภทนี้ นับว่ามีความสำคัญและมีความจำเป็นสำหรับการเรียนรู้และพักผ่อนหย่อนใจของประชากรในสังคมเมือง ดังจะเห็นได้ว่า ในระยะที่ผ่านมามีผู้เดินทางมาท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ ดังนั้น จึงควรขยายขอบเขตการศึกษาวิจัยทั้งในเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ และเชิงการเปรียบเทียบไปยังตลาดน้ำแห่งอื่นทั้งในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล รวมถึงในเขตเมืองในจังหวัดใหญ่ ๆ ทั่วประเทศ เพราะว่าคุณลักษณะของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งมีทั้งที่คล้ายคลึงกันและแตกต่างกัน ทั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุง พัฒนา และให้ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมกับความต้องการของนักท่องเที่ยวในแต่ละแห่ง รวมทั้งเพื่อให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีคุณภาพเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีคุณภาพในภาพรวมของประเทศต่อไป

ปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทย กรณีศึกษา
ตลาดน้ำตลิ่งชัน เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร

กานติมา วัฒนวาณิชย์ 4536305 SHPE/M

ศศ.ม. (ประชากรศึกษา)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : ศุภวัช ปลายน้อย, กศ.ด., ปุสดี มอนซอน, M.O.H.,
วิลาสินี อโนมะศิริ, วท.ค.

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยในท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกได้ให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวในฐานะที่เป็นธุรกิจบริการที่มีศักยภาพเพื่อสร้างงานและกระจายรายได้สู่ชุมชน เน้นการมีส่วนร่วมของท้องถิ่นในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ และพัฒนาธุรกิจบริการที่มีศักยภาพใหม่ ๆ ให้สอดคล้องกับศักยภาพของท้องถิ่น ซึ่งรวมถึงวิถีชีวิต สภาพแวดล้อมตามธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม และประเพณีพื้นบ้าน ดังนั้น แนวคิดในการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวแนวใหม่ที่ป้องกันผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและเพื่อรักษาระบบนิเวศ จึงได้เกิดขึ้นมาและเป็นที่รู้จักกันในนามของ “การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ” (Ecotourism) ซึ่งเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวแนวใหม่ที่มีกรอบความคิดและโครงสร้างรวมกัน แล้วสามารถนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้ (Sustainable Tourism)

การวิจัยครั้งนี้ จะเน้นในเรื่องแหล่งท่องเที่ยวทางแม่น้ำลำคลอง ซึ่งเป็นวิถีชีวิตดั้งเดิมของคนไทย การท่องเที่ยวทางน้ำทำให้ได้พบเห็นวิถีชีวิตของชุมชนที่อาศัยอยู่ริมน้ำอันเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น มีวัฒนธรรม ประเพณีที่เรียบง่าย ซึ่งแสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตของการพึ่งพาสีน้ำผึ้งได้อย่างดี ด้วยเหตุนี้จึงทำให้เกิดกิจกรรมการท่องเที่ยวทางน้ำที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจเป็นพิเศษ เช่น การล่องเรือชมธรรมชาติ การจัดให้มีตลาดน้ำในที่ต่าง ๆ รวมทั้งการฟื้นฟูตลาดน้ำที่สูญหายไปเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม ในปัจจุบันนี้ตลาดน้ำในชุมชนและจังหวัดต่าง ๆ ในภาคกลาง อาจกล่าวได้ว่าเป็นศูนย์กลางที่ดึงดูด

นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศ ซึ่งทำให้เกิดผลดีในการพัฒนาเศรษฐกิจและการเพิ่มรายได้ในท้องถิ่น

ตลาดน้ำตลิ่งชันซึ่งอยู่ในเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร ตั้งอยู่บริเวณริมคลองชักพระ หน้าสำนักงานเขตตลิ่งชัน โดยมีประชาคมตลาดน้ำตลิ่งชันเป็นผู้บริหารจัดการดูแลตลาดน้ำตลิ่งชันแห่งนี้มีลักษณะเป็นตลาดกึ่งชนบท ผสมผสานระหว่างชีวิตริมน้ำกับธรรมชาติ โดยยังคงวิถีชีวิตความเป็นธรรมชาติและชีวิตริมน้ำไว้สำหรับดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเลือกที่จะไปท่องเที่ยวและศึกษาวัฒนธรรม ประเพณีต่าง ๆ ของท้องถิ่น ดังนั้น สภาพภูมิศาสตร์ของตลาดน้ำแห่งนี้จึงมีความสอดคล้องกับแนวคิดของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีความสำคัญสำหรับการอยู่รอดของตลาดน้ำตลิ่งชัน เนื่องจากตลาดน้ำจะต้องอาศัยทรัพยากรธรรมชาติเป็นหลัก การรักษามแม่น้ำลำคลอง ชุมชน ธรรมชาติ วัฒนธรรม ได้แก่ วิวทิวทัศน์ โบราณสถาน โบราณวัตถุ และชุมชนตามแม่น้ำลำคลองย่อมจะส่งเสริมให้ตลาดน้ำแห่งนี้มีชีวิตชีวาและดำรงอยู่ได้อย่างยั่งยืน

จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่า มีผู้ทำการศึกษาเกี่ยวกับตลาดน้ำค่อนข้างน้อย ผู้วิจัยจึงเกิดความสนใจที่จะทำการศึกษาวิจัยตลาดน้ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ตลาดน้ำที่ตั้งอยู่ในเขตเมืองใหญ่

เหตุผลที่ผู้วิจัยเลือกศึกษาตลาดน้ำตลิ่งชัน เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร นั้น เนื่องจากว่าตลาดน้ำแห่งนี้ เป็นตลาดน้ำที่มีชื่อเสียงแห่งหนึ่งในเขตเมืองใหญ่ และเป็นเมืองหลวงของประเทศไทย อีกทั้งมีนักท่องเที่ยวชาวไทยเป็นจำนวนมากต้องการที่จะล่องเรือชมคลองเพื่อชื่นชมความงดงามของธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่น

นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาที่ตลาดน้ำตลิ่งชันนับเป็นประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองใหญ่ ซึ่งมีชีวิตความเป็นอยู่ทางเศรษฐกิจและสังคมที่หลากหลาย โดยทั่วไปคนในสังคมเมืองมีชีวิตที่เร่งรีบและมีการแข่งขันสูง ซึ่งอาจจะก่อให้เกิดความเครียดได้ง่าย ดังนั้น ตลาดน้ำตลิ่งชันจึงเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศแห่งหนึ่งที่สามารถตอบสนองความต้องการของประชากรในกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นเมืองหลวงและเป็นเมืองใหญ่ได้ตามสมควร

จากการสัมภาษณ์ประธานประชาคมตลาดน้ำตลิ่งชันทำให้ทราบว่าจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาที่ตลาดน้ำตลิ่งชันในวันหยุดสุดสัปดาห์มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นทุกปี ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่าในปี พ.ศ. 2548 และปี พ.ศ. 2549 (ถึงเดือนมิถุนายน) มีจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาที่ตลาดน้ำตลิ่งชันถึงประมาณ 950,000 คน ซึ่งในจำนวนนี้เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยประมาณร้อยละ 80 และที่เหลือเป็นนักท่องเที่ยวต่างประเทศ ดังนั้น จึงอาจเฉลี่ยได้ว่าในแต่ละสุดสัปดาห์มีนักท่องเที่ยวเดินทางมาที่ตลาดน้ำตลิ่งชันประมาณ 12,000 คน

กิจกรรมการล่องเรือชมคลองนั้น ถือเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบหนึ่งที่ประชาคมตลาดน้ำตลิ่งชันได้จัดขึ้นมาเพื่อนำนักท่องเที่ยวนั่งเรือหางยาวไปสัมผัสบรรยากาศ

ธรรมชาติ วิธีชีวิตริมคลอง และชมสวน (ตามฤดูกาล) ทั้งสวนผลไม้และแหล่งพันธุ์ไม้ต่าง ๆ ที่จะทำให้เห็นถึงชีวิตความเป็นอยู่ริมน้ำของชาวตลิ่งชันได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้ จากการสัมภาษณ์นักกอล์ฟที่นำนักท่องเที่ยวล่องเรือ พบว่า ในแต่ละเดือนจะมีนักท่องเที่ยวชาวไทยเดินทางมาล่องเรือเป็นจำนวนมาก โดยมีสถิติจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชันประมาณเดือนละ 3,200 คน หรือประมาณสูงสุดสัปดาห์ละ 800 คน

อนึ่ง ถ้ามีการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวไม่ดี หรือนักท่องเที่ยวไม่ตระหนักถึงผลกระทบที่มีต่อสิ่งแวดล้อมก็จะก่อให้เกิดผลเสียต่อระบบนิเวศและแหล่งท่องเที่ยวในบริเวณนี้ อย่างกว้างขวางจนทำให้ตลาดน้ำต้องเลิกกิจการ เพราะมีปัญหาหลายอย่าง เช่น ขยะมูลฝอยและความเสื่อมโทรมของแม่น้ำลำคลอง ซึ่งล้วนเป็นสาเหตุที่ทำให้ไม่มีนักท่องเที่ยวมาทัศนียภาพตลาดน้ำอีกต่อไป นอกจากนี้ปัญหาส่วนหนึ่งนั้น มักจะเกิดจากพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักท่องเที่ยว ซึ่งทำให้เกิดผลกระทบต่อแหล่งท่องเที่ยวตามมา

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชัน เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร ว่าเป็นอย่างใด และมีปัจจัยใดบ้างที่มีผลต่อการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชัน โดยการวิจัยครั้งนี้ จะนำแนวคิดของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ประสานผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมาผสมผสานเข้าด้วยกัน เพื่อสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการเสริมสร้างจิตสำนึกให้เกิดขึ้นกับนักท่องเที่ยว ทั้งนี้ ก็เพื่อที่จะให้นักท่องเที่ยวเป็นประชากรที่มีคุณภาพและมีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมของชุมชน สังคม และประเทศชาติต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชัน
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชัน ซึ่งได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่อยู่ปัจจุบัน รูปแบบการมาท่องเที่ยว และประสบการณ์การมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

สมมติฐานการวิจัย

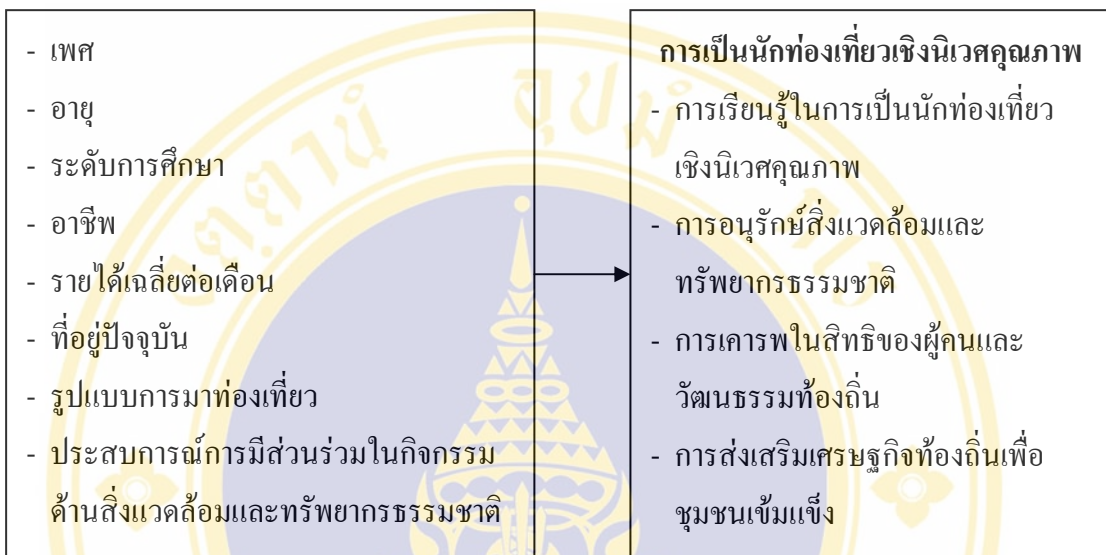
การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานในการวิจัยดังนี้

1. นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชันที่มีเพศแตกต่างกัน มีผลต่อการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพแตกต่างกัน
2. นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชันที่มีอายุแตกต่างกัน มีผลต่อการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพแตกต่างกัน
3. นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชันที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีผลต่อการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพแตกต่างกัน
4. นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชันที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีผลต่อการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพแตกต่างกัน
5. นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชันที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน มีผลต่อการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพแตกต่างกัน
6. นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชันที่มีที่อยู่ปัจจุบันแตกต่างกัน มีผลต่อการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพแตกต่างกัน
7. นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชันที่มีรูปแบบการมาท่องเที่ยวแตกต่างกัน มีผลต่อการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพแตกต่างกัน
8. นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชันที่มีประสบการณ์การมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติแตกต่างกัน มีผลต่อการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพแตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศของตลาดน้ำตลิ่งชัน หมายถึง การเดินทางมาท่องเที่ยวที่ตลาดน้ำตลิ่งชันของนักท่องเที่ยวชาวไทย โดยนักท่องเที่ยวจะต้องมีความรับผิดชอบในแหล่งธรรมชาติและแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ เช่น ลำคลอง วัดวาอาราม สวนกล้วยไม้ เป็นต้น เพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตที่เป็นธรรมชาติ ชีวิตความเป็นอยู่ริมคลอง บ้านเรือนทรงไทยโบราณ การติดต่อสัญจรทางน้ำของประชาชนในท้องถิ่น รวมทั้งมีส่วนส่งเสริมเศรษฐกิจและความเข้มแข็งของชุมชน โดยการซื้อเครื่องอุปโภค บริโภคที่เกิดจากภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น อาหารและขนมไทยสูตรโบราณ ผลไม้พื้นบ้าน ไม้ดอก ไม้ประดับพันธุ์พื้นเมือง เป็นต้น

นักท่องเที่ยวชาวไทย หมายถึง ผู้เดินทางทั้งชายและหญิงที่มีสัญชาติไทยและมีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ที่พักอาศัยถาวรอยู่ในประเทศไทย ณ ที่ใดที่หนึ่งมาแล้วไม่ต่ำกว่า 1 ปี และเดินทางท่องเที่ยวด้วยวัตถุประสงค์อันมิใช่เพื่อประกอบอาชีพหรือหารายได้

การเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพ หมายถึง คุณลักษณะของผู้เดินทางชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่ตลาดน้ำตลิ่งชัน ซึ่งประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้

1. การเรียนรู้ในการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพ คือ ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับตลาดน้ำตลิ่งชัน เส้นทางคมนาคม และสภาพภูมิศาสตร์ก่อนออกเดินทาง ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์เกี่ยวกับความปลอดภัยในระหว่างการล่องเรือ ปฏิบัติตามกฎระเบียบของกลุ่ม ปฏิบัติตนตามคำแนะนำของมัคคุเทศก์ ตั้งใจฟังการบรรยายของมัคคุเทศก์ ตั้งใจฟังการบรรยายและการนำชมสวนกล้วยไม้ ได้เรียนรู้เรื่องสวนกล้วยไม้ ได้เรียนรู้เรื่องที่มาของผลผลิตที่นำมาจัดจำหน่าย สังเกตและสนใจเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและสิ่งที่ได้พบเห็น ซักถามข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและสิ่งที่ได้พบเห็น ให้ข้อเสนอแนะหลังจากการล่องเรือแก่ประชาชนตลาดน้ำตลิ่งชัน ให้ข้อเสนอแนะหลังจากการล่องเรือแก่สำนักงานเขตตลิ่งชัน ให้ข้อเสนอแนะหลังจากการล่องเรือแก่ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวที่เกี่ยวข้อง เผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจที่เกิดจากการล่องเรือโดยการบอกเล่าแก่บุคคลอื่น และเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจที่เกิดจากการล่องเรือโดยการเผยแพร่ผ่านสื่อมวลชนในรูปแบบต่าง ๆ

2. การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ คือ ทิ้งขยะในที่ที่จัดไว้ให้ ไม่ทิ้งเศษอาหารลงในลำคลอง ไม่ส่งเสียงดังรบกวนสัตว์ที่อาศัยอยู่ตามธรรมชาติ ไม่ทำลายพืชพันธุ์ไม้ต่าง ๆ ในแหล่งธรรมชาติ ไม่ซื้อพืชพันธุ์ไม้ที่ใกล้จะสูญพันธุ์หรือหายาก เลือกใช้เรือที่ไม่ก่อให้เกิดมลภาวะทางเสียง และเลือกใช้เรือที่ใช้ความเร็วต่ำและไม่ก่อให้เกิดคลื่นที่ไปกัดเซาะตลิ่งหรือทำลายบ้านเรือนของประชาชนที่อาศัยอยู่ริมคลอง

3. การเคารพในสิทธิของผู้อื่นและวัฒนธรรมท้องถิ่น คือ พูดยกย่องกับผู้อื่นในท้องถิ่น แต่งกายสุภาพเรียบร้อย ระวังอยู่เสมว่าตนเองเป็นเพียงผู้มาท่องเที่ยว ให้ความเคารพต่อบุคคลที่ฟังให้ความเคารพ ให้ความเคารพต่อสิ่งที่ผู้คนในท้องถิ่นให้ความสำคัญและศรัทธาร่วมทำบุญ บริจาคเพื่อบูรณะซ่อมแซมโบสถ์ วิหาร และโบราณวัตถุ ร่วมทำบุญ บริจาคโดยการซื้อขนมปังเลี้ยงปลาในเขตกอภัยทาน และแสดงความชื่นชมในกิจกรรมที่ท้องถิ่นจัดขึ้นมาเพื่อนักท่องเที่ยว

4. การส่งเสริมเศรษฐกิจท้องถิ่นเพื่อชุมชนเข้มแข็ง คือ รับประทานอาหารที่ท้องถิ่นนำมาจัดจำหน่าย ซื้อเครื่องอุปโภค บริโภคที่ผลิตในท้องถิ่น ใช้บริการของท้องถิ่น โดยให้ค่าตอบแทนเพื่อเป็นกำลังใจ ช่วยเผยแพร่ประชาสัมพันธ์สรรพคุณของผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น และแสดงความชื่นชมภูมิปัญญาท้องถิ่นในการผลิตสินค้าและการให้บริการ

เพศ หมายถึง สิ่งที่ยังบอกถึงสถานภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทย เช่น หญิง ชาย

อายุ หมายถึง จำนวนเต็มปีของนักท่องเที่ยวชาวไทยโดยนับถึงวันเก็บข้อมูล

ระดับการศึกษา หมายถึง การศึกษาขั้นสูงสุดของนักท่องเที่ยวชาวไทย โดยแบ่งออกเป็น ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และสูงกว่าปริญญาตรี

อาชีพ หมายถึง ประเภทการทำงานของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่ทำให้เกิดรายได้มากที่สุด โดยแบ่งออกเป็น เกษตรกรรม / รับจ้าง รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ นักเรียน / นักศึกษา และ ค้าขาย / อื่น ๆ

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน หมายถึง จำนวนเงินที่นักท่องเที่ยวชาวไทยได้รับจากการประกอบอาชีพประจำและ/หรือจากการทำกิจกรรมอื่นใดภายในเวลา 1 เดือน ก่อนหักค่าใช้จ่าย

ที่อยู่ปัจจุบัน หมายถึง เขต / อำเภอและจังหวัด ซึ่งนักท่องเที่ยวชาวไทยพักอาศัยอยู่ในปัจจุบัน

รูปแบบการมาท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางมาตลาดน้ำตลิ่งชันกับครอบครัว / ญาติ มากับเพื่อน และอื่น ๆ

ประสบการณ์การมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ หมายถึง การเคยเข้าร่วมกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมพิทักษ์ลำคลอง การปลูกป่าบกและ/หรือป่าชายเลน การรณรงค์เกี่ยวกับการจัดการเรื่องขยะ เป็นต้น

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทย กรณีศึกษา ตลาดน้ำตลิ่งชัน เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่ตลาดน้ำตลิ่งชัน จำนวน 390 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ (Systematic Random Sampling) และใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลได้ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ในการอธิบายการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพและตัวแปรอิสระ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ได้แก่ การทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance) เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย รวมทั้งวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของตลาดน้ำตลิ่งชัน ซึ่งนำเสนอข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ (Percentage)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่ตลาดน้ำตลิ่งชันที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 390 คน เป็นเพศหญิงจำนวน 245 คน (ร้อยละ 62.8) และเพศชายจำนวน 145 คน (ร้อยละ 37.2) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุ 40 ปีขึ้นไป และกลุ่มตัวอย่างส่วนน้อยมีอายุ 19 ปี และต่ำกว่า ทั้งนี้ อายุโดยเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 35 ปี โดยมีอายุน้อยที่สุดคือ 15 ปี และมีอายุมากที่สุดคือ 80 ปี กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และกลุ่มตัวอย่างส่วนน้อยจบการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรี สำหรับการประกอบอาชีพ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอาชีพค้าขายและอื่น ๆ เช่น ธุรกิจส่วนตัว เกษียณ และกลุ่มตัวอย่างที่มีน้อยที่สุด คือ นักเรียน / นักศึกษา

ในส่วนของรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท และกลุ่มตัวอย่างส่วนน้อยมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 30,001 บาทขึ้นไป ทั้งนี้ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนโดยเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 18,781 บาท โดยมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนน้อยที่สุดคือ 3,000 บาท และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากที่สุดคือ 60,000 บาท สำหรับที่อยู่ปัจจุบัน พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครจำนวน 290 คน (ร้อยละ 74.4) และกลุ่มตัวอย่างส่วนน้อยอาศัยอยู่ในต่างจังหวัดจำนวน 100 คน (ร้อยละ 25.6) นอกจากนี้รูปแบบการมาท่องเที่ยว พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มาที่ครอบครัว / ญาติประมาณครึ่งหนึ่ง และกลุ่มตัวอย่างส่วนน้อยมาที่บริษัทนำเที่ยวหรือมาทัศนศึกษา นอกจากนี้ในส่วนของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติอยู่ในระดับต่ำ

สำหรับการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่ตลาดน้ำตลิ่งชัน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติอยู่ในระดับที่สูงกว่าทุกด้าน รองลงมา คือ การเคารพในสิทธิของผู้คนและวัฒนธรรมท้องถิ่น การส่งเสริมเศรษฐกิจท้องถิ่นเพื่อชุมชนเข้มแข็ง และการเรียนรู้ในการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพ ตามลำดับ

เมื่อทำการเปรียบเทียบการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่ตลาดน้ำตลิ่งชันกับตัวแปร เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่อยู่ปัจจุบัน รูปแบบการมาท่องเที่ยว และประสบการณ์การมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ พบว่า การเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพของ

นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชันแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ มี 2 ตัวแปร ได้แก่ เพศและประสบการณ์การมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ในขณะที่การเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชันไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ มี 6 ตัวแปร ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่อยู่ปัจจุบัน และรูปแบบการมาท่องเที่ยว

ในส่วนข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของตลาดน้ำตลิ่งชัน ซึ่งนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชันได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับลักษณะที่สำคัญของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศไว้อย่างหลากหลาย ส่วนใหญ่เน้นในประเด็นที่เกี่ยวกับการมีจิตสำนึกในเรื่องอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำหรับในเรื่องการพัฒนาคุณภาพนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศของตลาดน้ำตลิ่งชัน นักท่องเที่ยวได้ให้ข้อเสนอแนะไว้หลายประการ ส่วนใหญ่เน้นในประเด็นที่เกี่ยวกับการรณรงค์เรื่องความสะอาด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การอนุรักษ์ลำคลอง ในการเดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชัน นักท่องเที่ยวชาวไทยต้องการที่จะเรียนรู้ในสิ่งต่าง ๆ ที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งส่วนใหญ่ต้องการเรียนรู้ในประเด็นที่เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ที่ชุมชนจัดทำจำหน่าย

สำหรับข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวตลาดน้ำตลิ่งชัน นักท่องเที่ยวได้ให้ข้อเสนอแนะไว้หลายประการ โดยในด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เน้นในประเด็นที่เกี่ยวกับการช่วยกันรักษาความสะอาด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การไม่ทิ้งขยะลงในลำคลอง ในด้านการเคารพในสิทธิของผู้คนและวัฒนธรรมท้องถิ่น นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เน้นในประเด็นที่เกี่ยวกับการมีกิริยา วาจาสุภาพ ไม่ใช้คำพูดหยาบคาย และไม่แต่งกายล่อแหลม และในด้านการส่งเสริมเศรษฐกิจท้องถิ่นเพื่อชุมชนเข้มแข็ง นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เน้นในประเด็นที่เกี่ยวกับการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์แปลกใหม่มานำเสนอแก่นักท่องเที่ยว นอกจากนี้ นักท่องเที่ยวยังได้ให้ข้อเสนอแนะอื่น ๆ อย่างหลากหลายแก่ประชาคมตลาดน้ำตลิ่งชัน ซึ่งส่วนใหญ่เน้นในประเด็นที่เกี่ยวกับราคา คุณภาพของอาหาร และผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้ พบว่า การเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชันโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับสูง โดยเฉพาะด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติที่อยู่ในระดับสูงกว่าทุกด้าน ซึ่งแสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างมีจิตสำนึก มีความห่วงใย และมีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติเป็น

อย่างสูงกว่าในทุก ๆ ด้าน นอกจากนี้ในด้านการเคารพในสิทธิของผู้คนและวัฒนธรรมท้องถิ่นกับด้านการส่งเสริมเศรษฐกิจท้องถิ่นเพื่อชุมชนเข้มแข็ง กลุ่มตัวอย่างมีการเคารพในสิทธิมนุษยชนและมีการส่งเสริมหรือสนับสนุนเศรษฐกิจของท้องถิ่นอยู่ในระดับสูงเช่นเดียวกัน และกลุ่มตัวอย่างยังเห็นคุณค่าในผลิตภัณฑ์หรือสินค้า เช่น เครื่องอุปโภค บริโภคที่ท้องถิ่นได้นำมาจัดจำหน่าย ส่วนในด้านการเรียนรู้ในการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพนั้น กลุ่มตัวอย่างมีการเรียนรู้ในการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งอาจจะเป็นเพราะยังไม่ได้มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้นักท่องเที่ยวได้มีการเรียนรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างจริงจังและมากเพียงพอ

ผลการเปรียบเทียบการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชันกับตัวแปร เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่อยู่ปัจจุบัน รูปแบบการมาท่องเที่ยว และประสบการณ์การมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ พบว่า การเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชันแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มี 2 ตัวแปร ได้แก่ เพศและประสบการณ์การมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งผู้วิจัยได้อภิปรายผลไว้ดังนี้

ในส่วนที่เกี่ยวกับตัวแปรเพศ ผลการวิจัย พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชันที่มีเพศแตกต่างกัน มีผลต่อการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ กล่าวคือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชันที่เป็นเพศหญิง มีการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพมากกว่าเพศชาย ดังนั้นจึงทำให้ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของกมลลา สุพรรณ (2539: 130) ที่พบว่า เยาวชนที่เป็นเพศหญิงมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวที่มีต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในสถานที่ท่องเที่ยวถูกต้องมากกว่าเยาวชนที่เป็นเพศชาย เพศต่างกันมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวที่มีต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในสถานที่ท่องเที่ยวแตกต่างกัน

นอกจากนี้ในส่วนที่เกี่ยวกับตัวแปรประสบการณ์การมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ผลการวิจัย พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชันที่มีประสบการณ์การมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติแตกต่างกัน มีผลต่อการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ดังนั้น จึงทำให้ผลการวิจัยสอดคล้องกับทฤษฎีการกระทำทางสังคมของลีเดอร์ (Leeder, 1976 อ้างถึงใน พนมพร ปันทวีชัย, 2534: 40-41) ที่กล่าวว่า ปัจจัยสนับสนุน (โอกาส ความสามารถ และการสนับสนุน) ถือเป็นปัจจัยสำคัญปัจจัยหนึ่งสำหรับการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพ

เพราะการได้มีโอกาสและได้รับการสนับสนุนให้เข้าร่วมหรือมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับภารกิจสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติน่าจะนำไปสู่การเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพได้ รวมทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสุริพร ภัทรพรพันธ์ (2541: บทคัดย่อ) ที่พบว่า นักท่องเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติในจังหวัดกาญจนบุรีที่มีประสบการณ์การมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน มีผลทำให้มีทัศนคติต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แตกต่างกัน

โดยสรุปกล่าวได้ว่า ในการวิจัยครั้งนี้ ตัวแปรที่มีผลต่อการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชัน ซึ่งเมื่อได้ทำการทดสอบทางสถิติและเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ มีเพียง 2 ตัวแปรเท่านั้น ได้แก่ เพศและประสบการณ์การมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

ส่วนตัวแปรที่ไม่มีผลต่อการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพ ซึ่งเมื่อได้ทำการทดสอบทางสถิติและไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ มีถึง 6 ตัวแปร ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่อยู่ปัจจุบัน และรูปแบบการมาท่องเที่ยว ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชันเป็นประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองและมีลักษณะภูมิหลังทางเศรษฐกิจและสังคมที่คล้ายคลึงกัน ประกอบกับตลาดน้ำตลิ่งชันเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่อยู่ในเขตเมือง ตั้งอยู่ในแหล่งชุมชน มีเส้นทางคมนาคมที่เข้าถึงได้สะดวก และมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่แตกต่างจากแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอื่น ๆ เช่น วนอุทยาน อุทยานแห่งชาติ ภูเขา ทะเล เป็นต้น ดังนั้น ตลาดน้ำตลิ่งชันจึงเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ดึงดูดประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองทุกเพศ ทุกกลุ่มอายุ และทุกภูมิหลัง ซึ่งเดินทางมาตลาดน้ำตลิ่งชันโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนหย่อนใจในวันหยุดสุดสัปดาห์ โดยไม่ได้เน้นในเรื่องการเดินทางมาเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างเป็นทางการเฉพาะเจาะจง

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทย ตรีศึกษา ตลาดน้ำตลิ่งชัน เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร สามารถสรุปข้อเสนอแนะจากการวิจัยได้ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษา

จากการศึกษา พบว่า การเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชันอยู่ในระดับสูงตามคะแนนรวมโดยเฉลี่ยโดยรวม

ทุกด้าน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการเรียนรู้ในการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพ เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น ๆ ดังนั้น ภาครัฐ เอกชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งประชาคม ตลาดน้ำตลิ่งชัน ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการเรียนรู้และเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาล่องเรือที่ ตลาดน้ำตลิ่งชันที่เป็นเพศหญิง มีการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพมากกว่าเพศชาย ดังนั้น ภาครัฐ เอกชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งประชาคมตลาดน้ำตลิ่งชันควรดำเนินการส่งเสริมและพัฒนานักท่องเที่ยวชาวไทยที่เป็นเพศชายให้มีการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพมากยิ่งขึ้น

การศึกษาครั้งนี้ยังพบว่า ประสบการณ์การมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมและ ทรัพยากรธรรมชาติมีผลต่อการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่ เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชัน ดังนั้น ภาครัฐ เอกชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งประชาคม ตลาดน้ำตลิ่งชันควรส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวได้มีโอกาสทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติร่วมกันอยู่เสมอ นอกจากนี้ ในส่วนข้อมูลเกี่ยวกับข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาล่องเรือที่ ตลาดน้ำตลิ่งชัน พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่ได้ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็น ประโยชน์อย่างยิ่งต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของตลาดน้ำตลิ่งชันทั้งในด้านกายภาพ การจัดบริการ และการบริหารจัดการ ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง น่าจะนำข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะดังกล่าวไป ปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

กรุงเทพมหานครและจังหวัดในเขตปริมณฑล ควรจัดทำแผนหลักในการพัฒนา ตลาดน้ำ เพื่อจะได้ใช้เป็นหลักในการพัฒนา ปรับปรุง และแก้ไขในเรื่องการบริหารจัดการตลาดน้ำ ทุกแห่ง นอกจากนี้สำนักงานเขตตลิ่งชันและประชาคมตลาดน้ำตลิ่งชัน ควรร่วมมือกันจัดทำ แผนปฏิบัติการเพื่อพัฒนาตลาดน้ำตลิ่งชันให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีประสิทธิภาพ มากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ กรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตตลิ่งชัน และประชาคมตลาดน้ำตลิ่งชัน ควรนำ ผลการวิจัยครั้งนี้ ไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ในด้านการกำหนดนโยบาย การบริหาร และการ ปฏิบัติตามที่เห็นสมควร อาทิเช่น จากการที่ผลการวิจัย พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมา ล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชันที่เป็นเพศหญิง มีการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพมากกว่าเพศชาย ดังนั้น จึงน่าจะได้มีการดำเนินการส่งเสริมและพัฒนานักท่องเที่ยวชาวไทยที่เป็นเพศชายให้มีการ เป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่า จำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยที่ เดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชันเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชายค่อนข้างชัดเจน จึงควรจะ

จัดบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เป็นเพศหญิงให้มากยิ่งขึ้นด้วย รวมทั้งควรจะนำข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยวในเรื่องการรณรงค์รักษาความสะอาดของท่าคลองและสิ่งแวดล้อมไปดำเนินการอย่างจริงจังต่อไป

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ตลาดน้ำตลิ่งชันนับว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร ซึ่งถือได้ว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตเมืองใหญ่ และแหล่งท่องเที่ยวประเภทนี้ นับว่ามีความสำคัญและมีความจำเป็นสำหรับการเรียนรู้และพักผ่อนหย่อนใจของประชากรในสังคมเมือง ดังจะเห็นได้ว่า ในระยะที่ผ่านมามีผู้เดินทางมาท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ ดังนั้น จึงควรขยายขอบเขตการศึกษาวิจัยทั้งในเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ และเชิงการเปรียบเทียบไปยังตลาดน้ำแห่งอื่นทั้งในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล รวมถึงในเขตเมืองในจังหวัดใหญ่ ๆ ทั่วประเทศ เพราะวลักษณะของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งมีทั้งที่คล้ายคลึงกันและแตกต่างกัน ทั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุง พัฒนา และให้ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมกับความต้องการของนักท่องเที่ยวในแต่ละแห่ง รวมทั้งเพื่อให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีคุณภาพเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีคุณภาพในภาพรวมของประเทศต่อไป

FACTORS AFFECTING THE QUALITY OF THAI ECOTOURISTS : A CASE STUDY AT TALINGCHAN FLOATING MARKET, TALINGCHAN DISTRICT IN BANGKOK

KANTIMA WATANAVANICH 4536305 SHPE/M

M.A. (POPULATION EDUCATION)

THESIS ADVISORS : SUPAVAN PHLAINOI, Ed.D., PUTSATEE MONZON, M.O.H., WILASINEE ANOMASIRI, D.Sc.

EXECUTIVE SUMMARY

Background and significance of study

Thailand in the midst of the changing world has given more attention to tourism as a potential service sector to create job and distribution of income in the community. The focus is on local participation in developing quality tourist destinations and innovation of service businesses in consistence with local development. This includes ways of life, natural surroundings, arts and culture and cultural heritage. Thus the concept of sustainable development on the novel tourism in order to prevent environmental impact and preserving ecology has embarked on and known as “ecotourism”. The type and framework of this novel tourism, including its structure, all can pave the way to sustainable tourism.

This research shall emphasize on tourist resources on the River and Klongs (canal) whereby Thai traditionally simple ways of life shall be explored. The travel destinations along the river basin shall make visitors see the actual life of people in the river bank settlements and identities of local communities who have cultural settings and simple tradition that portray the way of life coexisting with the environment. Therefore, travel along the river paths has been tourism activities that a number of tourists are interested in venturing, such as, taking a boat ride to see natural beauty and resources. The floating markets have faded out as a consequence of changing social, economic and political situations. The rehabilitation and renovation

of old floating markets are imperative. At present, floating markets in communities and provinces in the central region shall be said as the centers of tourist attractions for both Thais and foreigners that contributed to economic development and sources of increasing income for local communities.

Talingchan Floating Market in Talingchan District, Bangkok has situated in the bank of Klong Chakphra in front of Talingchan District Office. The Talingchan Floating Market Civil Society has a significant role in overseeing and managing the market. The market has mix characteristics of rural and urban areas between the people live on the banks of the river and natural surroundings. The way of life has attracted tourists who chose travel destination for studying local culture and custom. The geography of this floating market is consistent with the concept of ecotourism and being significant to the survival of Talingchan Floating Market. This market has to rely on natural resources. The preservation of the river and Klong, community, cultural heritage, such as, temples, relics, artifices and communities along klongs and the river shall promote and preserve livelihood and sustainable existence of this floating market.

The review of literatures found a small portion of research on the floating markets. The author is then interested in conducting a research on the floating market, especially the market in urban area.

The reason why the author chose Talingchan Floating Market, Talingchan District, Bangkok, was this market had a reputation and was located in big and capital city of the country. In addition, there were a great number of people who wished to travel by boat for sightseeing and natural beauty.

Thai tourists who visited Talingchan Floating Market mostly came from urban areas with varied backgrounds, socially and economically. The people in big cities usually are more competitive and have more stresses. The floating market is then an ecotourism destination that can respond to the need of people in Bangkok which is the Capital and big city.

An interview with the Chairman of Talingchan Floating Market Civil Society, it was revealed that the weekend tourists have been arising every year. In 2005 and 2006 (at June) visitors came to Talingchan about 950,000. Of which, 80%

were Thai visitors and the rest were foreigners. In each weekend, the aggregation of tourists is approximately 12,000.

To take a long tail boat trips along klongs to see the natural beauty, and local cultures are ecotourism activities organized by Talingchan Floating Market Civil Society. The trip to orchards and flower gardens are highlights of the ways of life of people in this area. The interview with tour guides found that each month there were about 3,200 Thai visitors or about 800 each weekend who were taking boat rides for sightseeing and visiting various places, such as temples, orchards and flower gardens.

If there has been bad management on the resort or the people did not realize the environmental impact of tourism industry, it shall have been detrimental to the ecological system and natural resources in the area. The floating market may not survive the encroachment, pollution, rubbish and waste or deterioration of river and water ways. The tourists will be shunned to visit for sightseeing on these natural resources as a result. In addition, part of the problem derived from inappropriate behaviors of tourists which were attributed to negative impact of the resort.

The author is interested in finding out the factors on being the quality Thai ecotourists who come to take a boat ride at Talingchan Floating Market, Talingchan district, Bangkok, and the factors relating to the quality of desirable Thai ecotourists who take boat trips at Talingchan Floating Market. The research has adopted the concept of ecotourism in collaboration with the interests of economic aspect and conservation of natural resources and environment. This study may contribute to the enhancement of social consciousness on the part of tourists and as a consequence, they may become the quality Thai population who are responsible to the environment, community, society and the country in the future.

Objectives of the research

1. To study quality of Thai ecotourists who come to take boat trips at Talingchan Floating Market.
2. To study factors affecting the quality of Thai ecotourists who come to take a boat trip at Talingchan Floating Market under these variables : gender, age, education, occupation, average monthly income, residence, types of touring and

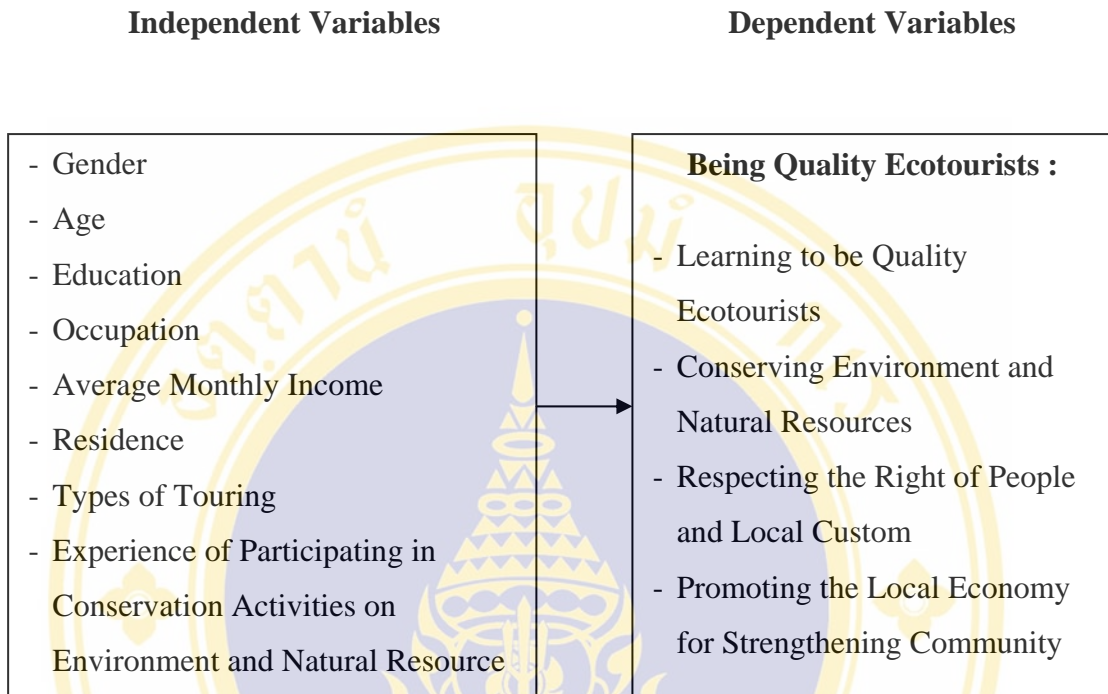
experience of participating in conservation activities on environment and natural resource.

Hypotheses

This research has hypotheses of Thai tourists who visited and took boat rides at Talingchan Floating Market as follows.

1. The different genders of Thai tourists shall be differed as quality ecotourist.
2. The different ages of Thai tourists shall be differed as quality ecotourists.
3. The different education of Thai tourists shall be different as quality ecotourist.
4. The different occupation of Thai tourists shall be differed as quality ecotourist.
5. The different average monthly incomes of Thai tourists shall be differed as quality ecotourist.
6. The different residence of Thai tourists shall be differed as quality ecotourist.
7. The different types of touring of Thai tourists shall be differed as quality ecotourist.
8. The different experience of participating in conservation activities on environment and natural resource of Thai tourists shall be differed as quality ecotourists.

Conceptual framework

Operational definitions

Talingchan Floating Market Ecotourism means a trip to ride a boat at Talingchan Floating Market of Thai tourists. The tourists shall have responsibility to natural resources and local cultures relating to ecological system, such as klongs (canals), temples, orchid garden, orchard, etc. in order to learn natural life, livelihood near the klong, ancient Thai style house, water-way transport of the local people, including promotion of local economy and strengthening community on the spending for consumption under local intellectual property, such as food and Thai style desert, local fruits, flowers, artificial flowers and so on.

Thai Tourist means Thai travelers both male and female having the age of 15 years old and over who have resided in Thailand at least one year and the visiting not for business or acquiring income.

Being Quality Ecotourists means characteristics of Thai tourists who takes boat rides at Talingchan Floating Market under four elements as follows.

1. Learning to be Quality Ecotourists is to study information of Talingchan Floating Market, transport and geographical area prior to taking the destination, and to follow and comply with safety on the boat ride and instruction of the tour guide, including paying attention to the knowledge given under the trip about the orchid plantation and local products for sale. They shall observe and pay attention to environment and sightseeing, ask questions or request for more information on the environment and give feed back to the authority at Talingchan District Office, and tour operators. This includes dissemination of knowledge to others through mass media in various forms.

2. Conserving Environment and Natural Resources is disposal of garbage at trash bin and never being thrown in the klong and river, keep silent and not disturbing animals in the natural surroundings nor trees and endangered species, and ride a boat that does not disturb public peace with noise pollution. The boat should run at low speed and should not create waves to encroach river banks and housing located on the banks.

3. Respecting the Right of People and Local Custom is to talk politely with local people and dress appropriately. The tourists should respect the respectable people and places under the Thai custom and belief, and join the local people in giving charity or donation for restoring temples and relics and buying food for fish within temple restricted area, including showing appreciation for activities arranged by local communities for the tourists.

4. Promoting the Local Economy for Strengthening Community are having meals at local vendors or restaurants, buying local products and services, and disseminating knowledge to other people of interesting local products, including appreciating local intellectual know-how in producing goods and services.

Gender means indicator of status of Thai tourists whether male or female.

Age means an annual period of Thai tourists up until the date of collecting data.

Education means the highest education of Thai tourists divided into lower than Bachelor degree or its equivalence and higher.

Occupation means types of work of Thai tourists which generate highest income divided into agriculture / wage earning, public service / state enterprise, pupil / student, vending / others.

Average Monthly Income means amount of salary, remuneration from employment, or doing business, or activities within one month prior to expense deduction.

Residence means district and province where Thai tourists reside for the time being.

Types of Touring means a trip to Talingchan Floating Market with family / relatives, peers and others.

Experience of Participating in Conservation Activities on Environment and Natural Resource means experience in joining activities regarding environment and natural resources, such as protection of klong, reforestation / mangrove and campaigns for management of waste and garbage.

Research methodology

The research on factors affecting the quality of Thai ecotourists : A case study at Talingchan Floating Market, Talingchan district in Bangkok is a survey research. The samples are collected from Thai tourists who come to take boat trips at Talingchan Floating Market at 390 persons. The data are collected by systematic random sampling and questionnaires that the author designed by review of literatures and relevant researches.

The analysis of data shall employ descriptive statistics, such as, percentage, mean, standard deviation to explicate the quality Thai ecotourists. Independent variables and analyses shall be inferential statistics that are t-test and one way analysis of variance to verify hypotheses, including the analyses of data regarding the opinion and recommendations of Thai tourists towards ecotourism at Talingchan Floating Market in percentage.

Research results

This research found that Thai tourist samples at 390 persons who came to take boat trips at Talingchan Floating Market were female at 245 or (62.8%), male at 145 or (37.2%). The majority of samples had 40 years of age or over while the minority of samples were 19 years of age or lower. However, the average age was 35; the lowest was 15 and the highest was 80. The majority of samples had bachelor degree or its equivalence and the minority had higher education than bachelor degree. For occupation, the majority were vending and the others such as private business, retired persons while the smallest numbers were pupils / students.

Average monthly incomes for the majority of tourists were less than Baht 10,000 and the minority of samples had average income more than Baht 30,001. The average income of the samples was Baht 18,781. The lowest was Baht 3,000 and the highest was Baht 60,000. For the present residence, it is found that the majority of samples had resided in Bangkok at 290 persons or (74.4%). The minority of samples at 100 persons (25.6%) had resided in the provinces. In addition, for the types of touring it was found that the majority of samples came with family / relatives at half and the minority of samples came with tour agency, or for study tour. For experiences of the tourist participation in environmental and natural resource activities it was found the samples had rather low experiences.

For being quality Thai ecotourists who came to take boat rides at Talingchan Floating Market, it was found that the samples were at high level of quality. On the average, this research found quality of Thai ecotourists in term of conservation of environment and natural resources was higher than in other areas. The respect to the right of other people and local custom, the promotion of local economy in strengthening the community and learning to become quality ecotourists were followed respectively.

In comparison of variables regarding quality of Thai ecotourists visiting Talingchan Floating Market on gender, age, education, occupation, average monthly income, residence, types of touring and an experience of participating in conservation activities on environment and natural resource, it was found that the quality of Thai ecotourists at Talingchan Floating Market were statistically significant differed at

0.05 according to the hypotheses on two variables namely, gender and experience of participating in conservation activities on environment and natural resource. Whereas the quality of Thai ecotourists at Talingchan Floating Market were not statistically significant differed at 0.05 on six variables which were deviant from the hypotheses. These variables were age, education, occupation, average monthly income, residence and types of touring.

On the part of opinion and recommendations regarding ecotourism of Talingchan Floating Market, Thai tourists gave their varied viewpoints on the quality of ecotourism. Most samples focused consciousness on conservation of environment and natural resource. For the development of quality of ecotourism at Talingchan, most tourists focused on the campaigning for clean environment, especially conservation of klongs and water ways. Thai tourists wanted to learn things that differed from others, mostly relating to local products and goods made by the community for sale.

As for recommendations for development of Talingchan Floating Market ecotourism, the tourists gave several opinions. The majority of tourists emphasized on cleanliness especially not throwing trashes into the canal in order to conserve environment and natural resources. Regarding the aspect of respect to the rights of local people and their culture, the majority emphasized on good manners, refined speech and appropriate outfits. For promoting the local economy for strengthening community, the majority of tourists emphasized on the innovation of variety of local products. In addition, the tourists gave various other recommendations to Talingchan Floating Market Civil Society especially on the matters of price and quality of foods and local products.

Discussion

The outcome of this research has shown that the quality of Thai ecotourists at Talingchan Floating Market in totality were high, especially in the aspect of conservation of environment and natural resources. The samples portrayed that they were highly conscious and responsible to the environment and natural resources than other areas. In addition, the respect of other people's right and local custom,

including the promotion of local economy in order to strengthening community, the samples are highly respecting human rights and supporting local economy. They are willing to support and purchase local goods and services and to disseminate information to the public. On learning to become quality ecotourists, the samples had moderate knowledge on becoming a quality ecotourist. The author is of the opinion that they may not have sufficient knowledge and understanding of ecotourism.

A comparison of Thai tourists taking boat trips at Talingchan Floating Market as quality ecotourists under the assumption of this study with the variables under gender, age, education, occupation, average monthly income, residence, types of touring and experience of participating in conservation activities on environment and natural resource, has shown only two statistical significance at 0.05 on gender and experience of participating in conservation activities on environment and natural resource.

The gender variable found in this study revealed that Thai tourists taking boat trips at Talingchan Floating Market have differed according to the hypothesis, namely the quality of female tourists is higher than those of the males. This study is then consistent with the research conducted by Kamala Supan (1996: 130) who found that young girls had more appropriate behaviors towards conservation of environment in tourism resorts differed from young boys.

For the variables related to experience of participation in conservation activities on environment and natural resources, the study found that different experiences were differed as quality ecotourists according to the hypothesis. The finding is consistent with Social Action Theory of Leeder (Leeder, 1976 cited from Panomporn Pantaveechai, 1991: 40-41). It stated that concomitant factors (opportunity, competency and support) shall be deemed an important factor to become quality ecotourists because they have been encouraged to get involved or participated in conservation activities concerning environment and natural resources that required for ecotourism characterization. In addition, the finding is consistent with research conducted by Sureeporn Patrapornand (1998: Abstract). She found that tourists in national parks, Karnchanaburi Province who had different experiences on participating in activities concerning environment had different attitudes towards ecotourism.

In summary, in this study the quality of Thai ecotourists who took boat rides at Talingchan Floating Market was statistically significant different under two independent variables namely, gender and experiences in previous environmental and natural resource activities, in accordance with the hypotheses.

The other six variables under age, education, occupation, monthly average income, residence and types of touring, were statistically proved to be deviant from the hypotheses. This may be due to the fact that the Thai tourists who took boat rides at Talingchan Floating Market were population residing in urban vicinities with similarities on economic and social backgrounds. Moreover, Talingchan Floating Market is an ecotourism destination within urban area, with community facilities, easy to be reached, and having activities different from other ecotourism destinations such as national forest reserve, mountain, and seaside. Therefore, Talingchan Floating Market is an ecotourism destination which attracts the population in urban area from all walk of life regardless of gender, age and background who come to Talingchan Floating Market on weekends for relaxation and pleasure, not intending specifically for ecotourism.

Recommendations

The recommendations relating to the research on Factors affecting the Quality of Thai ecotourists : a case study at Talingchan Floating Market, Talinchan District, and Bangkok can be summed up as follows.

1. Recommendation from research findings

The study found that the quality of Thai ecotourists who took the boat trips at Talingchan Floating Market were high in all parts of statistical aggregation. When considered in each part, the finding found that learning to become quality Thai ecotourists has statistically averaged lower than other parts. Therefore, the public and private sectors and other relevant agencies, including Talingchan Floating Market Civil Society should encourage and enhance learning, disseminating knowledge and understanding of ecotourism. In addition, it is found that the quality of female tourists who took boat trips at Talingchan Floating Market was higher than those of the male

tourists. Therefore, public and private sectors including related agencies and Talingchan Floating Market Civil Society should carry out activities to promote and develop the quality of male tourists. It is also found from this study that the experiences on environmental participation and natural resource had the impacts on the quality of Thai tourists who took boat rides at Talingchan Floating Market. It is therefore recommended that, public and private sectors including related agencies and Talingchan Floating Market Civil Society promote participation of local people as well as tourists in carrying out continuing activities on conservation of environment and natural resource. Moreover, the recommendations of the samples on the development of ecotourism at Talingchan Floating Market whether on physical, management or administrative aspects should be applied as deemed appropriate by all sectors concerned.

2. Recommendation on policy aspect

Bangkok and adjacent provinces should establish a master plan for developing floating markets in order to improve and reform the management of all floating markets, such as land development, training and dissemination of knowledge to relevant personnel, coordination and public relations, etc. In addition, Bangkok Metropolitan Administration, Talingchan District Office and Talingchan Floating Market Civil Society should cooperate in drawing working plan to develop Talingchan Floating Market towards more attractive ecotourism destination. Bangkok Metropolitan Administration, Talingchan District Office, and Talingchan Floating Market Civil Society should utilize the findings in formulating policy, administration and action as deemed suitable. For example, it was found that the quality of female tourists who took boat rides at Talingchan Floating Market was higher than the quality of male tourists. Therefore, action should be taken to improve the quality of the tourists who are males. In addition, it was quite apparent that female tourists outnumbered male tourists. For this reason, necessary services and facilities should be set up to meet the needs of female tourists more effectively. Furthermore, the opinion and recommendations given by the samples on canal and environment conservation and cleanliness campaigns should be earnestly put into effect.

3. Recommendation for further research

Talingchan Floating Market is one of ecotourism destinations in Bangkok and of the large city. This type of tourist attraction is needed for learning resources and pleasures for residents in the city, and apparently the number of visitors was continuously increasing. Quantitative, qualitative and comparative research projects should therefore be extended to other floating markets in Bangkok and adjoining provinces, including floating markets in large cities throughout the country. This is because floating markets have similarities and different identities. The findings of such researches would contribute to the development of ecotourism in the way to better serve the needs of the tourists in each destination. By this, the number of quality ecotourists would certainly be increased and it would put favorable impact on the development of quality ecotourism in the nation as a whole.

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กมลลา สุพรรณ. (2539). พฤติกรรมการท่องเที่ยวของเยาวชนในกรุงเทพมหานครที่มีต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในสถานที่ท่องเที่ยว. วิทยานิพนธ์ปริญญา สังคมศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- กวิน เสือสกุล. (2546). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาของผู้ปกครองในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาประชากรศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- กาญจนารัตน์ รัตนสนธิ. (2544). การส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศสำหรับเยาวชนไทย : กรณีศึกษา นักศึกษาระดับปริญญาตรี 4 ปี สถาบันราชภัฏเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2538). นโยบายและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ปี พ.ศ. 2538-2539. กรุงเทพมหานคร: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- _____. (2539). การดำเนินงานเรื่อง Ecotourism ในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้นติ้ง.
- _____. (2542). รายงานขั้นสุดท้ายการดำเนินการเพื่อกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: กองบริการที่ปรึกษา ศูนย์บริการวิชาการ สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย.
- _____. (2545). เอกสารการประชุมเชิงปฏิบัติการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภายใต้โครงการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ. อัดสำเนา.
- _____. กองอนุรักษ์. (2544ก). แผนปฏิบัติการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแห่งชาติ. กรุงเทพมหานคร: บริษัท อัสซา จำกัด.
- _____. กองสถิติและวิจัย. (2544ข). ลักษณะรวมหน่วยของผู้เยี่ยมชมเยือนการเดินทางภายในประเทศ ปี 2544. อัดสำเนา.

- โหมยง โต๊ะทอง และคนอื่น ๆ. (2545). การวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง (กรณีศึกษาจังหวัดเพชรบุรี). อัดสำเนา.
- ซัชพล ทรงสุนทรวงศ์. (2545). การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน: การจัดการนันทนาการและการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ หน่วยที่ 1-7. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ทองหยด สวานทอง. (2539). ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อตลาดน้ำตลิ่งชัน. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- เนาวรัตน์ พลายน้อย และคนอื่น ๆ. (2538). พฤติกรรมการท่องเที่ยวภายในประเทศของนักท่องเที่ยวชาวไทย. นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- บุญธรรม กิจปริดาภิสุทธิ. (2540). คู่มือการวิจัย การเขียนรายงานการวิจัยและวิทยานิพนธ์. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท.
- บุญเรียง ขจรศิลป์. (2545). สถิติวิจัย 1. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพมหานคร: พี.เอ็น.การพิมพ์.
- _____. (2537). สถิติวิจัย 2. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: เบสท์ กราฟฟิค เพรส.
- บุญศรี พรหมมาพันธุ์ และคนอื่น ๆ. (2547). การพัฒนาเครื่องชี้วัดสำหรับการประเมินผลการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น. อัดสำเนา.
- ประชาคมตลาดน้ำตลิ่งชัน. (2548). ตลาดน้ำตลิ่งชัน. อัดสำเนา.
- ประดับ เรียนประยูร. (2541). การศึกษาแนวทางพัฒนาสิ่งแวดล้อมแหล่งท่องเที่ยวและส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน ตลาดน้ำตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาเทคโนโลยีการวางแผนสิ่งแวดล้อม เพื่อพัฒนาชนบท บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ปิยาภรณ์ รัตนเกษญา. (2541). การเปรียบเทียบพฤติกรรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนักท่องเที่ยวที่พักค้างแรมและไม่พักค้างแรม ในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ปิ่นฉวีวัฒน์. (2543). อีกครั้งกับนักท่องเที่ยวไอ้โค่. วารสารธุรกิจท่องเที่ยว, 13(1), 13.
- พนมพร ปิ่นทวีชัย. (2534). การศึกษากระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมการปลูกยางพาราของเกษตรกรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาพัฒนาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- พลอยศรี โปราณานนท์. (2544). การท่องเที่ยวเบื้องต้น. เชียงใหม่: โรงพิมพ์มิ่งเมือง.

- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- พัฒน์นรี เขียวกิตติธนา. (2547). การจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร กรณีศึกษา ตำบลบางรักน้อย จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ภมรรัตน์ สุธรรม. (2533). ความรู้และทัศนคติของประชาชนอำเภอเกาะพะงันที่มีต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่ง. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ยศ สันตสมบัติ. (13 ธันวาคม 2542). การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อการอนุรักษ์ป่าและการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ: กรุงเทพธุรกิจ, หน้า 7-8.
- ยุคลธร เตชะวานากร. (2545). แม่ค้าตลาดน้ำ : วิถีชีวิตและการดำรงเอกลักษณ์ของชุมชน.
 วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต,
 สาขาพัฒนาแรงงานและสวัสดิการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ยุวดี นิรัตน์ตระกูล. (2538). Ecotourism : การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์. จุลสารการท่องเที่ยว, 14(3), 52-53.
- รัตนภรณ์ มหาสารานนท์. (2546). การวิเคราะห์ความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อการจัดโฮมสเตย์ในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: สถาบันราชภัฏธนบุรี.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพมหานคร: บริษัทนานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์ จำกัด.
- ราไพพรรณ แก้วสุริยะ. (2543). การท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. อัดสำเนา.
 _____ . (2544). ท่องเที่ยวยั่งยืน (ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์) ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ. วารสารเพื่อการท่องเที่ยวและอนุรักษ์ธรรมชาติศิลปวัฒนธรรม, 42(4), 118-119.
- วรรณ วลัยวานิช. (2539). ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วรรณพร วณิชชานุกร. (2540). การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ : Ecotourism. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ทรรปณ์ศิลป์.
- วราพร ศรีสุพรรณ. (2534). แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาแบบยั่งยืน. เอกสารประกอบการสัมมนาทางเลือกใหม่ในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพมหานคร: คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

- วันเพ็ญ อังคศิริสรรพ. (2543). พฤติกรรมการท่องเที่ยวที่สัมพันธ์ต่อความเสื่อมโทรมของแนวปะการัง ภูมิศึกษา หมู่เกาะเต่า จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาเทคโนโลยีการบริหารสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วิทยา เกียรติวัฒน์. (2543). ความเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวชาวไทย ภูมิศึกษา อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาเทคโนโลยีการวางแผนสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาชนบท บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วิภากร มาพบสุข. (2540). จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- วิมล จิโรจพันธุ์ ประชิต สกณะพัฒน์ และอุดม เขยกิจวงศ์. (2548). การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ. กรุงเทพมหานคร: บริษัท อัลฟ่า มิเลเนียม จำกัด.
- ศรีพร สมบุญธรรม. (2536). Ecotourism การท่องเที่ยวแนวอนุรักษ์ สัญลักษณ์ใหม่แห่งทศวรรษ. วารสารการท่องเที่ยว, 12 (1), 31.
- ศิริวรรณ ปานปรีดา. (2549). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวทัวร์คลองของนักท่องเที่ยว บริเวณตลาดน้ำตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาธุรกิจการเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ศูนย์วิจัยป่าไม้ คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (2538). โครงการศึกษาการท่องเที่ยวเพื่อการศึกษาระบบนิเวศ กรณีภาคใต้. เสนอการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท.
- สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. (2541). การศึกษาเพื่อกำหนดรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศทางทะเล. กรุงเทพมหานคร: กองบริการที่ปรึกษา ศูนย์บริการวิชาการ สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย.
- _____. (2542). การดำเนินการเพื่อกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ. กรุงเทพมหานคร: กองบริการที่ปรึกษา ศูนย์บริการวิชาการ สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย.
- สมพุทธ ฐระเจน. (2540). อุตสาหกรรมท่องเที่ยว. กรุงเทพมหานคร: ที.พี.พรินท์.
- สมศักดิ์ สุริยะเจริญ. (2538). ความตระหนักของปลัดอำเภอเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

- สยามล ชัยรัตน์อุดมกุล. (2544). ความรู้และความเข้าใจในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวชาวไทย : กรณีศึกษา จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สำนักงานเขตดลิ่งชัน. (2548). ตลาดน้ำดลิ่งชัน. อัดสำเนา.
- _____. (ม.ป.ป.). ข้อมูลทั่วไปของเขตดลิ่งชัน. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเขตดลิ่งชัน.
- _____. (ม.ป.ป.). ตลาดน้ำดลิ่งชัน. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเขตดลิ่งชัน. แผ่นพับ.
- _____. (ม.ป.ป.). แนะนำตลาดน้ำดลิ่งชัน. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเขตดลิ่งชัน.
- สินธุ์ สโรบล อุดร วงษ์ทับทิม และสุภาวณี ทรงพรวานิชย์. (2545). การท่องเที่ยวโดยชุมชน แนวคิดและประสบการณ์. เชียงใหม่: บริษัทมิ่งเมืองนวัตน์ จำกัด.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2544). ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพมหานคร: บริษัทเฟื่องฟ้า พรินต์ติ้ง จำกัด.
- สุพจน์ เพชรกรรมพุม. (2532). ความรู้และทัศนคติของปลัดอำเภอที่มีต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชน. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุริพร ภัทราพรนันท์. (2541). ทัศนคติของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์. ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิตในจังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- เสาวลักษณ์ นวเจริญกุล. (2541). พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- อดุลย์ วิริยเวชกุล ปรีชา อุปโยคิน และประสิทธิ์ ลีระพันธ์ (บรรณาธิการ). (2541). คู่มือวิทยานิพนธ์. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- อภิรดี สีนุญเรือง. (2543). หนินายไปเที่ยวเดีวเดีวก็มา. วารสารธุรกิจท่องเที่ยว, 13(2), 13.
- อร่ามศรี สุวัตติกุล. (2548). พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวที่ไปเยือนอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารทรัพยากรป่าไม้ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อุษาวดี พูลพิพัฒน์. (2545). การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน : กรณีศึกษาการท่องเที่ยว. จุดสารการท่องเที่ยว, 21(4), 38-48.

ภาษาอังกฤษ

- Bandura, A. (1977). Social Learning Theory. Englewood Cliffs: N.J. Prentice Hall.
- Boo, E. (1990). Ecotourism: The Potentials and Pitfalls. World Wildlife Fund Washington, D.C., 1(2), 14-21.
- Buckley, R. C. (1993). A Framework for Ecotourism Research. Proc LA WASIA 93: Colombo.
- _____. (1994). A Framework for Ecotourism Research. Annals of Tourism Research, 21(3), 661-669.
- _____. (1995). Sustainable Tourism Issues and Management Tools. Annals of Tourism Research, 21(4), 241-249.
- Center on Ecotourism and Sustainable Development. (2007). Ecotourism [Online]. Available from: <http://www.ecotourismcesd.org> [Accessed 2007, July 19].
- Dolnicar, S. (2006). Nature Conserving Tourists: The Need for a Broader Perspective [Online]. Available from: <http://ro.uow.edu.au/commpapers/259> [Accessed 2007, March 22].
- Dowling, R. K. (1995). Ecotourism Development: Regional Planning and Strategies. Paper Presented for the International Conference on Ecotourism: Concept Design and Strategy. Bangkok: n.p.
- Ecotourism Association of Australia. (2003). Natural Attractions-Guidelines for Ecotourists [Online]. Available from: <http://www.bigvolcano.com.au/natural/nattract.htm> [Accessed 2007, March 22].
- Ecotourism Society of Saskatchewan. (2002). Sundogs and Ecotourism [Online]. Available from: <http://www.sundogs.sk.ca/ecotsd.htm> [Accessed 2006, June 11].
- Fennell, D. A. (1999). Ecotourism: An Introduction. London: Routledge.
- Goeldner, C. R. & Ritchie, J. R. (2003). Tourism. (9th ed.). United States of America: John Wiley & Sons, Inc.
- Karwacki, J. (2002). Ecotourism Market Characteristics [Online]. Available from: http://205.207.184.104/ecotouism2002/eco%20cd/eW1_01c.pdf [Accessed 2006, May 14].
- Maslow, A. H. (1970). Motivation and Personality. New Year: Harper and Row.

- Merin, J. (2000). How to Become an Ecotourist [Online]. Available from: <http://forests.org/archive/general/ecotrue.htm> [Accessed 2006, August 15].
- Northwest Yunnan Ecotourism Association. (2002). Ecotourist Codes of Conduct [Online]. Available from: http://www.northwestyunnan.com/codes_of_conduct.htm [Accessed 2007, March 22].
- Quebec Government Official Tourist Site. (2005). Guidelines for the Ecotourist [Online]. Available from: <http://www.bonjourquebec.com/qcen/Codeecotouriste0.html> [Accessed 2007, February 25].
- Saleh, F. & Karwacki, J. (1996). Revisiting the Ecotourist: The Case of Grasslands National Park. *Journal of Sustainable Tourism*, 4(2), 61-80.
- School of Recreation Management and Kinesiology. (2002). Ecotourism [Online]. Available from: http://ace.acadiu.ca/fps/srmk/Courses/Rec/ecotourism_rec.html [Accessed 2006, May 14].
- Thai Ecotourism and Adventure Travel Association. (2007). Ecotourism [Online]. Available from: <http://www.teata.or.th> [Accessed 2007, July 19].
- Wight, P. A. (1996a). North American Ecotourist: Market Profile and Characteristics. *Journal of Travel Research*, 34(4), 1-20.
- _____. (1996b). North American Ecotourism Markets: Motivation, Preference, and Destinations. *Journal of Travel Research*, 35(3), 1-22.
- Wikipedia. (2006). Sustainable Tourism [Online]. Available from: http://en.wikipedia.org/wiki/Sustainable_tourism [Accessed 2007, March 22].
- Yunis, E. (2002). The Framework of the International Year of Ecotourism and Conditions for the Sustainable Development and Management of Ecotourism in Desert Areas [Online]. Available from: http://www.world-tourism.org/sustainable/IYE/Regional_Activites/Algeria/Algeria/Eyunis-eng.htm [Accessed 2006, June 11].
- Zografos, C. & Allcroft, D. (2007). The Environmental Values of Potential Ecotourists: A Segmentation Study. *Journal of Sustainable Tourism*, 15(1), 44-66.

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม

เรื่อง

ปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นนักท่องเที่ยวนิวเคลียสของนักท่องเที่ยวชาวไทย
กรณีศึกษา ตลาดน้ำตลิ่งชัน เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการจัดทำวิทยานิพนธ์ในหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประชากรศึกษา ภาควิชาศึกษาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอความกรุณาจากนักท่องเที่ยวชาวไทยได้โปรดพิจารณาและตอบคำถามให้ครบทุกข้อและทุกตอนของแบบสอบถามนี้ ด้วยความเป็นจริงมากที่สุด เพื่อความสมบูรณ์ของการทำวิจัยในครั้งนี้ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาต่อไป

ผู้วิจัยใคร่ขอเรียนชี้แจงว่า การตอบแบบสอบถามนี้ จะไม่กระทบกระเทือนหรือเกิดความเสียหายต่อนักท่องเที่ยวแต่ประการใด และขอรับรองว่า คำตอบของท่านจะถูกเก็บเป็นความลับ จะนำไปใช้เพียงเพื่อประกอบการวิจัยเท่านั้น

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า จะได้รับความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามจากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

นางสาวกานติมา วัฒนวานิชย์

ภาควิชาศึกษาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

แบบสอบถาม

เรื่อง

ปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทย
กรณีศึกษา ตลาดน้ำตลิ่งชัน เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดเติมคำหรือข้อความลงในช่องว่างที่กำหนดไว้ หรือทำเครื่องหมาย / ลงใน ()
หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านมากที่สุด

1. เพศ () 1. ชาย () 2. หญิง
2. อายุ.....ปี
3. ระดับการศึกษาสูงสุดของท่าน
() 1. ต่ำกว่าปริญญาตรี () 2. ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า
() 3. สูงกว่าปริญญาตรี
4. อาชีพหลักของท่าน (ประเภทของอาชีพที่ทำให้เกิดรายได้แก่ท่านมากที่สุด เพียงอาชีพเดียว)
() 1. เกษตรกรรม / รับจ้าง () 2. รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ
() 3. นักเรียน / นักศึกษา () 4. ค้าขาย / อื่น ๆ โปรดระบุ.....
5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของท่านก่อนหักค่าใช้จ่ายโดยประมาณ.....บาท
6. ปัจจุบันท่านพักอาศัยอยู่ที่เขต / อำเภอ.....จังหวัด.....
7. รูปแบบการมาท่องเที่ยวตลาดน้ำตลิ่งชันของท่าน
() 1. มากับครอบครัว / ญาติ () 2. มากับเพื่อน
() 3. อื่น ๆ โปรดระบุ.....

ตอนที่ 2 ประสพการณ์การมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างในตารางที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านมากที่สุด

8. ในชีวิตที่ผ่านมา ท่านเคยเข้าร่วมกิจกรรมอะไรบ้างที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

ข้อ	ประเภทกิจกรรม	เป็นประจำ	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคย
1.	การปลูกป่าบกและ/หรือป่าชายเลน			
2.	การปลูกต้นไม้เนื่องในวันสำคัญต่างๆของชาติ			
3.	การดับไฟป่า			
4.	การรณรงค์เกี่ยวกับการจัดการเรื่องขยะ			
5.	การรณรงค์ชี้จักรยานเพื่อลดมลภาวะทางอากาศ			
6.	การเข้ารับการฝึกอบรม สัมมนา ด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ			
7.	การชมนิทรรศการด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ			
8.	การเป็นอาสาสมัครเพื่ออนุรักษ์พลังงาน			
9.	การเข้าร่วมกิจกรรมพิทักษ์ลำคลอง			
10.	การเข้าร่วมกิจกรรมพิทักษ์ทะเลไทย			
11.	การเข้าค่ายศิลปะกับธรรมชาติ			
12.	การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์			
13.	อื่นๆ โปรดระบุ.....			

ตอนที่ 3 การเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศคุณภาพของตลาดน้ำตลิ่งชัน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างในตารางที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านมากที่สุด โดยมีคำตอบดังต่อไปนี้

มากที่สุด	หมายถึง	ปฏิบัติตามข้อความนั้นมากที่สุด
มาก	หมายถึง	ปฏิบัติตามข้อความนั้นมาก
ปานกลาง	หมายถึง	ปฏิบัติตามข้อความนั้นปานกลาง
น้อย	หมายถึง	แทบจะไม่ปฏิบัติตามข้อความนั้นเลย
ไม่เคยเลย	หมายถึง	ไม่ได้ปฏิบัติตามข้อความนั้นเลยแม้แต่ครั้งเดียว

ข้อ	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เคยเลย
1.	<u>การเรียนรู้ในการเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ</u> <u>คุณภาพ</u> ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับตลาดน้ำตลิ่งชัน เส้นทางการคมนาคม และสภาพภูมิศาสตร์ ก่อนออกเดินทาง					
2.	ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์เกี่ยวกับความปลอดภัย ในระหว่างการเดินทาง เช่น สวมเสื้อชูชีพ ไม่นั่งบนกราบเรือ ไม่ยื่นส่วนต่าง ๆ ออกไป นอกเรือ แต่งกายอย่างเหมาะสม					
3.	ปฏิบัติตามกฎระเบียบของกลุ่ม เช่น ตรงต่อเวลา ไม่ประพฤติตนเป็นที่น่ารำคาญ หรือรบกวนหมู่คณะ					
4.	ปฏิบัติตามคำแนะนำของมัคคุเทศก์					
5.	ตั้งใจฟังการบรรยายของมัคคุเทศก์					
6.	ตั้งใจฟังการบรรยายและการนำชม สวนกล้วยไม้					
7.	ได้เรียนรู้เรื่องสวนกล้วยไม้ เช่น พันธุ์กล้วยไม้ การเพาะเลี้ยง การตลาด					
8.	ได้เรียนรู้เรื่องที่มาของผลผลิตที่นำมา จัดจำหน่าย เช่น ที่มาของผล ไม้ ขน พันธุ์ไม้ดอก ไม้ประดับ					

ข้อ	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เคยเลย
9.	สังเกตและสนใจเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและสิ่งที่ได้พบเห็น					
10.	ซักถามข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและสิ่งที่ได้พบเห็น					
11.	ให้ข้อเสนอแนะหลังจากการล่องเรือแก่ประชาคมตลาดน้ำตลิ่งชัน					
12.	ให้ข้อเสนอแนะหลังจากการล่องเรือแก่สำนักงานเขตตลิ่งชัน					
13.	ให้ข้อเสนอแนะหลังจากการล่องเรือแก่ผู้ประกอบการธุรกิจที่เกี่ยวข้อง					
14.	เผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจที่เกิดจากการล่องเรือ โดยการบอกเล่าแก่บุคคลอื่น เช่นญาติ พี่น้อง เพื่อน					
15.	เผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจที่เกิดจากการล่องเรือ โดยการเผยแพร่ผ่านสื่อมวลชนในรูปแบบต่าง ๆ เช่น เขียนบทความ เว็บไซต์ รายการวิทยุ รายการโทรทัศน์					
16.	การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ทิ้งขยะในที่ที่จัดไว้ให้					
17.	ทิ้งเศษอาหารลงในถังขยะ					
18.	ส่งเสียงดังรบกวนสัตว์ที่อาศัยอยู่ตามธรรมชาติ เช่น นก ปลา					
19.	ทำลายพืชพันธุ์ไม้ต่าง ๆ ในแหล่งธรรมชาติ เช่น เตี้ย คิง หีบ หัก ถอนต้นไม้ ดอกไม้					
20.	ซื้อพืชพันธุ์ไม้ที่ใกล้จะสูญพันธุ์หรือหายาก เช่น กกล้วยไม้ป่า					

ข้อ	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เคยเลย
21.	ถ้าสามารถเลือกได้ จะเลือกใช้เรือที่ไม่ก่อให้เกิดมลภาวะทางเสียง					
22.	ถ้าสามารถเลือกได้ จะเลือกใช้เรือที่ใช้ความเร็วต่ำ และไม่ก่อให้เกิดคลื่นที่ไปกัดเซาะตลิ่งหรือทำลายบ้านเรือนของประชาชนที่อาศัยอยู่ริมคลอง					
23.	การเคารพในสิทธิของผู้อื่นและวัฒนธรรมท้องถิ่น พูดจาสุภาพกับผู้อื่นในท้องถิ่น					
24.	แต่งกายสุภาพเรียบร้อย เช่น ไม่ล่อแหลม ขี้ขลาดมรรยาธ ไม่สวมเครื่องประดับมีค่า					
25.	ระลึกอยู่เสมอว่าตนเองเป็นเพียงผู้มาท่องเที่ยว เช่น ไม่ไปรบกวนความเป็นส่วนตัวของผู้อื่นในท้องถิ่น ไม่เข้าไปในสถานที่ต่าง ๆ ก่อนได้รับอนุญาต					
26.	ให้ความเคารพต่อบุคคลที่พึงให้ความเคารพ เช่น พระภิกษุ ผู้นำท้องถิ่น					
27.	ให้ความเคารพต่อสิ่งที่ผู้อื่นในท้องถิ่นให้ความสำคัญและศรัทธา เช่น พระพุทธรูป สิ่งศักดิ์สิทธิ์ วัฒนาอาราม					
28.	ร่วมทำบุญ บริจาคเพื่อบูรณะซ่อมแซมโบสถ์ วิหาร และโบราณวัตถุ					
29.	ร่วมทำบุญ บริจาคโดยการซื้อขนมปังเลี้ยงปลาในเขตอภัยทาน					
30.	แสดงความชื่นชมในกิจกรรมที่ท้องถิ่นจัดขึ้นมาเพื่อนักท่องเที่ยว เช่น การแสดงดนตรีในสวน การจัดนิทรรศการ					

ข้อ	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เคยเลย
31.	<u>การส่งเสริมเศรษฐกิจท้องถิ่น</u> <u>เพื่อชุมชนเข้มแข็ง</u> รับประทานอาหารที่ท้องถิ่นนำมา จัดจำหน่าย					
32.	ซื้อเครื่องอุปโภค บริโภคที่ผลิตในท้องถิ่น เช่น ขนมไทย ผลไม้จากสวน ก๋วยเตี๋ยว ต้นไม้ออกไม้ประดับ ผลิตภัณฑ์โอท็อป					
33.	ใช้บริการของท้องถิ่นโดยให้ค่าตอบแทน เพื่อเป็นกำลังใจ เช่น การใช้ห้องน้ำ ใช้บริการการล่องเรือ ซื้อสินค้าที่พ่อค้า แม่ค้าพายเรือมาขาย					
34.	ช่วยเผยแพร่ประชาสัมพันธ์สรรพคุณของ ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น เช่น ขนมไทย ผลไม้จากสวน ต้นดอกไม้ไทยที่หายาก					
35.	แสดงความชื่นชมภูมิปัญญาท้องถิ่นในการ ผลิตสินค้าและการให้บริการ เช่น ศิลปะการ ทำขนมไทยโบราณ การเพาะพันธุ์ต้นดอกไม้ ที่หายาก การนำชมและให้ความรู้เกี่ยวกับ การเพาะเลี้ยงก๋วยเตี๋ยว					

ตอนที่ 4 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

1. ในทัศนะของท่าน นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศควรมีลักษณะที่สำคัญอย่างไร

.....

.....

.....

.....

2. ท่านมีข้อเสนอแนะในการพัฒนาคุณภาพนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศของตลาดน้ำตลิ่งชันอย่างไร

.....

.....

.....

.....

3. ท่านต้องการจะเรียนรู้อะไรจากการเดินทางมาล่องเรือที่ตลาดน้ำตลิ่งชัน

.....

.....

.....

.....

4. ท่านมีข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวตลาดน้ำตลิ่งชันในประเด็นต่อไปนี้อย่างไร

4.1 ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

.....

.....

.....

.....

4.2 ด้านการเคารพในสิทธิของผู้คนและวัฒนธรรมท้องถิ่น

.....

.....

.....

.....

4.3 ด้านการส่งเสริมเศรษฐกิจท้องถิ่นเพื่อชุมชนเข้มแข็ง

.....

.....

.....

.....

5. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ต่อประชาคมตลาดน้ำตลิ่งชัน

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก ข

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจแบบสอบถาม

1. รองศาสตราจารย์วราพร ศรีสุพรรณ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชุติมา แสงเงิน คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล
3. รองศาสตราจารย์สุมาลี เทพสุวรรณ คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ นามสกุล	นางสาวกานติมา วัฒนวานิชย์
วัน เดือน ปีเกิด	7 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2522
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	มหาวิทยาลัยศิลปากร พ.ศ. 2540-2543 ศิลปศาสตรบัณฑิต (ภาษาไทย) มหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ. 2545-2550 ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ประชากรศึกษา)
ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้	180/32 ซอยเพชรเกษม 55 ถนนเพชรเกษม แขวงบางแค เขตบางแค กรุงเทพมหานคร 10160